

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Františka Lhotáková

**Vybrané aspekty povinnosti mlčenlivosti
advokátů**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Pohl

Katedra: Katedra občanského práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu) : 12. 3. 2019

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 162 606 znaků včetně mezer.

Františka Lhotáková

V Praze dne 12.3.2019

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu JUDr. Tomáši Pohlovi za všechny cenné rady, které mi udělil při zpracování této práce, jakož i v průběhu celého mého studia. Pana doktora si vážím nejen jako zkušeného právníka a pedagoga, ale také velmi moudrého, laskavého a ochotného člověka.

Dále bych chtěla vyjádřit svůj vděk celé mé rodině. Bezmezně obdivuji především své rodiče, kteří mne po celou dobu studia podporovali, povzbuzovali a zároveň mi neochvějně důvěřovali.

Studium na vysoké škole mi poskytlo nejen kvalitní právní vzdělání, ale také příležitost potkat řadu dívek a chlapců, kteří se později stali mými dobrými přáteli. Jsem si jistá, že bez nich by se má vysokoškolská léta proměnila v roky strastí a utrpení. Neskonale vděčná jsem tedy i všem svým přátelům.

Jmenovitě bych ráda poděkovala spolužačkám Karolíně Brychtové a Magdaleně Zachové, které mi byly nápomocny při zpracování této práce. Jejich cit pro detail považuji za úžasný dar a prokletí v jednom.

V poslední řadě děkuji za zajímavé podněty, motivaci a odvahu mě kritizovat i všem mým chlapcům.

Obsah

Úvod	1
1. Advokacie	4
1.1. Pojem advokacie, právní služby, advokát	4
1.2. Prameny advokátního práva	5
1.3. Principy výkonu advokacie.....	6
1.3.1. Nezávislost advokáta	6
1.3.2. Principy organizace profese	7
1.3.3. Principy vztahu mezi advokátem a klientem	8
2. Pojem mlčenlivosti.....	9
2.1. Historie institutu advokátní mlčenlivosti na našem území	9
2.2. Současné prameny právní úpravy advokátní mlčenlivosti	11
2.3. Význam mlčenlivosti advokáta.....	12
2.4. Další profese povinné zachovávat mlčenlivost.....	13
2.5. Rozsah mlčenlivosti	14
2.5.1. Věcný rozsah	15
2.5.2. Osobní rozsah	17
2.5.3. Časový rozsah.....	19
3. Průlom do povinnosti mlčenlivosti	20
3.1. Zproštění mlčenlivosti ze strany klienta.....	20
3.2. Prolomení povinnosti mlčenlivosti v případě sporu advokáta s klientem.....	22
3.3. Omezení dle předpisů o správě daní a poplatků	24
3.4. Omezení v kárném řízení.....	26
3.5. Omezení v případech praní špinavých peněz	26
3.6. Omezení v exekučním řízení	30
4. Advokátní mlčenlivost a trestní řízení.....	31
4.1. Výjimka z oznamovací povinnosti.....	31
4.2. Nepřekažení trestného činu.....	32
4.3. Advokát v pozici svědka	32
4.4. Advokát v pozici (spolu)obviněného	34
4.5. Advokát a trestný čin nadřizování.....	34
5. Porušení povinnosti mlčenlivosti	36
5.1. Kárná odpovědnost.....	36
5.2. Z kárné praxe ČAK	37
5.3. Odpovědnost za škodu.....	39
6. Ochrana informací svěřených advokátovi klientem.....	41

6.1.	Prohlídka u advokáta dle trestního řádu	41
6.2.	Ochrana v případě sledování osob nebo věcí	47
6.3.	Ochrana v případě odposlechu telekomunikačního provozu.....	47
7.	Úprava ve Francii.....	52
7.1.	Profesní tajemství – le secret professionnel	52
7.2.	Důvěrnost komunikace – la confidentialité des échanges	53
7.3.	Porušení profesního tajemství.....	54
7.4.	Prohlídka advokátní kanceláře a odposlechy.....	55
7.5.	Transpozice směrnice DAC 5	57
7.6.	Stručné porovnání české a francouzské právní úpravy advokátní mlčenlivosti ...	57
8.	Úvahy de lege ferenda	59
	Závěr.....	63
	Seznam použitých zdrojů.....	66
	Seznam použitých zkratk	74

Úvod

Vztah mezi advokátem a jeho klientem je založen především na vzájemné důvěře. Pokud klient svému advokátovi nedůvěřuje a nesdělí mu potřebné informace, je takřka nemožné zajistit náležitou kvalitu poskytovaných právních služeb. Z tohoto důvodu je již od pradávna znám institut advokátní mlčenlivosti, dle kterého jsou advokáti zavázáni chránit důvěrnost skutečností, které jsou jim ze strany jejich klientů sdělovány. Záruka, že obhájce nevyzradí soudu či neoprávněným třetím osobám skutečnosti týkající se (ne)viny obviněného, je také jedním z instrumentů, kterými je zajištěno ústavně garantované právo na obhajobu. Lze tedy konstatovat, že závazek zachovávat mlčenlivost patří mezi stěžejní povinnosti advokáta. Mlčenlivost nelze považovat za žádnou výsadu či privilegium advokáta, tato povinnost by měla sloužit především k ochraně práv a oprávněných zájmů klientů.

Nejen advokáti jsou vázáni povinností mlčenlivosti, i ze strany státních orgánů musí být tento institut respektován a náležitě chráněn. V posledních letech se však množí případy, v nichž se stát, případně jiné subjekty snaží do mlčenlivosti zasahovat či ji v různých případech omezovat. Jednou z nejdiskutovanějších otázek v této oblasti byla loňská novela daňového řádu. Většina české právnické obce ostře kritizovala její navrhované změny, na základě kterých by mělo dojít k prolomení advokátní mlčenlivosti ve vztahu k vnitrostátnímu správci daně. Ostatně i Unie obhájců České republiky nazvala rok 2018 rokem ve znamení ataků proti advokátní mlčenlivosti.¹

Téma „Vybrané aspekty povinnosti mlčenlivosti advokátů“ lze tedy považovat za navýsost aktuální a zároveň v jistých ohledech lehce kontroverzní. Ze strany některých politiků i části veřejnosti se ozývají názory, že se advokáti za svou povinnost mlčenlivosti „schovávají“, pokud sami páchají trestnou činnost. Proti nim stojí ČAK, jednotliví advokáti, ale i jejich erudovanější klienti, kteří jsou si vědomi, že advokátní mlčenlivost je nepostradatelná pro řádné fungování demokratického právního státu.

Hlavním cílem této práce je rozbor právní úpravy institutu advokátní mlčenlivosti s důrazem na rozsah této povinnosti a možnosti jejího omezení. S ohledem na komplexnost tohoto institutu pojednává druhá polovina této práce o vybraných aspektech mlčenlivosti advokáta, zejména jak se advokátní mlčenlivost projevuje, a to především v rámci trestního

---

¹ TROJAN, Lukáš. Rok 2018: ve znamení ataků proti advokátní mlčenlivosti. *Bulletin advokacie*. Praha: Česká advokátní komora, 2019, 1-2/2019, s. 78. ISSN: 1805-8280.

a kárného řízení, a o nástrojích sloužících k ochraně advokátního tajemství a důvěrné komunikace mezi advokátem a jeho klientem. Pozornost je věnována úpravě obsažené v zákoně o advokacii, v relevantních ustanoveních trestního řádu, ale i úpravě v dalších zákonných a podzákonných právních předpisech, především ve stavovských předpisech ČAK.

Na tomto místě je nutné poznamenat, že téma advokátní mlčenlivosti je vskutku komplexní, jelikož se jedná o průřezové téma, které se promítá do značné části právních odvětví. Tato diplomová práce si proto neklade za cíl poskytnout vyčerpávající rozbor této problematiky. I přes značné přesahy, zejména do oblasti trestního práva, je autor přesvědčen, že tato práce spadá především do oboru občanského práva procesního stejně jako většina jiných prací věnující se vztahu advokát-klient.

Úvodní kapitola je zaměřena na definování základních pojmů týkajících se advokacie, na prameny advokátního práva, jakož i na principy výkonu advokacie, a to s důrazem na nezávislost výkonu této profese. Cílem této kapitoly není podrobný rozbor výkonu advokacie, pro porozumění dalšímu textu je však nezbytné popsat alespoň část klíčových pojmů a principů.

Následující část je věnována již samotné advokátní mlčenlivosti, stručné historii tohoto institutu na českém území, základnímu významu a proč je tento institut obsažen v českém právním řádu. Zmíněny budou i prameny právní úpravy, jakož i věcný, osobní a časový rozsah této povinnosti.

Třetí kapitola se zabývá problematikou prolomení advokátní mlčenlivosti. Dochází totiž v zákonem definovaných případech k omezení této povinnosti. V první řadě je rozebráno zproštění mlčenlivosti ze strany klienta a prolomení povinnosti mlčenlivosti v případě sporu advokáta s jeho klientem. Dále se práce věnuje omezením dle předpisů o správě daní a poplatků, omezením v kárném řízení, omezením v případě podezření z nelegálních finančních transakcí a případným omezením v exekučním řízení.

V části čtvrté následuje exkurz do trestního práva, kde je osvětleno, jak se institut advokátní mlčenlivosti promítá do obecné povinnosti oznámit spáchání vyjmenovaných trestných činů, dále zda má advokát povinnost překazit trestný čin svého klienta a jestli se může advokát vůči svému klientovi dopustit trestného činu nadržování. Následovat bude stručný rozbor, jak institut advokátní mlčenlivosti ovlivňuje situace, v nichž advokát vystupuje v trestním řízení v pozici svědka či obviněného.

Pátá kapitola je zaměřena na následky porušení povinnosti mlčenlivosti spočívající v kárné odpovědnosti a odpovědnosti advokáta za způsobenou škodu. Z praktického hlediska je na tomto místě zmíněno i několik případů, jak kárný senát ČAK rozhodl v konkrétních případech, kdy došlo k porušení povinnosti advokátní mlčenlivosti.

S ochranou mlčenlivosti úzce souvisí i ochrana komunikace mezi advokátem a jeho klientem. Důvěrnost této komunikace je ohrožena především v případě prohlídek advokátních kanceláří, prostorových a telefonních odposleších, o čemž pojednává kapitola v pořadí již šestá.

Předposlední kapitola se věnuje stručnému náhledu do pojetí a právní úpravy povinnosti advokátní mlčenlivosti ve Francii. Tato země byla vybrána především z toho důvodu, že navzdory skutečnosti, že je Francie stejně jako Česká republika členem Evropské Unie a zároveň se obě země řadí do kontinentálního typu právní kultury, lze v pojetí tohoto institutu nalézt mezi oběma zeměmi značné odlišnosti. Po deskriptivní části bude tedy následovat pokus o komparaci vybraných aspektů.

Po důkladném prostudování celé problematiky se autor závěrem pokusí formulovat několik vlastních návrhů *de lege ferenda*, předpovědět, kam by se mohla česká právní úprava institutu povinnosti advokátní mlčenlivosti v následujících letech vyvíjet, a případně uvést, zda bychom se nemohli v něčem inspirovat francouzskou právní úpravou.

Nedílnou součástí této práce je i rozbor judikatury vztahující se k tématice advokátní mlčenlivosti, a to nejen soudů českých, ale i těch francouzských a rovněž ESLP. Práce je též obohacena o příklady z rozhodovací praxe ČAK.

1. Advokacie

Již v prvním článku Ústavy je Česká republika charakterizována jako demokratický právní stát. Jedním z hlavních principů právního státu je kromě nezávislého a nestranného soudnictví i právo na právní pomoc. Rovněž v Listině základních práv a svobod je tento princip zakotven. Každý má právo, aby mu byla poskytnuta právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a v návaznosti na to je v jednom z následujících článků upraveno i právo obviněného na obhájce.² Aby mohl každý tohoto práva využít, je třeba zákonem upravit základní podmínky jeho realizace. K tomuto účelu slouží především zákon o advokacii, v němž zákonodárce definuje, co je myšleno poskytováním právních služeb, stejně jako kým a jakým způsobem by měla být právní pomoc poskytována.

1.1. Pojem advokacie, právní služby, advokát

V právnickém slovníku je pojem advokacie definován jako „výkon podnikatelské činnosti spočívající v poskytování právní pomoci advokátem, a to soustavně a za úplatu“.³ Podle Evžena Taberina lze advokacii charakterizovat pomocní dvou znaků – formálního a materiálního, přičemž formálním znakem se rozumí souhrn podmínek pro výkon advokacie uvedených v právním řádu a v materiálním smyslu je advokacie charakterizována svou specifickou činností – poskytováním právní pomoci.⁴

„Právní pomocí se rozumí především zastupování v řízení před soudy a jinými orgány, obhajoba ve věcech trestních, udílení právních porad, sepisování listin zpracování právních rozborů a další činnosti, jsou-li vykonávány soustavně a za úplatu“.⁵ Při poskytování této pomoci je kladen důraz především na její kvalitu a dostupnost. Na dodržení těchto dvou podmínek je třeba za všech okolností trvat, a z toho důvodu je poskytování právních služeb svěřeno do rukou odborně kvalifikovaných osob – advokátů.

„Advokátem je ten, kdo je zapsán v seznamu advokátů, který je veden Českou advokátní komorou“.⁶ Pro zápis je nutné splnit všechny podmínky definované v zákoně o advokacii; advokátem se proto může stát pouze trestně bezúhonná osoba

² Čl. 37. odst. 2 a čl. 40 odst. 3 Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.

³ HENDRYCH, Dušan, MIROSLAV BĚLINA, JOSEF FIALA, PAVEL ŠÁMAL, IVANA ŠTENGLOVÁ a PAVEL ŠTURMA. *Právní slovník*. 3. podstatně rozš. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. s. 130 ISBN 978-80-7400-059-1.

⁴ MACKOVÁ, Alena. *Právní pomoc advokátů a její dostupnost*. Praha: Beck, 2001. Právo a společnost. s. 26. ISBN 80-7179-457-0.

⁵ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní. Díl první, Řízení nalézací: soudy, notářství, advokacie, exekutorské úřady, sporné řízení soudní, nesporná (zvláštní) řízení, rozhodčí řízení, mediace*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student. s. 151. ISBN 978-80-7502-298-1.

⁶ Ustanovení § 4 zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

s vysokoškolským vzděláním v oboru právo a s plnou způsobilostí k právním jednáním, která složila advokátní zkoušku a následně advokátní slib.⁷ Pouze advokát je oprávněn poskytovat právní služby ve všech věcech, na rozdíl například od notářů či exekutorů.⁸

Poskytování právní pomoci za odměnu osobami v rozporu s pravidly definovanými v zákoně o advokacii, jinak řečeno pokoutnictví, je zakázáno. Porušení tohoto zákazu může být za určitých okolností postiženo v rámci trestního práva jako trestný čin neoprávněného podnikání.⁹

1.2. Prameny advokátního práva

Každý advokát je povinen se při poskytování služeb řídit různými pravidly tak, aby byla zajištěna řádná kvalita jeho služeb. Práva a povinnosti advokáta vyplývají z řady zákonů, podzákoných právních předpisů, ale i ze stavovských předpisů přijímaných ČAK.

Základy právní úpravy výkonu advokacie nalezneme v ústavním pořádku, zejména v čl. 37 a čl. 40 Listiny základních práv a svobod. Za stěžejní pramen advokátního práva lze považovat zákon o advokacii, který upravuje kromě výkonu advokacie i právní postavení advokátů a advokátních koncipientů, jejich kárnou odpovědnost či samosprávnou organizaci advokacie prováděnou skrze ČAK. Z dalších zákonných předpisů je třeba zmínit také především občanský soudní řád, trestní řád, soudní řád správní, daňový řád či občanský zákoník - tím však výčet nekončí.

Advokátní právo upravuje i celá řada podzákoných právních předpisů. Na jedné straně se jedná o vyhlášky Ministerstva spravedlnosti, například o vyhlášku č. 177/1996 Sb., upravující odměny a náhrady advokátů za poskytování právních služeb nebo o vyhlášku č. 244/1996 Sb., obsahující advokátní kárný řád. Mezi další podzákoné prameny patří stavovské předpisy ČAK. Na prvním místě je třeba zmínit Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky, přijatá představenstvem ČAK dne 31. 10. 1996 podle ustanovení § 17 zákona o advokacii – tzv. Etický kodex.¹⁰ Relevantními prameny práva jsou též další usnesení představenstva ČAK, například usnesení představenstva ČAK č. 1/1998 Věstníku, ze dne 10. března 1998, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělání advokátů.

---

⁷ Ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Alena MACKOVÁ a Martin VYCHOPENĚ. *Advokátní právo*. Praha: C.H. Beck, 2017. Praktická knihovna. s. 16. ISBN 978-80-7400-659-3.

⁹ Ustanovení § 251 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ Usnesení představenstva České advokátní komory č. 1/1997 Věstníku ze dne 31. října 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné také z: <https://www.cak.cz/assets/eticky-kodex-091118.doc>.

1.3. Principy výkonu advokacie

Při své práci by měl každý advokát a advokátní koncipient jednat informovaně, čestně a poctivě, s úmyslem zachovat důstojnost a vážnost advokátního stavu a to za všech okolností. Konkrétní práva a povinnosti má advokát vůči řadě subjektů, především vůči klientovi, soudům a dalším advokátům.

Mezi obecné zásady výkonu advokacie jsou Etickým kodexem advokátů v Evropské unii¹¹ zařazeny nezávislost, důvěra a osobní bezúhonnost, povinnost mlčenlivosti, dodržování pravidel jiných advokátních komor, neslučitelnost funkcí, osobní publicita, zájem klienta a omezení odpovědnosti advokáta vůči klientovi. Žádný z českých zákonů či podzákoných předpisů sice o principech či zásadách výkonu advokacie výslovně nehovoří, nicméně někteří čeští autoři s těmito pojmy pracují.¹³

1.3.1. Nezávislost advokáta

Nezbytným předpokladem pro řádný výkon profese advokáta je dle § 3 zákona o advokacii nezávislost advokáta. Dle tohoto ustanovení je advokát při poskytování právních služeb vázán právními předpisy a v jejich mezích příkazy klienta. „*Nezávislost advokáta má vést k zajištění co možná nejvyšší kvality poskytované právní pomoci, a to bez jakýchkoli vlivů na jeho osobu. Má chránit advokáta před obavami, že jej stihne postih za kritiku rozhodnutí a postupů orgánů veřejné moci, které v zájmu klienta napadá*“.¹⁴ Advokát by měl být nezávislý ve vztahu ke státu a státním orgánům, zejména ve vztahu k soudům, a sám by měl usilovat o to, aby nebylo do jeho nezávislosti zasahováno. Jen zákon stanoví důvody, pro které je možno realizovat zásah do vztahu klienta a advokáta.

Za jednu ze záruk nezávislosti lze považovat skutečnost, že advokát nesmí podnikat v žádném jiném oboru, který by byl neslučitelný s nezávislým poskytováním právních služeb.¹⁵ Nezávislost advokacie by měla také zaručit skutečnost, že advokacie je vykonávána jako svobodné povolání, tzn. že výkon advokacie je sice podnikáním, ale pro výkon této činnosti není třeba živnostenského oprávnění. Pro většinu příslušníků svobodných profesí, mezi které se mimo jiné řadí i lékaři, je typická vysoká úroveň

---

¹¹ Etický kodex advokátů v Evropské unii přijatý plenárním zasedáním CCBE konaném 28. října 1988 a následně novelizovaný na plenárním zasedání CCBE 28. listopadu 1998 a 6. prosince 2002. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/files/435/e03_PPA_2005_CZ_43.pdf.

¹³ Např. MACKOVÁ, A. *Právní pomoc advokátů a její dostupnost*. op. cit. sub 4, s. 28 a násl.

¹⁴ MACKOVÁ, A. *Právní pomoc advokátů a její dostupnost*. op. cit. sub 4, s. 35.

¹⁵ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace justice a právní služby*. Ostrava: Key Publishing, 2008. Právo. s. 147. ISBN 978-80-87071-68-7.

odborného vzdělání, nezávislost, náročná duševní činnost, osobní odpovědnost, vztah důvěry mezi poskytovatelem a příjemcem činnosti a přijetí dalších rozsáhlých závazků.¹⁶

Advokátní nezávislost však není neomezená, jedním z jejích limitů je odpovědnost advokáta. V první řadě je advokát plně trestně odpovědný i při výkonu advokacie. Vztah mezi advokátem a klientem vzniká zásadně na základě smlouvy, vztahuje se na něj i soukromoprávní odpovědnost, například za škodu, kterou advokát způsobí klientovi porušením svých povinností. Klienti jsou však v tomto případě chráněni, jelikož advokáti jsou povinni uzavřít smlouvu o pojištění za škodu vzniklou při výkonu advokacie. Advokáti dále podléhají disciplinární odpovědnosti za porušení profesních pravidel stanovených zákonem nebo příslušnými stavovskými předpisy.¹⁷

1.3.2. Principy organizace profese

Pro dodržení nezávislosti je výkon advokátní profese regulován na principu profesní samosprávy prostřednictvím veřejnoprávní stavovské organizace – České advokátní komory. ČAK je považována za největší samosprávnou právnickou profesní organizaci v České republice, která vykonává veřejnou správu na úseku advokacie a současně chrání a garantuje kvalitu právních služeb poskytovaných advokáty. Hlavními úkoly ČAK je vedle sdružování advokátů i kontrola podmínek pro zápis do seznamu advokátů a advokátních koncipientů, řádná příprava advokátních koncipientů na výkon advokacie, výkon disciplinární pravomoci nad advokáty a advokátními koncipienty, regulace práv a povinností stavovskými předpisy a rozhodování o subjektivních právech a povinnostech ve správním řízení.¹⁸

Orgány ČAK jsou dle § 41 zákona o advokacii sněm, představenstvo, předseda ČAK, kontrolní rady, kárné komise, odvolací kárné komise a zkušební komise s tím, že ČAK může zřizovat další poradní orgány. Každý advokát musí být dle zákona o advokacii zapsán v seznamu advokátů vedeném ČAK. Všichni advokáti jsou tedy povinně členy ČAK, tím pádem mají vliv na fungování této organizace, neboť se mohou stát členy orgánů ČAK.¹⁹ Po advokátech je požadováno, aby při výkonu své profese nesnižovali důstojnost advokátního stavu a za tím účelem dodržovali pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže stanovená ČAK.²⁰

¹⁶ MACKOVÁ, A. *Právní pomoc advokátů a její dostupnost*. op. cit. sub 4, s. 37-41.

¹⁷ MACKOVÁ, A. *Právní pomoc advokátů a její dostupnost*. op. cit. sub 4, s. 37-41.

¹⁸ SVEJKOVSKÝ, J., MACKOVÁ, A. a VYCHOPENĚ, M. *Advokátní právo*. op. cit. sub 8, s. 88 a násl.

¹⁹ Tamtéž, s. 109.

²⁰ SCHELLEOVÁ, I. *Organizace justice a právní služby*. op. cit. sub 13, s. 145 a násl.

1.3.3. Principy vztahu mezi advokátem a klientem

Na prvním místě je třeba zmínit, že advokát má povinnost především chránit a prosazovat práva svého klienta; z toho důvodu jsou součástí advokátní etiky pravidla týkající se střetu zájmů. Advokát je také povinen řídit se pokyny klienta. Povinnost advokáta dle předchozí věty ovšem neplatí bezvýjimečně, a to zejména v případech, v nichž klientovy pokyny jsou v rozporu s právním nebo stavovským předpisem - o této skutečnosti musí advokát klienta přiměřeně poučit.²¹ Vůči klientovi má advokát řadu dalších práv a povinností. Lze zmínit například informační povinnost, jejímž obsahem je povinnost každého advokáta vysvětlit klientovi, jak postupuje ve vyřizování jeho záležitostí, poskytnout mu nezbytné podklady pro uvážení dalších příkazů apod. Advokát je také povinen odmítnout poskytovat své služby ve stanovených případech či je zavázán vést přiměřenou dokumentaci. Jak v zákoně o advokacii, tak v Etickém kodexu je kladen důraz především na povinnost mlčenlivosti, o níž bude blíže pojednáváno v následujících kapitolách.

Za řádné poskytování právní pomoci mají dle § 22 zákona o advokacii advokáti právo na odměnu a náhradu účelně vynaložených nákladů, jsou rovněž oprávněni žádat po klientech přiměřenou zálohu na poskytování právních služeb. V odůvodněných případech mohou advokáti také vypovědět smlouvu o poskytování právních služeb, například dojde-li k narušení nezbytné důvěry mezi advokátem a klientem nebo neposkytuje-li klient advokátovi potřebnou součinnost.²² Dle § 26 zákona o advokacii je advokátům umožněno nechat se zastoupit jiným advokátem, advokátním koncipientem případně jiným zaměstnancem. Dle usnesení předsednictva ČAK²³, které toto zákonné ustanovení konkretizuje, advokát ovšem nesmí ustanovit jiného svého zaměstnance (kromě dalšího advokáta či advokátního koncipienta) svým zástupcem k poskytnutí právní služby, která spočívá v účasti při úkonu správního či jiného orgánu nebo v účasti na jednání před soudem či jiným orgánem, s výjimkou případů, kdy se jedná o nahlížení do spisu a pořizování výpisů či opisů z něj.²⁴

---

²¹ Ustanovení § 16 zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

²² Ustanovení § 20 zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

²³ Usnesení představenstva České advokátní komory č. 6/1998 Věstníku ze dne 8.12.1998 ve znění Usnesení představenstva ČAK č. 4/2018 Věstníku ze dne 25.9.2018. Dostupné také z: https://www.cak.cz/assets/substitute-6_1998--18-10-2018.doc.

²⁴ Čl. 9 Usnesení představenstva České advokátní komory č. 6/1998 Věstníku ze dne 8.12.1998 ve znění Usnesení představenstva ČAK č. 4/2018 Věstníku ze dne 25.9.2018. Dostupné také z: https://www.cak.cz/assets/substitute-6_1998--18-10-2018.doc.

2. Pojem mlčenlivosti

„Mlčenlivost je známkou sebeovládání...“²⁵

- Baltasar Gracián

S pojmem mlčenlivost operují mnohé předpisy napříč českým právním řádem. Navzdory tomu neexistuje žádná zákonná definice. Důvodem pro to může být z pohledu zákonodárce buď, že se jedná o pojem natolik jasný, že této definice není třeba, nebo je naopak nalezení univerzální definice nemožné.

Obecně lze říci, že slovo mlčenlivost je odvozeno od slova mlčenlivý, což je synonymum pro *nemluvný, zamlklý* či *tichý*. Ve slovníku spisovné češtiny je toto slovo popsáno jako *zachovávající svěřené tajemství, diskrétní*.²⁶ Mlčenlivost lze tedy pro účely této práce definovat jako *„právní institut, jehož podstatou je povinnost fyzické osoby zachovávat při soukromém i úředním styku taková pravidla jednání, která zaručí ochranu konkrétních informací a údajů o občanech, jimiž taková fyzická osoba disponuje“*.²⁷ Smyslem zakotvení povinnosti mlčenlivosti je tedy zachování svěřených informací v tajnosti tak, aby se nedostaly do dispozice neoprávněných třetích osob.

Mlčenlivost je považována za základní pilíř, na kterém je vystavěn výkon advokacie v každém demokratickém právním státě. Tento institut úzce souvisí s povinností definovanou v § 17 zákona o advokacii, odvozené od zásady, že advokát by měl vždy postupovat tak, aby svým jednáním nesnižoval důstojnost advokátního stavu. Za tímto účelem by měl zejména dodržovat pravidla profesní etiky a pravidla soutěže stanovené stavovskými předpisy ČAK.²⁸

2.1. Historie institutu advokátní mlčenlivosti na našem území

Pojem mlčenlivosti je známý několik tisíc let, kupříkladu ve starém Řecku byla mlčenlivost symbolem vědění. Již Hippokratova přísaha z přelomu 5. a 4. století před

²⁵ Baltasar Gracián citát - „Mlčenlivost je známkou sebeovládání. Srdce bez tajemství je jako odkrytá ... | Citáty slavných osobností. Citáty slavných osobností: Největší sbírka citátů, myšlenek a aforismů [online]. Dostupné z: <https://citaty.net/citaty/276713-baltasar-gracian-mlcenlivost-je-znamkou-sebeovladani-srdce-bez-taj/>.

²⁶ FILIPEC, Josef, František DANEŠ, Jaroslav MACHAČ, Vladimír MEJSTRÍK a Františka HAVLOVÁ. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky*. Vydání 2., opravené a doplněné. Praha: Academia, 1994. s. 183. ISBN 80-200-0493-9.

²⁷ BREJCHA, Aleš. *Právo na informace a povinnost mlčenlivosti v českém právním řádu*. Praha: Codex Bohemia, 1998. s. 99. ISBN 80-85963-47-7.

²⁸ Ustanovení § 17 zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

naším letopočtem zakotvuje pravidlo, dle kterého cokoliv se lékař při léčbě nebo mimo svou praxi dozví, by měl zamlčet a uchovávat v tajnosti.²⁹

Ochrana důvěrných informací, které sdělil klient svému advokátovi, má dlouholetou tradici. Dříve byla povinnost mlčenlivosti považována spíše za závazek spíše etického nežli právního charakteru. Jednalo se tedy o morální apel na příslušníky advokátního stavu a dodržování mlčenlivosti nebylo právně vynutitelné.

Základy právního zakotvení tohoto institutu na našem území sahají do dob Rakouska-Uherska, kdy zákon č. 96/1868 ř. z., zákon, jímž se uvádí řád advokátský, upravoval povinnost advokátů zachovávat mlčenlivost – „*advokát jest povinen zachovat tajnost u věcech jemu svěřených*“.³⁰ Nutno podotknout, že tehdejší pojetí mlčenlivosti nebylo jakkoliv detailněji specifikováno, a lze tedy usuzovat, že v této podobě se jednalo o povinnost absolutní, ze které neexistovaly žádné výjimky. Řád advokátský platil s drobnými změnami až do roku 1948.

Roku 1949 vešel v platnost zákon č. 322/1948 Sb., zákon o advokacii, který nahradil dosavadní právní předpis, Řád advokátský. V tomto novém pojetí však povinnost mlčenlivosti nepředstavuje povinnost absolutní, nýbrž relativní. Dle § 4 odst. 2 tohoto zákona byl totiž ministr spravedlnosti oprávněn z důležitého právního zájmu zprostit advokáta závazku mlčenlivosti. Rovněž v případě, v němž šlo o čin trestný podle zákona č. 231/1948 Sb., zákona na ochranu lidově demokratické republiky, byl advokát povinen oznámit tento trestný čin příslušnému bezpečnostnímu úřadu, ač by tím za normálních okolností porušil povinnost mlčenlivosti

I následující zákon č. 114/1951 Sb., zákon o advokacii, obsahoval podobnou úpravu, mimo to však ještě zakotvil povinnost ostatních členů pracovního kolektivu advokátní poradny zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděli v souvislosti s výkonem povolání. Na základě zákona č. 57/1963 Sb., zákona o advokacii, došlo k drobné změně, neboť zproštění advokáta povinnosti mlčenlivosti již nespádalo do kompetence ministra spravedlnosti, nýbrž do kompetence Ústředí československé advokacie. Advokáti také byli zbaveni povinnosti oznamovat vyjmenované trestné činy, na druhou stranu nadále zůstala zachována povinnost přispět k jejich překažení. Poslední předlistopadový zákon, zákon č. 118/1975 Sb., zákon o advokacii, nově zakotvil, že

---

²⁹ Řecký lékař Hippokratés z Kósu je považován za nejslavnějšího lékaře starověku a zakladatele racionálního lékařství.

³⁰ Ustanovení § 9 zákona č. 96/1868 ř. z., zákona, jímž se uvádí řád advokátský.

povinnost mlčenlivosti trvá i po skončení členství advokáta ve sdružení advokátů. Závěrem je však třeba uvést, že Ústředí československé advokacie v praxi nikdy žádného advokáta jeho povinnosti mlčenlivosti nezbavilo.

V prvním porevolučním zákoně, zákoně č. 128/1990 Sb., zákoně o advokacii, došlo k zakotvení povinnosti advokáta zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se advokát dozvěděl v souvislosti s výkonem advokacie, a ke zproštění mohlo dojít pouze na základě prohlášení klienta. Nejzásadnější změnou, kterou tato právní úprava přinesla, je vyloučení práva jakéhokoliv třetího subjektu, ať státního orgánu či samosprávné organizace, zprostit advokáta mlčenlivosti.³¹

2.2. Současné prameny právní úpravy advokátní mlčenlivosti

Od devadesátých let minulého století je právní úprava advokátní mlčenlivosti rozdrobena do několika zákonů. Její základ nalezneme v zákoně o advokacii, konkrétně v § 5 odst. 1 (advokátní slib), § 15 odst. 5 (povinnost mlčenlivosti jednatele a prokuristy společnosti jako výkonu advokacie), § 56 odst. 1 (povinnost mlčenlivosti insolvenčního správce). Nejstěžejnější část je však obsažena v ustanovení § 21 (povinnost mlčenlivosti).

K mlčenlivosti se zavazuje každý, kdo usiluje o zápis do seznamu advokátů, a to již při skládání slavnostního slibu, který zní „*Slibuji na svou čest a svědomí, že budu ctít právo a etiku povolání advokáta a chránit lidská práva. Slibuji, že budu dodržovat povinnost mlčenlivosti a dbát důstojnosti advokátního stavu.*“³²

Mimo zákona o advokacii se povinnost advokátní mlčenlivosti projevuje i v dalších zákonných předpisech – v trestním zákoníku (např. § 368 odst. 3 – výjimka z povinnosti oznámit trestný čin), v trestním řádu (např. § 8 – obecné zakotvení respektování povinnosti mlčenlivosti, § 82 a násl. – prohlídka advokátní kanceláře, § 88 – výjimka z odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu), v občanském soudním řádu (např. § 124 – šetření povinnosti zachovávat mlčenlivost při provádění dokazování), v zákoně o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (např. § 27 - zvláštní ustanovení o advokátech a notářích), v daňovém řádu (např. § 255 - zvláštní ustanovení o ochraně mlčenlivosti) a dalších.

---

³¹ ZACHOVÁ, Markéta. Povinnost mlčenlivosti (nejen) advokáta. *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2001, 4/2001, s. 26-29 [cit. 24.2.2019]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/files/181/BA_01_04.pdf. ISSN: 1805-8280.

³² Ustanovení § 5 odst. 1 písm. j) zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

I ve stavovských předpisech vydaných ČAK je konstatováno, že advokát nesmí použít na újmu klienta informace, které od klienta nebo o klientovi získal v souvislosti s poskytováním právní služby. V první řadě je pojem advokátní mlčenlivosti konkretizován v Etickém kodexu (např. v čl. 25 – respekt povinnosti mlčenlivosti při podávání informací veřejnosti), dále v usnesení představenstva ČAK č. 2/2008 Věstníku, ze dne 11. 9. 2008, kterým se stanoví podrobnosti o povinnostech advokátů a postupu kontrolní rady ČAK ve vztahu k zákonu o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,³³ či v usnesení představenstva ČAK č. 6/2006 Věstníku, ze dne 12. 9. 2006, kterým se stanoví postup při určování zástupce ČAK při provádění prohlídek a kontrol.³⁴

2.3. Význam mlčenlivosti advokáta

Povinnost mlčenlivosti je základním předpokladem pro poskytování právní pomoci, a tím i nezbytnou podmínkou pro fungování demokratické společnosti, jak ostatně konstatuje i Ústavní soud.³⁵ Bez tohoto institutu by bylo velmi těžké vybudovat vzájemnou důvěru mezi advokátem a klientem, která je nepostradatelná pro to, aby mohl advokát náležitě hájit klientovy zájmy.³⁶ Narušení této nezbytné důvěry je proto jedním z důvodů, pro které může advokát vypovědět smlouvu o poskytování právních služeb.³⁷

Nejedná se o výsadu advokáta, který by měla založit vynětí z obecně platného a závazného právního řádu, ale jde o povinnost uloženou advokátovi v zájmu jeho klientů a především pro ochranu klientů advokáta.³⁸ Mlčenlivost tedy *„není žádné privilegium advokáta, ale naopak závazek chránit informace, které se dozvídá v souvislosti s poskytováním právní služby. V případě trestního řízení navíc mlčenlivost advokáta představuje ochranu slabší strany a je významným atributem práva na spravedlivý proces“*.³⁹

---

³³ Usnesení představenstva České advokátní komory č. 6/2006 Věstníku ze dne 12. 9. 2006, kterým se stanoví postup při určování zástupce ČAK při provádění prohlídek a kontrol. Dostupné také z: https://www.cak.cz/assets/files/1510/Prohl_dky-ustanovov_n_z_stupce_AK_090115.doc

³⁴ Usnesení představenstva České advokátní komory č. 2/2008 Věstníku ze dne 11. 9. 2008, kterým se stanoví podrobnosti o povinnostech advokátů a postupu kontrolní rady České advokátní komory ve vztahu k zákonu o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné také z: https://www.cak.cz/assets/spinave-penize-2_2008--18-10-2018.doc

³⁵ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 28. 8. 2009, sp. zn. II ÚS 2894/08.

³⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. 8 Tdo 1148/2007.

³⁷ Ustanovení § 20 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

³⁸ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 25. 11. 2010, sp. zn. II. ÚS 889/10.

³⁹ SEIFERT, Filip. Obsah a význam mlčenlivosti advokáta a její prolamování pohledem předních českých advokátů (odpověď L. Trojana). *EPRAVO.CZ Magazine* [online]. Praha: Epravo.cz a.s., 2017, 3/2017, s.

Každý advokát by měl svého klienta informovat o existenci institutu mlčenlivosti již při vzniku zastoupení. Je třeba si uvědomit, že klient by měl být ve svém vlastním zájmu ke svému advokátovi upřímný a sdělit mu všechny podstatné skutečnosti týkající se poskytované právní pomoci. Například v trestních věcech je považováno za poměrně klíčové pro řádnou přípravu obhajoby, aby obhájce věděl, zda obviněný skutečně spáchal trestný čin, pro který je obžalován. V opačném případě musí obhájce pracovat s oběma alternativami, což podstatně ztěžuje jeho práci, navíc mnohdy ke škodě samotného obviněného. Sekundárně však institut mlčenlivosti chrání i samotné advokáty, a to především před neopodstatněnými zásahy státní moci do výkonu jejich povolání.

Advokátní mlčenlivost také úzce souvisí s profesní etikou. Pod tímto pojmem si lze představit soubor principů, které by měl každý advokát nejenom zohledňovat při výkonu právní praxe, ale také ve svém soukromém životě. Profesní etika tedy pokrývá nejen otázky mlčenlivosti, ale i například problematiku role advokáta ve společnosti či otázky související se střetem zájmů. Obecný základ povinnosti řídit se těmito pravidly nalezneme v § 17 zákona o advokacii – dle tohoto ustanovení je na každého advokáta kladen požadavek postupovat při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu a dodržoval pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže konkretizovaná ve stavovských právních předpisech – především v Etickém kodexu.

2.4. Další profese povinné zachovávat mlčenlivost

Nejen advokáti, ale i příslušníci jiných profesí během výkonu svého povolání pracují s citlivými informacemi, které by si jejich klienti přáli zachovat v tajnosti. Určitá míra diskrétnosti je vyžadována mimo jiné od lékařů, duchovních či novinářů. K zabezpečení zachování tzv. profesního tajemství vznikají napříč různými odvětvími etické kodexy. Ty vznikají na úrovni jednotlivých podniků nebo je jejich vznik často zajišťován různými stavovskými organizacemi, jak je tomu v případě ČAK.⁴⁰

Za nejstarší známou povinnost mlčenlivosti lze považovat takzvané zpovědní tajemství, které představuje charakteristický institut křesťanské víry s návazností na svatou zpověď, jejímž prostřednictvím se kající vyznává ze svých hříchů za účelem smíření a rozhřešení.⁴¹ Zpovědní tajemství se týká nejen katolických kněží, ale i dalších

---

40-43 [cit. 24.2.2019]. Dostupné z: https://www.epravo.cz/dataPublic/data/E-pravo_mag/2017_E3_web.pdf. ISSN 1802-1492.

⁴⁰ Např. Etický kodex lékaře, Etický kodex sester, Etický kodex sociálního pracovníka.

⁴¹ ADAMEC, Martin. Zpovědní tajemství a jeho relevance v trestním právu. *Právní prostor* [online]. Ostrava: ATLAS consulting s.r.o., 2015 [cit. 24.2.2019]. Dostupné

duchovních registrovaných církví a náboženských společností. Dle kánonů 983 a 984 Kodexu kanonického práva je „*svátostné zpovědní tajemství neporušitelné; proto nesmí zpovědník nic vyradit na kajícího ani slovem, ani žádným jiným způsobem a z žádného důvodu*“.⁴² Podstatou tohoto institutu je tedy absolutní a totální zákaz stanovený zpovědníkovi vydat jakoukoliv informaci, kterou se dozvěděl při zpovědi věřícího.⁴³ Tato povinnost je zakotvena i v § 7 odst. 1 písm. e) zákona o církvích⁴⁴, čímž však není dotčena obecná povinnost překazit trestný čin uložená § 367 trestního zákoníku.

Další oblastí, se kterou je neodmyslitelně spjata povinnost zachovávat mlčenlivost, jsou profese poskytující zdravotnické služby. Základ můžeme nalézt již v Hippokratově přísaze: „*Cokoli, co při léčbě i mimo svou praxi ve styku s lidmi uvidím a uslyším, co nesmí se sdělit, to zamlčím a uchovám v tajnosti!*“.⁴⁵ Obecně lze říci, že nikdo ze zdravotnického ani pomocného personálu není oprávněn šířit informace o diagnóze, léčebných postupech a o rodinném nebo osobním životě pacientů. Za určitých okolností je však lékař oprávněn sdělit informace o pacientově stavu jeho blízkým osobám. Tyto povinnosti vyplývají především z Úmluvy o lidských právech a biomedicíně⁴⁶, ze zákona č. 372/2011 Sb., zákona o zdravotnických službách, ve znění pozdějších předpisů, a ze zákona č. 101/2000 Sb., zákona o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

Mimo duchovních a zdravotníků jsou povinny zachovávat mlčenlivost ohledně vymezeného okruhu informací i další subjekty – např. pracovníci zdravotních pojišťoven, bank, telekomunikačních služeb, sociální pracovníci, novináři a samozřejmě i příslušníci dalších právních profesí jako jsou soudci či notáři.

2.5. Rozsah mlčenlivosti

Poslední část této kapitoly je věnována rozsahu povinnosti advokátní mlčenlivosti. V první řadě je nezbytné definovat, na které skutečnosti se tato povinnost vztahuje. Dále je třeba se zaměřit na to, které osoby jsou povinny mlčenlivost zachovávat a jak dlouho jsou touto povinností vázány.

---

z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/zpovedni-tajemstvi-a-jeho-relevance-v-trestnim-pravu>. ISSN: 2336-4114.

⁴² *Kodex kanonického práva: úřední znění textu a překlad do češtiny: latinsko-české vyd. s věc. rejstř.* Praha: Zvon, 1994. s. 120. ISBN 80-7113-082-6.

⁴³ BREJCHA, A. *Právo na informace a povinnost mlčenlivosti v českém právním řádu*. op. cit. sub 27, s. 170.

⁴⁴ Zákon č. 3/2002 Sb., zákon o církvích a náboženských společnostech, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁵ Hippokratova přísaha.

⁴⁶ Úmluva na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny přijatá roku 1997 Radou Evropy, pro Českou republiku vstoupila tato úmluva v platnost dne 1. 10. 2001

2.5.1. Věcný rozsah

Již v § 21 zákona o advokacii, který nese titul „povinnost mlčenlivosti“ zákonodárce definuje, že „advokát je povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb“. Nejprve je tedy třeba upřesnit pojem „poskytování právních služeb“. Dle § 1 téhož zákona se jedná o „zastupování v řízení před soudy a jinými orgány, obhajobu v trestních věcech, udělování právních porad, sepisování listin, zpracovávání právních rozborů a další formy právní pomoci, jsou-li vykonávány soustavně a za úplatu, jakož i činnost opatrovníka pro řízení ustanoveného podle zvláštního právního předpisu, je-li vykonávána advokátem“.

Komentářová literatura toto ustanovení dále konkretizuje – „zachováním mlčenlivosti rozumíme zdržení se všech volných projevů, z nichž může třetí osoba usoudit na existenci nějaké skutečnosti, která podléhá povinnosti mlčenlivosti“.⁴⁷ Volní projevy je tedy třeba vykládat extenzivně, může se jednat o projevy ústní (např. výpověď před soudem a jiným orgánem, sdělení pro média, sdělení při posezení s přáteli) či písemné (obsažené v listinách, zápisech, záznamech, protokolech, v soukromé korespondenci apod.) nebo jakékoliv projevy vyjádřené konkludentně.⁴⁸ Pojem mlčenlivosti proto nelze omezit jen na povinnost o příslušných skutečnostech mlčet, nemluvit o nich. Podle odborníků existuje i fenomén, který bychom mohli podřadit pod pojem „řeč těla“. „Jde o komunikaci, ať již cílenou, či projevenou mimoděk, nazývanou mimika a gestika. Na tento způsob komunikace je také nutno se soustředit a nepodlehout spontánnímu nutkání vyjádřit se v klientských věcech například kývnutím hlavy, grimasou či pokynem ruky“.⁴⁹

Skutečnosti, na něž se vztahuje mlčenlivost, jsou zejména skutečnosti právní, ale i informace týkající se pověsti a postavení lidí, dokonce i informace o tom, zda advokát nějaké osobě vůbec právní služby poskytuje nebo v jaké věci, a v neposlední řadě zda má některý z klientů vůči němu neuhrazené pohledávky vzniklé v souvislosti s poskytováním právních služeb. Chráněny jsou nejen skutečnosti, které má advokát ve své paměti, ale i skutečnosti obsažené v korespondenci s klientem, skutečnosti obsažené v listinách, ale i například hmotné věci, informace uložené na elektronických nosičích a kamerové záznamy. Během soudního řízení či jiného řízení před orgánem veřejné moci musí být advokát „schopen rozlišit, které informace získané v souvislosti s poskytováním právních

⁴⁷ SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPĚŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 139. ISBN 978-80-7179-248-2. Komentář k § 21 odst. 1.

⁴⁸ Tamtéž.

⁴⁹ SVEJKOVSKÝ, J., MACKOVÁ, A. a VYCHOPĚŇ, M. *Advokátní právo*. op. cit. sub 8, s. 187.

služeb jsou podstatné pro posouzení skutkového stavu rozhodujícím orgánem a které informace naopak nezbytné nejsou, a proto nemají být s ohledem na povinnost mlčenlivosti poskytnuty“.⁵⁰ Lze tedy shrnout, že se mlčenlivost vztahuje na velmi širokou oblast skutečností, v nichž rozhodující je především jejich charakter. Jako příklad lze uvést, že povinností mlčenlivosti jsou kryty i informace, které ani bezprostředně nesouvisí s advokátem poskytovanou službou.⁵¹

Otázkou zůstává, zda se požadavek mlčenlivosti týká i informací veřejně známých, které postrádají důvěrný charakter. V obecné rovině je advokát povinen jednat v nejlepším zájmu svého klienta, tudíž by neměl sdělovat ani informace veřejně známé, je-li v zájmu klienta, aby se tyto informace nepřipomínaly a dále nešířily.

Dalším požadavkem na charakter chráněných informací je, že se advokát musel o výše uvedených skutečnostech dozvědět v souvislosti s poskytováním právních služeb. Není však podstatné, z jakého zdroje informace o skutečnostech pocházejí, povinnosti mlčenlivosti podléhají jak informace získané od klienta, od soudů, správních orgánů, orgánů činných v trestním řízení, protistrany, tak informace získané vlastní činností advokáta.⁵²

Advokát by měl být obezřetný při komunikaci nejen se státními orgány či s protistranou, ale i při rozhovorech s médii. Advokát by se měl v zásadě vyvarovat podávání informací týkajících se zahájení trestního stíhání jeho klienta sdělovacím prostředkům, pokud s nimi nebyla veřejnost ještě seznámena. Pokud takové informace již uveřejněny byly, potom na ně může advokát se svolením klienta reagovat, zejména v případech, jsou-li některé informace zkreslené či nepravdivé. Je-li to v zájmu klienta, může advokát uvádět i skutečnosti dosud neznámé, a to jako protiváhu informacím poškozujícím pověst jeho klienta.⁵³

Rozsahu advokátní mlčenlivosti se ve své činnosti věnoval i ESLP. Dle ESLP skutečnost, že informace, na které se vztahuje povinnost advokátní mlčenlivosti, znají třetí osoby (např. novináři), ještě sama o sobě nezbavuje advokáta povinnosti jednat obezřetně

---

⁵⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 6. 2012, č.j. 6 Ads 30/2012-47.

⁵¹ SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPEN, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii. Komentář*. op. cit. sub 47, s. 140. Komentář k § 21 odst. 1.

⁵² Tamtéž.

⁵³ VANTUCH, Pavel. Mlčenlivost obhájce, zproštění mlčenlivosti a jeho oznamovací povinnost. *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2013, 4/2013, s. 13-18 [cit. 24.2.2019]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/komora/bulletin-advokacie/ba_04_2013_web.pdf. ISSN: 1805-8280.

a zachovávat ohledně těchto informací mlčenlivost, neboť se nadále jedná o informace tajné a důvěrné.⁵⁴

Závěrem je třeba upozornit rovněž na fakt, že povinnost mlčenlivosti v sobě nezahrnuje pouze povinnost zachovat v tajnosti předmětné informace před neoprávněnými třetími osobami, ale také povinnost nevyužít získané informace na újmu klienta nebo ve prospěch sebe či třetí osoby.⁵⁵ Advokát také není oprávněn bez výslovného souhlasu klienta uvádět jeho jméno v rámci tzv. referencí na svých webových stránkách či při své publikační činnosti.⁵⁶

2.5.2. Osobní rozsah

Není sporu o tom, že má-li institut mlčenlivosti plnit svůj účel, je nezbytné, aby tato povinnost zavazovala kromě advokáta i širokou škálu dalších osob, které s ním spolupracují. V § 21 odst. 9 písm. a) zákona o advokacii je výslovně zakotveno, že povinnost mlčenlivosti v rozsahu stanoveném předchozími odstavci se vztahuje i „na zaměstnance advokáta nebo společnosti anebo zahraniční společnost, jakož i jiné osoby, které se s advokátem nebo ve společnosti nebo v zahraniční společnosti podílejí na poskytování právních služeb“. Typicky se bude jednat o advokátní koncipienty, právní asistenty, ale i znalce, tlumočníky, další experty či jiné advokáty, kteří spolupracují s konkrétním advokátem či společností na smluvním základě. Informace o povinnosti zachování mlčenlivosti je zpravidla obsahem pracovních smluv, které advokát uzavírá se svými zaměstnanci.

Dle písm. b) téhož ustanovení se povinnost mlčenlivosti vztahuje i na členy orgánů ČAK a její zaměstnance, jakož i na všechny osoby, které se účastní kárného řízení, včetně advokátů pověřených předsedou kontrolní rady provedením přípravných úkonů k prověření, zda došlo ke kárnému provinění. Při vyšetřování kárných provinění se tyto osoby dostávají do styku s důvěrnými informacemi, jinak by nemohli vyhodnotit, zda se advokát dopustil kárného provinění (například porušení povinnosti mlčenlivosti). Zájem

---

⁵⁴ Rozsudek Velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Mor proti Francii* ze dne 5. 12. 2011, stížnost č. 28198/09.

⁵⁵ Čl. 6 odst. 4 Usnesení představenstva České advokátní komory č. 1/1997 Věstníku ze dne 31. října 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné také z: <https://www.cak.cz/assets/eticky-kodex-091118.doc>.

⁵⁶ SVEJKOVSKÝ, J., MACKOVÁ, A. a VYCHOPĚŇ, M. *Advokátní právo*. op. cit. sub 8, s. 188.

dotčených klientů si proto vyžaduje, aby i tato skupina osob byla povinností mlčenlivosti vázána.⁵⁷

Advokát je naopak zproštěn povinnosti mlčenlivosti ve vztahu k osobě, kterou pověřuje provedením jednotlivých úkonů, pokud je tato osoba povinna sama tuto povinnost zachovávat.⁵⁸ Pokud se tedy advokát nechá v řízení zastoupit na základě udělené substituční plné moci jiným advokátem, koncipientem či svým zaměstnancem, je oprávněn mu sdělit informace, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti v takovém rozsahu, aby mohl zástupce řádně vykonat úkoly mu svěřené. V takovém případě je i tento zástupce povinen vůči klientovi zachovávat povinnost mlčenlivosti. Jestliže chce advokát konzultovat případ svého klienta s jiným advokátem, který však v této věci není jeho substituentem dle výše uvedeného ustanovení, je třeba dbát na to, aby advokát neuváděl konkrétní skutečnosti umožňující identifikovat klienta či jeho případ.⁵⁹

Osobní rozsah povinnosti mlčenlivosti je tedy řešen jak v odst. 3, tak v odst. 9 ustanovení § 21 zákona o advokacii. Zatímco v případě odstavce třetího se jedná o výjimku z povinnosti advokátní mlčenlivosti (advokát může sdělit důvěrné informace pověřené třetí osobě), na základě odstavce devátého jsou vyjmenované osoby vázány stejnou povinností mlčenlivosti, jako je odvozena od povinnosti mlčenlivosti samotného advokáta, který jim skutečnosti kryté advokátním tajemstvím sdělil.

Z povahy věci však vyplývá, že advokát může sdělovat důvěrné skutečnosti osobám uvedeným v § 21 odst. 9 zákona o advokacii jen v nezbytném rozsahu. Sdělení skutečností krytých mlčenlivostí, jež nijak nesouvisí s problematikou, kterou advokát řeší s třetí osobou (vůči níž nemá na základě výše uvedených ustanovení povinnost mlčenlivosti), lze tudíž považovat za porušení této povinnosti.⁶⁰ Není tedy kupříkladu přípustné, aby advokát informoval svého daňového poradce o těch detailech poskytované služby, které nesouvisí s účetnictvím.

---

⁵⁷ SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPĚŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii. Komentář.* op. cit. sub 47, s. 152. Komentář k § 21 odst. 9.

⁵⁸ Ustanovení § 21 odst. 3 zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁹ SVEJKOVSKÝ, J., MACKOVÁ, A. a VYCHOPĚŇ, M. *Advokátní právo.* op. cit. sub 8, s. 197.

⁶⁰ DOSTÁL, Aleš. Povinnost mlčenlivosti advokáta s náznakem mezinárodního srovnání. *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2004, 6/2004, s. 11-25 [cit. 25.2.2019]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/files/170/BA_04_06.pdf. ISSN: 1805-8280.

2.5.3. Časový rozsah

Z logiky věci vyplývá, že povinnost zachovávat mlčenlivost vzniká v momentě, kdy se advokát dozví o skutečnostech, o nichž je povinen mlčenlivost zachovávat. Pokud nedojde k jedné z níže uvedených skutečností způsobujících zánik této povinnosti, přebírá advokát závazek zachovávat mlčenlivosti doživotně.⁶¹ Povinnost trvá i v případě, že dojde k jeho vyškrtnutí ze seznamu advokátů a samozřejmě i poté, co advokát ukončí spolupráci s klientem a přestane mu poskytovat právní služby. Povinnost dle předchozí věty ostatně potvrzuje i rozhodnutí kárné komise ČAK z roku 2005 – „*podání trestního oznámení na vlastního klienta pro podezření z trestného činu, o němž se advokát dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb tomuto klientovi, je závažným porušením povinnosti advokáta bez ohledu na to, že se tak stalo až po skončení právního zastoupení*“.⁶²

Povinnost mlčenlivosti může zaniknout *de facto* dvojitým způsobem. Prvním z nich je zproštění mlčenlivosti ze strany klienta, druhým je případ, v němž dojde k prolomení advokátní mlčenlivosti *ex lege*, na základě aplikace zákonného ustanovení. Obojímu je věnována následující kapitola.

---

⁶¹ SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPENĚ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii. Komentář.* op. cit. sub 47, s. 151. Komentář k § 21 odst. 8.

⁶² Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. K 04/2005.

3. Průlom do povinnosti mlčenlivosti

K prolomení povinnosti mlčenlivosti by mělo docházet pouze za zákonem stanovených podmínek, v nezbytných případech a v nezbytném rozsahu.⁶³ Bez splnění těchto kritérií by se zcela jistě jednalo jak o zásah do práv klientů, tak do synallagmaticky daných povinností a práv advokátových souvisejících s výkonem jeho povolání.⁶⁴ Za průlom do povinnosti lze kromě níže uvedených případů považovat i právo advokáta sdělovat informace, na něž se mlčenlivost vztahuje, třetím osobám v souladu s § 21 odst. 3 a § 21 odst. 9, zákona o advokacii, o čemž je pojednáváno v kapitole 2.5. Tyto třetí osoby jsou vázány povinností mlčenlivosti stejně jako advokát.

3.1. Zproštění mlčenlivosti ze strany klienta

V současné koncepci je povinnost advokáta pojata jako relativní – povinnosti mlčenlivosti může být advokát zproštěn, přičemž toto zproštění je výhradním právem klienta. Po jeho smrti, resp. Zániku (byla-li klientem právnická osoba) je toto právo svěřeno právnímu nástupci klienta. Má-li klient právních nástupců více, je třeba jejich jednomyslného souhlasu.⁶⁵ Je-li klientem či jeho právním nástupcem právnická osoba, připadá toto oprávnění osobě, která je oprávněna jménem právnické osoby jednat v době, v níž ke zproštění mlčenlivosti dojde (ve většině případu se jedná o statutární orgán). Za klienta je třeba považovat každou osobu, které advokát poskytl či poskytuje právní služby nehledě na to, kdo si tuto službu vyžádal, popřípadě na čí účet je služba poskytována.⁶⁶

Případ, kdy klient zemře či zanikne bez právního nástupce, není zákonem ani stavovskými předpisy jakkoliv řešen. Dle některých odborníků lze tuto situaci řešit ustanovením hmotněprávního opatrovníka soudem, kdy takto ustanovený opatrovník by posléze rozhodl, zda je ve veřejném zájmu zprostit advokáta povinnosti mlčenlivosti či nikoli. Pro přikročení k tomuto řešení je však třeba, aby existoval vážný důvod a zároveň aby bylo ustanovení opatrovníka vyžadováno pro ochranu zájmů dané osoby nebo pro ochranu veřejného zájmu.⁶⁷

Na tomto místě považuji za příhodné podotknout, že tímto právem zprostit advokáta mlčenlivosti nedisponuje ani správce podniku klienta, ani správce dědictví nebo

---

⁶³ NSS, 6 Ads 30/2012. op. cit. sub 50.

⁶⁴ ÚS, II ÚS 2894/08. op. cit. sub 35.

⁶⁵ Ustanovení § 21 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb. zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁶ SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPEŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii. Komentář.* op. cit. sub 47, s. 143-144. Komentář k § 21 odst. 2.

⁶⁷ PTAŠNIK, Adam a Karolína ŠTANGLOVÁ. *Zproštění mlčenlivosti advokáta. Právní rozhledy.* Praha: C.H. Beck, 2004, č. 15, s. 579-581. ISSN 1210-6410.

likvidátor.⁶⁸ Dle jiného zdroje však oprávnění zprostit advokáta mlčenlivosti přechází i na likvidátora, a to v rozsahu vymezeném v § 169 občanského zákoníku, tedy v rozsahu, který odpovídá povaze a cíli likvidace.⁶⁹

Rozdílné názory můžeme najít i ohledně problematiky zproštění povinnosti mlčenlivosti advokáta ze strany insolvenčního správce. Je třeba si ale uvědomit, že zájmy insolvenčního správce a osoby v úpadku (klienta) mohou být v přímém rozporu. Lze se tedy přiklonit k závěru, že v obecné rovině není insolvenční správce osobou, na kterou by po prohlášení konkurzu přecházelo právo zprostit advokáta povinnosti mlčenlivosti, a toto právo by mělo nadále náležet dlužníkovi (klientovi). Nelze ovšem opomenout, že trvá-li smlouva o poskytování právních služeb, je advokát povinen poskytovat právní služby dle pokynů insolvenčního správce a v tomto směru mu také poskytovat potřebné informace.⁷⁰ Dle stanoviska představenstva ČAK je správce konkursní podstaty oprávněn od právní moci usnesení o prohlášení konkursu zprostit advokáta mlčenlivosti ohledně těch skutečností, které se dozvěděl v souvislosti s právními službami poskytnutými úpadci, a to v rozsahu nakládání s majetkem náležejícím do konkursní podstaty – nikoliv však s jinými než majetkovými právy.⁷¹

Dle některých autorů lze mít za to, že zprostit mlčenlivosti může advokáta i opatrovník. *„Vycházíme-li z toho, že mlčenlivost je konstituována na ochranu zájmů klienta, pak byl-li v řízení advokát žádán o svědeckou výpověď, a v tomto řízení je ustanoven bývalému klientovi advokáta opatrovník k ochraně jeho zájmů, je logické, že by k ochraně práv bývalého klienta advokáta mohl být zproštěn povinnosti mlčenlivosti opatrovníkem bývalého klienta.“*⁷²

Po formální stránce je toto zproštění považováno za jednostranné adresné právní jednání, pro něž je vyžadována písemná forma a které je třeba adresovat přímo advokátovi. Jedinou výjimkou je situace, kdy klient zbaví mlčenlivosti advokáta ústně do protokolu přímo v řízení před soudem.⁷³ O platné zproštění se tedy nejedná, pokud klient adresuje písemnost jiné osobě než svému advokátovi či pokud je zachyceno do protokolu například

⁶⁸ SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPENĚ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii. Komentář*. op. cit. sub 47, s. 143-144. Komentář k § 21 odst. 2.

⁶⁹ SVEJKOVSKÝ, J., MACKOVÁ, A. a VYCHOPENĚ, M. *Advokátní právo*. op. cit. sub 8, s. 197.

⁷⁰ Tamtéž.

⁷¹ Stanovisko představenstva České advokátní komory ze dne 8. 10. 2002 k otázce rozsahu zproštění povinnosti mlčenlivosti advokáta správcem konkursní podstaty. *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2003, č. 1, s. 94-96 [cit. 27.2.2019]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/files/183/BA_03_01.pdf. ISSN: 1805-8280.

⁷² SVEJKOVSKÝ, J., MACKOVÁ, A. a VYCHOPENĚ, M. *Advokátní právo*. op. cit. sub 8, s. 187.

⁷³ Ustanovení § 21 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

vyšetřovatelem v rámci trestního řízení.⁷⁴ K zakotvení povinnosti písemné formy zproštění došlo až v roce 2006.⁷⁵ Do té doby bylo možné provést toto právní jednání ústně, a dokonce i konkludentně, což však vedlo v mnohých případech k právní nejistotě.

Někteří autoři zastávají názor, že je přípustné i částečné zproštění, a to věcně, časově či osobně omezené. Klient by v tomto případě mohl zprostit advokáta mlčenlivosti pouze ohledně určitých skutečností či pouze ve vztahu ke konkrétním osobám. Akceptovatelné by rovněž mělo být zpětvzetí prohlášení o zproštění; z povahy věci však vyplývá, že toto zpětvzetí nemá retroaktivní účinek.⁷⁶

Zákon také explicitně stanoví, že i poté, co dojde ke zproštění, je advokát dále povinen zachovávat mlčenlivost, je-li z okolností případu zřejmé, že klient či jeho právní nástupce jednal v tomto případě pod nátlakem či v tísní.⁷⁷ Okolnosti případu posuzuje advokát sám. Pokud má tedy podezření, že klient jednal pod nátlakem či v tísní, například při omezení osobní svobody klienta, měl by ho advokát navštívit a projednat s ním okolnosti, za nichž bylo prohlášení sepsáno. Mnohdy se totiž setkáváme s případy, kdy klient sepsal prohlášení pod nátlakem ze strany policejního orgánu, k němuž došlo bez přítomnosti obhájce. Za této situace by měl advokát nadále odkazovat na svou povinnost mlčenlivosti a případně dát státnímu zástupci žádost o přezkoumání postupu policejního orgánu dle § 157a trestního řádu.⁷⁸

Zprostí-li klient svého advokáta mlčenlivosti, dojde zároveň i ke zproštění povinnosti mlčenlivosti osob uvedených v § 21 odst. 3 a odst. 9 zákona o advokacii, jejichž povinnost byla odvozena od existence povinnosti advokáta.

3.2. Prolomení povinnosti mlčenlivosti v případě sporu advokáta s klientem

Některé spory mezi advokátem a jeho klientem, typicky spory o odměnu advokáta, se v mnohých případech stávají předmětem soudního či správního řízení. Pokud by

---

⁷⁴ SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPEŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii. Komentář.* op. cit. sub 47, s. 143 - 144. Komentář k § 21 odst. 2.

⁷⁵ Zákon č. 79/2006 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, a další související předpisy.

⁷⁶ ŘEHULOVÁ, Lenka. *Institut zproštění povinnosti mlčenlivosti advokáta klientem. Právní rozhledy.* Praha: C.H. Beck, 2011, č. 11, s. 393-398. ISSN 1210-6410.

⁷⁷ Ustanovení § 21 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁸ VANTUCH, P. *Mlčenlivost obhájce, zproštění mlčenlivosti a jeho oznamovací povinnost.* op. cit. sub 53, s. 13-18.

v takových případech musel advokát zachovat povinnost mlčenlivosti, dostal by se do důkazní nouze.⁷⁹

Na tyto případy reaguje § 21 odst. 4 zákona o advokacii. Dle tohoto ustanovení není advokát vázán povinností mlčenlivosti v rozsahu nezbytném pro řízení před soudem nebo jiným orgánem, je-li předmětem řízení spor mezi ním a klientem nebo jeho právním nástupcem. Advokát není rovněž vázán povinností mlčenlivosti v řízení podle § 55 zákona o advokacii,⁸⁰ v řízení o žalobě proti rozhodnutí ČAK anebo v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o této žalobě dle zvláštního právního předpisu,⁸¹ jakož i v řízení ve věcech uvedených v § 55b zákona o advokacii, a to v rozsahu nezbytném pro ochranu práv nebo právem chráněných zájmů advokáta. Aby zůstala zachována ochrana zájmů klienta, ukládá zákon o advokacii v § 21 odstavci 9 písm. b) povinnost mlčenlivosti členům orgánů ČAK a zaměstnancům ČAK ve stejném rozsahu, v jakém ji mají uloženu advokáti.⁸²

Dle Nejvyššího soudu se tato výjimka vztahuje také na případy, kdy klient podal na advokáta trestní oznámení v souvislosti s poskytováním právních služeb.⁸³ Za těchto okolností je advokát oprávněn na svou obranu policejnímu orgánu uvést informace, o nichž se dověděl v souvislosti s poskytováním služeb. Slovo „spor“ ve smyslu § 21 odst. 4 zákona o advokacii je proto třeba vykládat extenzivně. Smyslem tohoto ustanovení je totiž zajistit, aby povinnost mlčenlivosti nebyla nepřiměřenou překážkou v obraně advokátových práv vůči klientovi, a to zejména v situacích, kdy klient svým předchozím jednáním sám tuto důvěru narušil. Zákon o advokacii ani Etický kodex advokátů nezakazují, aby advokát podal na svého klienta trestní oznámení, dle Nejvyššího soudu by se však mělo jednat o situace velmi výjimečné. Toto jednání totiž negativně neovlivní pouze konkrétního advokáta, ale sníží i důvěru společnosti v diskrétnost advokacie obecně. Advokát by tedy neměl podávat trestní oznámení na svého klienta v reakci na předchozí trestní oznámení, který klient podal na něj. Účelem trestního řízení je primárně ochrana veřejného zájmu, zamýšlené satisfakce (například za poškození profesní pověsti advokáta) by bylo vhodnější dosáhnout v občanskoprávním sporu na ochranu osobnosti.⁸⁴

---

⁷⁹ SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPENĚ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii. Komentář.* op. cit. sub 47, s. 145. Komentář k § 21 odst. 4.

⁸⁰ Řízení o vyškrtnutí ze seznamu advokátů nebo o pozastavení výkonu advokacie a v navazujících soudních řízeních.

⁸¹ Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

⁸² SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPENĚ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii. Komentář.* op. cit. sub 47, s. 145. Komentář k § 21 odst. 4.

⁸³ NSS, 6 Ads 30/2012. op. cit. sub 50.

⁸⁴ Tamtéž.

Závěrem je třeba zamyslet se i nad případy, v nichž je advokát trestně stíhán v souvislosti s výkonem advokacie. Zákon na tyto situace sice nijak nereaguje, ale dle komentářové literatury lze na tuto otázku odpovědět s přihlédnutím k článku 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Dle tohoto ustanovení je každému zaručeno právo na obhajobu, toto ústavně zakotvené právo nemůže být znemožněno běžným zákonem. Advokát by tedy měl být oprávněn, v rozsahu nezbytném pro vlastní obhajobu, uvádět před soudem skutečnosti, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti.⁸⁵

3.3. Omezení dle předpisů o správě daní a poplatků

Další případ průlomu do povinnosti advokátní mlčenlivosti je uveden v pátém odstavci § 21 zákona o advokacii, dle kterého povinností mlčenlivosti advokáta nejsou dotčeny jeho povinnosti jako daňového subjektu stanovené zvláštními předpisy o správě daní a poplatků.⁸⁶ I v takovém případě je však advokát povinen zachovávat mlčenlivost o povaze věci, ve které právní služby poskytnul nebo poskytuje.

Výkon advokacie má charakter výdělečné činnosti – podnikání, advokáti jsou tedy povinni platit daně a mají zákonem určené povinnosti vztahující se ke správě daní a poplatků. V jistých případech mají advokáti rovněž povinnost doložit své příjmy a výdaje. Aby tak mohli učinit, jsou oprávněni předložit pracovníkům orgánů finanční správy doklady vztahující se k těmto příjmům a výdajům; i v takových případech jsou ale povinni zachovávat mlčenlivost o povaze věci, ve které právní služby poskytli. Advokát ve většině případů poskytne svému klientovi pouze obecně formulované potvrzení pro správce daně, že klientovi poskytl právní služby, v příjmových a jiných dokladech (fakturách, stvrzenkách apod.) ale není specifikován ani jakkoliv konkretizován charakter právní služby, jelikož by tím advokát mohl v jistých případech svého klienta poškodit. Požaduje-li klient, aby daňový doklad tuto specifikaci obsahoval, je advokát zavázán povinností upozornit svého klienta na fakt, že je povinen tyto doklady předkládat v rámci daňové kontroly. V praxi se tento problém řeší tak, že pro klientovy potřeby jsou konkrétní vyúčtované služby, které byly ze strany advokáta poskytnuty, specifikované v příloze daňového dokladu, kterou advokát není povinen finančnímu orgánu při kontrole předkládat.⁸⁷

---

⁸⁵ SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPEŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii. Komentář.* op. cit. sub 47, s. 145. Komentář k § 21 odst. 4.

⁸⁶ Zákon č. 208/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁷ SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPEŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii. Komentář.* op. cit. sub 47, s. 146. Komentář k § 21 odst. 5.

Zvláštní režim pro daňové kontroly u advokátů je specifikován v § 255 zákona č. 208/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“). Dle odst. 1 tohoto ustanovení „*může správce daně vstupovat do prostor, v nichž se mohou nacházet písemnosti, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti, pouze za přítomnosti poradce.*“ Poradcem je v tomto případě myšlen i advokát. Dle Nejvyššího soudu je třeba za tyto „prostory“ považovat všechny prostory, v nichž advokát vykonává advokacii, jedná se tak nejen o advokátní kancelář, ale i o vozidlo advokáta, sídlo klienta či datové úložiště.⁸⁸

Správce daně se může seznámit s obsahem písemností, o nichž advokát prohlásí, že obsahují skutečnosti, na které se vztahuje advokátní mlčenlivost, pouze za přítomnosti a se souhlasem zástupce ČAK. Daňový řád tak dává správci daně povinnost, aby před každým úkonem, při kterém bude vstupovat do předem určených prostor, učinil úvahu, zda se v těchto prostorách nemohou nacházet listiny mající na základě ochrany mlčenlivosti zvláštní režim.⁸⁹

Pokud zástupce ČAK odmítne tento souhlas udělit, lze ho nahradit pouze rozhodnutím soudu. V takovém případě dojde k zabezpečení této listiny tak, aby se s jejím obsahem nemohl nikdo seznámit a k jejímu předání ČAK. Následně podá správce daně návrh soudu, který je v souladu s § 332 a násl. zákona č. 292/2013 Sb., zákona o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, oprávněn udělit správci souhlas k seznámení se s obsahem těchto listin. Příslušným soudem je ten, v jehož obvodu má sídlo advokát, o jehož listiny jde. Účastníky jsou kromě dotčeného advokáta i navrhovatel a ČAK. Návrh musí být podán nejpozději do 15 dnů ode dne, v němž zástupce ČAK odmítl udělit souhlas k seznámení se s obsahem listin.

Soudu jsou ze strany ČAK předloženy zabezpečené listiny a následně dojde k vyhodnocení jejich obsahu. Za předpokladu, že v nich nejsou obsaženy informace kryté povinností mlčenlivosti, udělí soud navrhovateli souhlas a ten se může následně seznámit s jejich obsahem. V opačném případě budou listiny po vyhlášení rozhodnutí vráceny ČAK.

Dle názoru některých autorů se § 255 daňového řádu vztahuje pouze na případy, kdy je prováděna daňová kontrola advokáta jakožto daňového poplatníka, a nikdy nemůže být využito pro dotazy týkající se klienta advokáta jakožto daňového poplatníka. V praxi se mnozí správci daně poté, co jim advokáti během kontroly odmítnou předložit jisté

---

⁸⁸ Sjednocující stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. 6. 2005, sp. zn. Tpjn 306/2014.

⁸⁹ LICHNOVSKÝ, Ondřej a kol. *Daňový řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, V-VI. s. 875 a násl. ISBN: 9788074003318. Komentář k § 255.

dokumenty, obrací na ČAK, aby ustanovila zástupce, který by jim umožnil se v souladu s § 255 daňového řádu seznámit s předmětnými listinami. ČAK však samozřejmě není oprávněna zbavit advokáta jeho mlčenlivosti, může tedy pouze přezkoumat, zda opravdu listiny, které advokát odmítl vydat, obsahují skutečnosti kryté povinností mlčenlivosti, či nikoliv.⁹⁰

3.4. Omezení v kárném řízení

Advokát se nemůže dovolávat povinnosti mlčenlivosti ani v kárném řízení ani vůči advokátovi, který byl pověřen předsedou kontrolní rady ČAK provedením přípravných úkonů k prověření, zda došlo ke kárnému provinění.⁹¹ Ke zjišťování, zda se advokát dopustil kárného provinění, dochází v rámci kárného řízení vedeného dle ustanovení § 32 a násl. zákona o advokacii a dle Vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 224/1994 Sb., kterou se stanoví advokátní kárný řád. Tímto ustanovením však nedochází ke zmenšení ochrany práv klienta, jelikož i členové orgánů ČAK, její zaměstnanci a advokáti pověřeni předsedou kontrolní rady ČAK provedením přípravných úkonů k prověření, zda došlo ke kárnému provinění, jsou vázáni povinností mlčenlivosti.⁹² V průběhu samotného kárného řízení se vztahuje povinnost mlčenlivosti na všechny jeho účastníky.

3.5. Omezení v případech praní špinavých peněz

„Praní špinavých peněz“ neboli legalizace výnosů z trestné činnosti⁹³ je definováno jako jednání směřující k zastření původu peněz získaných nelegálním způsobem (například jako výnos z trestné činnosti) s cílem vzbudit dojem, že se jedná o peníze nabyté legálně. Stěžejní právní úpravu opatření směřujících k zamezení legalizace výnosů z trestné činnosti nalezneme v zákoně č. 253/2008 Sb., zákoně o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AML“). V této oblasti dále existuje široká škála dalších pramenů na mezinárodní a evropské úrovni.

Dle § 21 odst. 6 zákona o advokacii se povinností mlčenlivosti nemůže advokát dovolávat při plnění povinností podle AML. Na základě § 1 odst. g) AML se za osobu povinnou dle tohoto zákona považuje i advokát při provádění vyjmenovaných činností:

- i) úschova peněz, cenných papírů či majetku klienta,

⁹⁰ NOVOTNÁ, Monika. Povinnost mlčenlivosti advokáta v daňovém řízení. *EPRAVO.CZ Magazine* [online]. Praha: Epravo.cz a.s., 2017, 3/2017 [cit. 24.2.2019]. s. 55-59. Dostupné z: https://www.epravo.cz/dataPublic/data/E-pravo_mag/2017_E3_web.pdf. ISSN 1802-1492.

⁹¹ Ustanovení § 21 odst. 6 zákona č. 85/1996 Sb. zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

⁹² Ustanovení § 21 odst. 9 písm. b. zákona č. 85/1996 Sb. zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

⁹³ Známé také pod spojením *money laundering*; odtud zkratka AML pro *Anti money laundering*.

- ii) jednání jménem klienta nebo na jeho účet při:
- obstarávání koupě nebo prodeje nemovitosti nebo obchodního závodu nebo jeho části,
  - správě peněz, cenných papírů, obchodních podílů nebo jiného majetek svého klienta,
  - zakládání, řízení nebo provozování obchodní společnosti, podnikatelského seskupení nebo jiného obdobného útvaru, jakož i získávání a shromažďování peněžních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných hodnot za účelem založení, řízení nebo ovládnutí takového subjektu,
  - inkasu, platbách, převodech, vkladech nebo výběrech prováděných při bezhotovostním i hotovostním platebním styku, anebo jakémkoli jiném jednání, které směřuje k pohybu peněz nebo jej přímo vyvolává.

Usnesením představenstva ČAK č. 2/2008⁹⁴ byly stanoveny podrobnosti vztahující se k výše definované povinnosti. Dle tohoto usnesení je advokát zejména povinen při výkonu vyjmenovaných činností provést, s výjimkou vyjmenovaných případů, identifikaci klienta v souladu s § 7 a § 8 AML. Advokát je také zavázán prověřit klienta v situacích uvedených v § 9 AML (například při uskutečnění obchodu, jehož hodnota dosáhne minimálně 15.000 EUR, mimo obchodní vztah). V praxi by tak měl advokát disponovat dostatkem informací, aby byl schopen vyloučit, že se svým jednáním nebude podílet na protiprávní činnosti klienta. Na každého advokáta jsou kladeny tyto nároky, aby byl schopen posoudit, zda jím prováděné transakce souvisejí s podnikatelskou činností klienta, zda odpovídají běžné činnosti nebo naopak z obvyklých transakcí vybočují. Tato kontrola by měla probíhat průběžně.⁹⁵ Advokát má povinnost odmítnout provést požadovaný obchod či uskutečnit transakci v případě, že se klient odmítne řádně identifikovat, neposkytne vyžadovanou součinnost při kontrole, jakož i v případě, kdy má advokát pochybnosti o pravdivosti informací poskytnutých klientem. Platí rovněž zákaz uskutečnění obchodu

---

⁹⁴ Usnesení představenstva České advokátní komory č. 2/2008 Věstníku ze dne 11. 9. 2008, kterým se stanoví podrobnosti o povinnostech advokátů a postupu kontrolní rady České advokátní komory ve vztahu k zákonu o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné také z: https://www.cak.cz/assets/spinave-penize-2_2008--18-10-2018.doc.

⁹⁵ TVRDÝ, Jirí. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a předpisy související: komentář*. 2. vydání Praha: C.H. Beck, 2018. s. 60 a násl.. ISBN 978-80-7400-688-3. Komentář k § 9.

s politicky exponovanou osobou, pokud není advokátovi znám původ majetku užitého v obchodu.⁹⁶

Oznamovací povinnost advokáta vznikne za předpokladu, že v souvislosti s výkonem výše definovaných činností zjistí podezřelý obchod ve smyslu § 6 AML, kdy pod tento pojem spadají všechny činnosti vyvolávající podezření ze snahy o legalizaci výnosů z trestné činnosti či podezření, že je činnost spojená s financováním terorismu. Těmito případy mohou být myšleny například situace, kdy klient provádí výběry nebo převody na jiné účty bezprostředně po hotovostních vkladech či pokud je účet užíván v rozporu s účelem, pro který byl zřízen. Dle § 6 odst. 2 AML je podezřelým každý obchod, pokud je klientem osoba, vůči níž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle zákona č. 69/2006 Sb., zákona o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů, pokud Česká republika uplatňuje sankce dle téhož zákona vůči předmětu obchodu či pokud se klient odmítá podrobit kontrole či odmítá uvést své identifikační údaje.

Oznamovací povinnost však advokát nemá, pokud jde o informace, které advokát získal v souvislosti i) s poskytováním právních porad nebo následným ověřováním právního postavení klienta nebo následným ověřováním právního postavení klienta, ii) s obhajobou klienta v trestním řízení, iii) se zastupováním klienta v řízení před soudy, iv) s poskytováním právních porad týkajících se předchozích řízení.⁹⁷

Na rozdíl od ostatních subjektů plní advokát svou povinnost prostřednictvím oznámení ČAK.⁹⁸ Toto oznámení je třeba podat nejpozději do dvou kalendářních dnů ode dne zjištění podezřelého obchodu. Advokát je povinen učinit toto oznámení osobně.⁹⁹ Oznámení advokáta je přezkoumáno kontrolní radou, a pokud splňuje všechny náležitosti, je oznámení doručeno Finančnímu analytickému úřadu¹⁰⁰ spolu s vyjádřením člena kontrolní rady ČAK. Pokud pověřený člen kontrolní rady zjistí, že oznámení podmínky nespĺňuje, vrátí jej advokátovi spolu s odůvodněním, v opačném případě informuje člen

---

⁹⁶ Ustanovení § 15 zákona č. 253/2008 Sb., zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁷ Ustanovení § 27 zákona č. 253/2008 Sb., zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁸ Ustanovení § 27 zákona č. 253/2008 Sb., zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁹ Čl. 7 Usnesení představenstva ČAK č. 2/2008. op. cit. sub 94.

¹⁰⁰ Finanční analytický úřad je správním úřadem České republiky v podřízenosti Ministerstva financí, který plní funkci finanční zpravodajské jednotky. Tento úřad vznikl v roce 2017 osamostatněním Finančního analytického útvaru. Mezi jeho hlavní úkoly patří příjem a analýza oznámení o podezřelých obchodech a koordinace pro mezinárodní sankce. In: <http://www.financnianalytickyurad.cz/>.

kontrolní rady advokáta, že jeho oznámení bylo postoupeno Finančnímu analytickému úřadu.

Hrozí-li nebezpečí, že by bezodkladným splněním příkazu klienta mohlo být zmařeno nebo podstatně ztíženo zajištění výnosu z trestné činnosti nebo prostředků určených k financování terorismu, může advokát splnit příkaz klienta nejdříve po uplynutí 24 hodin od přijetí oznámení podezřelého obchodu Finančním analytickým úřadem. Pokud šetření konkrétního obchodu vyžaduje delší dobu, je tento úřad oprávněn prodloužit dobu, na kterou se odkládá splnění příkazu klienta, nejdéle však o 3 pracovní dny. Rozhodnutí o odkladu splnění příkazu klienta nabývá právní moci momentem vyhlášení, které může být provedeno ústně, telefonicky i elektronicky. Podá-li Finanční analytický úřad v této lhůtě trestní oznámení k rukám orgánu činného v trestním řízení, odklad provedení příkazu klienta se prodlužuje o další 3 pracovní dny od podání trestního oznámení. Po uplynutí této doby provede advokát příkaz, nerozhodne-li orgán činný v trestním řízení do té doby o odnětí nebo zajištění předmětu podezřelého obchodu.¹⁰¹ Advokát je povinen uchovávat po dobu 10 let od uskutečnění obchodu údaje ohledně této obchodní transakce.¹⁰²

Dle AML jsou advokáti, zaměstnanci ČAK i Finančního analytického úřadu povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech týkajících se oznámení a šetření podezřelého obchodu. Této povinnosti se však nelze dovolávat vůči dozorčím úřadům uvedeným v § 35 odst. 1 AML (např. Česká národní banka), příslušným orgánům ČAK a správci daně při poskytování informací při plnění povinností stanovených daňovým řádem. Na druhou stranu jsou advokáti povinni zachovávat mlčenlivost ohledně oznámení, šetření podezřelého obchodu a dalších úkonů dle AML ve vztahu ke klientovi; to neplatí v případě, že se advokát snaží odradit svého klienta od zapojení do nezákonné činnosti.

Závěrem je třeba zmínit, že AML je často novelizován, poslední změna nabyla účinnosti dne 5. 6. 2018. Tato poslední novela byla v českých médiích poměrně hodně diskutovaná vzhledem ke spornému návrhu, aby byli advokáti povinni správci daně poskytnout informace o jakémkoliv klientovi, který je podezřelý z neplnění daňové povinnosti. Evropská směrnice DAC 5¹⁰³ zavádí povinnost advokátů poskytovat tyto údaje v rámci mezinárodní spolupráce při správě daní, avšak poslanecký návrh obsahoval navíc

---

¹⁰¹ Ustanovení § 20 zákona č. 253/2008 Sb., zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰² Ustanovení §16 zákona č. 253/2008 Sb., zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰³ Směrnice Rady EU 2016/2258 ze dne 6. prosince 2016, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o přístup daňových orgánů k informacím pro boj proti praní peněz.

povinnost advokáta poskytovat informace tuzemské správě daní, a to zejména v případech, kdy hrozil daňový únik ve výši minimálně 500 tisíc korun. Vzhledem ke kritice ze strany ČAK, Komory daňových poradců a pravicových stran, že tato úprava by nepřijatelným způsobem zasáhla do advokátní mlčenlivosti, však tento návrh přijat nebyl.¹⁰⁴ V konečné podobě byla tedy předmětná směrnice transponována, aniž by došlo k zavedení povinnosti advokáta poskytovat informace dle AML i českým správcům daně. Finanční úřady tedy stále nebudou mít možnost získávat od advokátů informace o jejich klientech v případě, že budou mít podezření, že se klient dopustil daňového podvodu.

3.6. Omezení v exekučním řízení

V předchozích letech se vedla debata, zda je advokát oprávněn na písemnou žádost soudního exekutora sdělovat údaje o majetku klienta.^{105, 106} Rozuzlení však přineslo stanovisko Ústavního soudu v nálezu I.ÚS 3859/13, ze dne 10. 9. 2014. Soudním exekutorům je sice umožněno obracet se na celou řadu třetích osob, které mohou mít o majetku povinného nějaké informace, ustanovení § 33 odst. 4 zákona č. 120/2001 Sb., exekučního řádu však nelze vykládat v tom směru, že prosté právní zastoupení spočívající např. v hrazení soudních poplatků a činění podání v majetkových sporech představuje správu majetku. Předmětný § 33 exekučního řádu není ve vztahu speciality k zákonné povinnosti mlčenlivosti, soudní exekutor tedy není oprávněn v rámci součinnosti požadovat od advokáta povinného v exekučním řízení souhrnné informace o majetku či majetkových sporech jeho klienta. Závěrem Ústavní soud konstatoval, že vydání požadovaných informací ze strany advokáta soudnímu exekutorovi by došlo k porušení ústavně garantovaného práva na spravedlivý proces.

---

¹⁰⁴ Mlčenlivost advokátů odolala. Sněmovna schválila novelu proti praní špinavých peněz bez sporného návrhu Pirátů. In: *Info.cz* [online]. 21.3.2018 [cit. 10.02.2019]. Dostupné z: <https://www.info.cz/pravo/mlcenlivost-advokatu-odolala-snemovna-schvalila-novelu-proti-prani-spinavych-penez-bez-sporneho-navrhu-piratu-26423.html>.

¹⁰⁵ ŠEVČÍK, Ludvík a Daniel ŠEVČÍK. Polemika k publikovanému prolomení povinnosti mlčenlivosti advokáta vůči soudnímu exekutorovi a několik poznámek k hájení zájmů advokáta Českou advokátní komorou. *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2002, 1/2002 [cit. 27.2.2019]. s. 16-18. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/files/182/BA_02_01.pdf. ISSN: 1805-8280.

¹⁰⁶ VLK, Václav. Exekuce a advokáti ještě jednou. *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2002, 1/2002 [cit. 27.2.2019]. s. 18-23. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/files/182/BA_02_01.pdf. ISSN: 1805-8280.

4. Advokátní mlčenlivost a trestní řízení

Obhájce je bezesporu považován za jednoho z klíčových subjektů trestního řízení. V souladu s § 35 odst. 1 trestního řádu se jím může stát pouze advokát, který se v případě potřeby může nechat zastoupit koncipientem. Advokát může však v trestním řízení vystupovat i v pozici svědka. I vůči orgánům činným v trestním řízení je advokát až na výjimky povinen zachovávat mlčenlivost, jinak by nemohl svému klientovi zajistit řádný výkon práva na obhajobu. Z toho důvodu existují v trestněprávních předpisech ustanovení, jejichž účelem je právě ochrana advokátní mlčenlivosti.

Obecný základ povinnosti respektovat uznanou mlčenlivost nalezneme v § 8 odst. 4 trestního řádu. Dle odst. 1 téhož paragrafu jsou státní orgány, jakož i právnické a fyzické osoby povinny vyhovovat dožádáním orgánů činných v trestním řízení při plnění jejich úkolů; plnění této povinnosti lze však v souladu s odst. 4 odmítnout s odkazem na povinnost zachování státem uložené či uznané povinnosti mlčenlivosti. Některé informace kryté povinností mlčenlivosti lze sice pro účely trestního řízení vyžadovat po předchozím souhlasu soudce, tato možnost se však nevztahuje na informace kryté advokátním tajemstvím.

Na advokáty vázané povinností mlčenlivosti se rovněž nevztahuje povinnost k předložení nebo vydání věci ve smyslu § 78 trestního řádu, pokud se jedná o listinu, jejíž obsah se týká okolnosti, o které platí zákaz výslechu. Dalším ustanovením upravujícím ochranu mlčenlivosti advokáta při prohlídkách či odposleších probíhajících v rámci trestního řízení je věnována jedna z dalších kapitol.

Nejen trestní řád, ale i zákon č. 273/2008, zákon o Policii České republiky explicitně stanoví, že určité osoby jsou oprávněny odmítnout poskytnutí požadované součinnosti ze strany policisty, pokud jim v tom brání zákonná či státem uznaná povinnost mlčenlivosti.¹⁰⁷

4.1. Výjimka z oznamovací povinnosti

Advokáti a jejich zaměstnanci, stejně jako duchovní registrovaných církví a náboženských společností, jsou vyňati z obecné oznamovací povinnosti ve smyslu § 368 trestního zákoníku. Dle tohoto ustanovení se trestného činu neoznámí trestného činu dopustí každý, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že někdo jiný spáchal jeden z taxativně vyjmenovaných trestných činů a tuto skutečnost neoznámí bez odkladu

---

¹⁰⁷ Ustanovení § 18 zákona č. 273/2008 Sb., zákona o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu. Dle odst. 3 tohoto ustanovení však žádný z advokátů nebo jeho zaměstnanců tuto oznamovací povinnost nemá v případech, kdy se dozví o spáchání jakéhokoli trestného činu v souvislosti s obhajobou v trestní věci, či jiným výkonem advokacie, a to nehledě na pramen, ze kterého se o spáchání trestného činu dozvěděli.¹⁰⁸ Advokát tudíž nemá povinnost oznamovat státním orgánům jakékoliv skutečnosti, které se dozvěděl při obhajobě obviněného, při právní pomoci klientovi (tzn. i před zahájením trestního stíhání), ale i při výkonu činností, které nelze považovat za právní pomoc klientovi, avšak jsou v souvislosti s výkonem advokacie nebo právní praxe.¹⁰⁹ Zakotvení této výjimky do trestního zákoníku je zcela logické, bez tohoto ustanovení by bylo takřka nemožné zajistit právo na obhajobu v případech, kdy by se pachatelé dopustili trestných činů taxativně vyjmenovaných v odst. 1 § 368, bez toho, aby byl sám jeho obhájce vystaven nebezpečí trestního stíhání.

Pokud advokát poruší svou povinnost mlčenlivosti a oznámí trestný čin svého, byť bývalého klienta, dopustí se závažného porušení svých povinností.¹¹⁰

4.2. Nepřekažení trestného činu

Na druhou stranu jsou i advokáti vázáni povinnostmi překazít trestný čin, což mimo jiné vyplývá i z § 21 odst. 7 zákona o advokacii. Pokud se advokát hodnověrným způsobem dozví, že kterákoliv osoba, včetně jeho klienta, připravuje či páchá jeden z trestných činů taxativně vymezených v § 367 trestního zákoníku, je povinen překazít spáchání nebo dokončení takového trestného činu, popřípadě učinit včasné oznámení státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu. V opačném případě se dopustí trestného činu dle § 367 trestního zákoníku – nepřekažení trestného činu, za což mu hrozí trest odnětí svobody až na 3 roky. Ani advokát však nemá povinnost překazít trestný čin jiné osoby, pokud by tím sebe nebo osobu blízkou uvedl v nebezpečí smrti, ublížení na zdraví, jiné závažné újmy nebo vlastního trestního stíhání.

4.3. Advokát v pozici svědka

Ochrana advokátní mlčenlivosti je rovněž obsahem trestněprocesních předpisů. V § 99 trestního řádu je explicitně uvedeno, že svědek nesmí být vyslýchán, jestliže by svou výpovědí porušil státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byl této

---

¹⁰⁸ JELÍNEK, Jiří a Marta UHLÍŘOVÁ. *Obhájce v trestním řízení*. Praha: Leges, 2011. Teoretik. s. 321. ISBN 978-80-87212-88-2.

¹⁰⁹ VANTUCH, P. Mlčenlivost obhájce, zproštění mlčenlivosti a jeho oznamovací povinnost. op. cit. sub 53, s. 13-18.

¹¹⁰ ČAK, K 4/2005. op. cit. sub 62.

povinnosti zproštěn. V trestním řádu je také zakotven zákaz požadovat v přípravném řízení vysvětlení od advokáta, pokud by tím porušil povinnost mlčenlivosti.¹¹¹

Aby se předešlo situaci, v níž si podezřelý vybere za svého obhájce osobu, která byla svědkem trestného činu, byl v novele č. 265/2001 Sb. trestního řádu přidán do § 35 odstavec číslo 3, v němž je zakotveno, že v trestním řízení nemůže v pozici obhájce figurovat advokát, který v něm vypovídá jako svědek. Advokát je v takovém případě povinen informovat podezřelého, že byl svědkem jeho trestného činu, tudíž by zásadně neměl převzít jeho obhajobu, i když nejde o obligatorní důvod odmítnutí zastoupení dle § 19 odst. 1 zákona o advokacii. Pokud obhajobu převezme a bude v trestním řízení vypovídat jako svědek, nebude moci obhajovat svého klienta od okamžiku, kdy podá svědeckou výpověď, a následně dojde k jeho vyloučení z obhajování v souladu s § 37a odst. 1 trestního řádu.¹¹²

Je-li obhájce předvolán v trestní věci jako svědek, má povinnost se dostavit. Orgány činné v trestním řízení mu na místě sdělí, ohledně čeho má vypovídat, pokud je předmět výslechu kryt s povinností mlčenlivosti, musí výpověď odmítnout. Na tomto místě je třeba upozornit, že obhájce, který není zproštěn povinnosti mlčenlivosti, nemůže před orgány činnými v trestním řízení podávat svědeckou výpověď ohledně utajovaných skutečností, i kdyby chtěl. Pokud by takový důkaz byl proveden, jednalo by se o důkaz procesně nepoužitelný.¹¹³ Je třeba mít na paměti, že advokát nemůže vypovídat jako svědek proti svému bývalému klientovi, který jej povinnosti mlčenlivosti nezprostil, i když se o rozhodných skutečnostech dozvěděl z jiného titulu předtím, než se stal advokátem tohoto klienta.¹¹⁴

Lze tedy uzavřít, že postavení obhájce je neslučitelné s postavením svědka, a to nejen během hlavního líčení a veřejného zasedání, ale i přípravném řízení, řízení vykonávacím a řízení o mimořádných opravných prostředcích. Pokud by hrozila možnost, že by obhájce mohl být v trestním řízení předvolán jako svědek, došlo by k narušení potřebné důvěry mezi obviněným a obhájcem.

---

¹¹¹ Ustanovení § 158 odst. 8 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹² VANTUCH, P. Mlčenlivost obhájce, zproštění mlčenlivosti a jeho oznamovací povinnost. op. cit. sub 53, s. 13-18.

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 18. 1. 2002, sp. zn. K 56/01.

4.4. Advokát v pozici (spolu)obviněného

V první řadě je třeba uvést, že dle § 35 odst. 2 trestního řádu nemůže vystupovat v roli obhájce advokát, proti kterému je vedeno trestní stíhání, tzn. obviněný advokát nemůže být obhájcem ostatních spoluobviněných.

Dle Nejvyššího soudu povinnost mlčenlivosti advokáta, který vystupuje v postavení obviněného, není důvodem pro procesní nepoužitelnost jeho výpovědi v případě, že se rozhodl k věci vypovídat. Tato výpověď je proto zásadně použitelná i bez toho, že by obviněný advokát musel být povinnosti mlčenlivosti zproštěn svým klientem. V § 99 odst. 2 trestního řádu je sice zakotven požadavek, že svědek nesmí být vyslýchán, jestliže by svou výpovědí porušil povinnost mlčenlivosti; toto ustanovení se však netýká výsledku obviněného, jelikož povinnost mlčenlivosti nesmí být na újmu právu obviněného na obhajobu.¹¹⁵ I v tomto případě ale hrozí advokátovi za porušení povinnosti kárný postih ze strany ČAK, ledaže došlo k porušení mlčenlivosti za podmínek analogických ke krajní nouzi, tzn. pokud by následek způsobený dodržením povinnosti mlčenlivosti byl závažnější než ten, který hrozí při dodržení této povinnosti.¹¹⁶ Lze si tedy představit situaci, kdy je advokát křivě obviněn a následně je nucen během trestního řízení porušit svou povinnost mlčenlivosti v rozsahu nezbytném pro prokázání své nevinu. Za těchto okolností by se nemělo jednat o kárné provinění advokáta, ačkoliv bezpochyby porušil jednu ze svých zákonných povinností. Z logiky věci tedy vyplývá, že pokud při své obhajobě uvede advokát skutečnosti, o nichž platí povinnost mlčenlivosti, a to v rozsahu přiměřeném účelu obhajoby, nebude ze strany ČAK postižen, neboť právo na obhajobu je právem ústavním, garantovaným Listinou základních práv a svobod a nemůže být omezeno obecným zákonem nižší právní síly.

4.5. Advokát a trestný čin nadržování

Jak je již uvedeno výše, advokát je vyňat z povinnosti oznámit trestný čin svého klienta, na druhou stranu je však povinen překaziti spáchání trestného činu. Zajímavé je položit si také otázku, zda se advokát může ve vztahu ke svému klientovi dopustit trestného činu nadržování dle § 366 trestního zákoníku. Dikce zákona zní následovně, *kdo pachateli trestného činu pomáhá v úmyslu umožnit mu, aby unikl trestnímu stíhání, trestu nebo ochrannému opatření nebo výkonu, bude potrestán odnětím svobody až na čtyři léta.*

¹¹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 10. 2013, sp. zn. 3 Tdo 947/2013.

¹¹⁶ TERYNGEL, Jiří a Jan SCHRAMHAUSER. Obviněný advokát, obviněný klient a povinnost mlčenlivosti. *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2013, 5/2013 [cit. 27.2.2019]. s. 39-43. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/komora/bulletin-advokacie/ba-05_2013_web.pdf. ISSN: 1805-8280.

Dle druhého odstavce však trestný čin nadržování spáchaný ve prospěch osoby blízké není až na výjimky trestný. Nejprve je třeba zdůraznit, že advokát je na základě § 16 zákona o advokacii povinen chránit a prosazovat práva klienta a využívat všechny zákonné prostředky a v jejich rámci uplatnit v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládá za prospěšné. Činnost advokáta ve prospěch jeho klienta tedy nelze označit za páchaní trestného činu nadržování, pokud se advokát drží zákonných prostředků.

V roce 2008 se Nejvyšší soud České republiky zabýval případem advokáta, který úmyslně lhal orgánům trestního řízení za účelem zatajení identity svého klienta. Konkrétně se jednalo o situaci, kdy se vyšetřovatel zeptal advokáta, zda muž sedící v jeho autě, je člověk, proti kterému je vedeno trestní stíhání. Advokát pravou identitu svého klienta zapřel a na místo toho mu sdělil, že v autě sedí jiná osoba. Celý případ se dostal až k dovolacímu soudu, který rozhodl, že povinnost advokátní mlčenlivosti neopravňuje advokáta lhát orgánům činným v trestním řízení ve prospěch jeho klienta o jeho skutečné identitě. V momentě, v němž byl advokát dotázán, zda v jeho autě sedí podezřelý, měl advokát právo na položenou otázku neodpovědět s odvoláním na povinnost mlčenlivosti. *Obhájce s odkazem na svou povinnost mlčenlivosti nemůže uvádět orgánu činnému v trestním řízení nepravdivé informace, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti, byť by tak činil v zájmu obviněného. Záměrným uvedením lživých informací, které povedou k podstatnému oddálení trestního stíhání, se advokát může dopustit trestného činu nadržování. Dovolací soud také dospěl k závěru, že vztah mezi advokátem, respektive obhájcem obviněného a jeho klientem, se nepřibližuje vztahu osob blízkých, pro které platí výjimka uvedená v § 366 odst. 2 trestního zákoníku. V tomto konkrétním případě však Nejvyšší soud dospěl k závěru, že nebyl naplněn zákonem požadovaný materiální znak trestného činu nadržování, a následně zrušil odsuzující rozsudek soudu prvního stupně, jakož i rozhodnutí na něj navazující.¹¹⁷ Z tohoto případu lze však vyvodit obecný závěr, že se advokát dopustit trestného činu nadržování ve vztahu ke svému klientovi dopustit může.*

---

¹¹⁷ NS, 8 Tdo 1148/2007. op. cit. sub 36.

5. Porušení povinnosti mlčenlivosti

Předchozí text se věnoval hmotněprávní úpravě povinnosti advokátní mlčenlivosti, tato kapitola však bude zaměřena především na praktičtější stránku. Porušení této mlčenlivosti může v první řadě vyústit v kárnou odpovědnost advokáta, v některých případech bude advokát také odpovídat za škodu či nemajetkovou újmu, kterou způsobil. Na rozdíl od jiných evropských zemí (například Francie) není porušení povinnosti mlčenlivosti ze strany advokáta sankcionováno v rámci trestního práva.

5.1. Kárná odpovědnost

Problematika kárného řízení a kárné odpovědnosti je stručně upravena v zákoně o advokacii, na nějž navazuje vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 244/1996 Sb., kterou se podle zákona o advokacii stanoví kárný řád. Co se týká průběhu kárného řízení, použije se přiměřeně i trestní řád a pro doručování platí pravidla uvedená ve správním řádu.

Advokáti i advokátní koncipienti jsou kárně odpovědní za kárná provinění, která představují závažné nebo opětovné zaviněné porušení povinnosti stanovených zákonem o advokacii nebo zvláštním zákonem či stavovským předpisem. Kárná odpovědnost je založena na principu zavinění, advokátovi či advokátnímu koncipientovi lze za kárné provinění uložit sankci – kárné opatření.¹¹⁸

Podnětem pro zahájení projednávání činnosti advokáta může být cokoliv, stěžovatelem mohou být jak klienti, tak protistrana. Projednání je však možné zahájit i bez podnětu či stížnosti, a to za předpokladu, že porušení předpisů bude zjištěno některým z orgánů ČAK.¹¹⁹ V první řadě je tento podnět či stížnost projednána kontrolním oddělením, složeným ze zaměstnanců ČAK. Pokud kárná rada dospěje k názoru, že se advokát dopustil kárného provinění, podá předseda kontrolní rady kárnou žalobu; tu může podat rovněž ministr spravedlnosti.

O tom, zda se advokát či koncipient dopustil kárného provinění a zda dojde k uložení kárného opatření, rozhoduje v kárném řízení na základě kárné žaloby tříčlenný kárný senát, složený ze členů kárné komise ČAK.¹²⁰ Kárný senát může rozhodnout bez nařízení jednání kárným příkazem, a to za podmínky, že byl spolehlivě zjištěn skutkový stav. V ostatních případech je k projednání kárné žaloby nařízeno jednání a následně vydáno kárné rozhodnutí dle § 34 zákona o advokacii. Opravným prostředkem je v případě

---

¹¹⁸ Ustanovení § 32 zákona č. 85/1996 Sb. zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁹ SVEJKOVSKÝ, J., MACKOVÁ, A. a VYCHOPEŇ, M. *Advokátní právo*. op. cit. sub 8, s. 293.

¹²⁰ Ustanovení § 33 zákona č. 85/1996 Sb. zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

kárného příkazu odpor a v případě kárného rozhodnutí odvolání, oba opravné prostředky je nutné podat v patnáctidenní lhůtě.

Vysloví-li senát v rozhodnutí, kterým se kárné řízení končí, že se obviněný advokát dopustil kárného provinění, může mu být uložena jedna z následujících sankcí – napomenutí, veřejné napomenutí, pokuta až do výše stonásobku minimální měsíční mzdy, dočasný zákaz výkonu advokacie, vyškrtnutí ze seznamu advokátů, odnětí knihy o prohlášení o pravosti podpisu nebo dočasný zákaz výkonu činnosti dle § 56a zákona o advokacii.¹²¹ Nejprísnější tresty, kterými jsou dočasné zakazy výkonu advokacie nebo vyškrtnutí ze seznamu advokátů, ukládá komise zejména za úmyslné porušení povinnosti mlčenlivosti nebo neplnění smluv o úschovách. Při ukládání kárných opatření se přihlíží zejména k okolnostem konkrétního případu a osobním poměrům, trestání je rovněž vedeno nepsanou zásadou akcentování sebereflexe advokáta – *dopustí-li se advokát nedbalostního kárného provinění spočívajícího v poškození klienta, poškození, které lze napravit a nemá-li takové jednání zásadní přesah do sféry důstojnosti advokátního stavu, a provinivší se advokát se dohodne s poškozeným klientem na nápravě, není důvod k přísnému trestání.*¹²²

5.2. Z kárné praxe ČAK

Obecně jsme definovali kárné provinění již výše, je třeba ale zdůraznit, že neexistuje žádná hmotněprávní úprava, která by obsahovala souhrn skutkových podstat kárných provinění. Jako vodítko může sloužit Sbíрка kárných rozhodnutí, vydávaná každý sudý kalendářní rok ČAK. Tato sbírka, obsahující vybraná kárná rozhodnutí, by měla pomoci advokátům v konkrétních případech při volbě eticky správného postupu ve věci tak, aby se vyvarovali spáchání kárného provinění.¹²³ Měla by tedy plnit podobnou funkci jako judikatura soudní. Advokáti by si měli být schopni na základě zveřejněných rozhodnutí dovodit, zda jejich jednání v daném případě lze považovat za kárné provinění či nikoliv.

Na tomto místě bude uvedeno několik stěžejních kárných judikátů, které upřesňují výklad povinnosti advokátní mlčenlivosti, jaké jednání bylo kárnou komisí shledáno za porušení této povinnosti, jakož i uvedení příkladů sankcí, jež byla za jednotlivá provinění uložena.

---

¹²¹ Ustanovení § 32 odst. 3 zákona č. 85/1996 Sb. zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

¹²² SVEJKOVSKÝ, J., MACKOVÁ, A. a VYCHOPENĚ, M. *Advokátní právo*. op. cit. sub 8, s. 302.

¹²³ ČÁP, Petr a Bohuslav SEDLATÝ. Předmluva. *Bulletin advokacie* [online]. Sbíрка kárných rozhodnutí České advokátní komory 2014 – 2015. Praha: Česká advokátní komora, 2016 [cit. 27.2.2019]. s. 4. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/komora/bulletin-advokacie/sbirka_2014-2015.pdf. ISSN 1210-6348.

Jedno z prvních klíčových rozhodnutí komise z roku 1998 zakotvuje, že porušení povinnosti mlčenlivosti je jedním z nejzávažnějších porušení povinností advokáta a že tuto povinnost je třeba bezpodmínečně dodržet i ve vztahu k jinému advokátovi.¹²⁴ Vzhledem ke krátké praxi a faktu, že v daném případě obviněná advokátka tvrdila, že si není vědoma povinnosti zachovávat advokátní tajemství i vůči jiným advokátům, bylo v tomto případě uloženo pouze kárné opatření v podobě pokuty ve výši 15.000 Kč.

Následujícího roku bylo vydáno usnesení deklarující, že advokát je povinen zachovat mlčenlivost i za situace, kdy se cítí osobně ohrožen. Kárně obviněnému bylo v tomto případě vyhrožováno fyzickou likvidací, advokát se tedy obrátil na Policii ČR a jako důkaz předložil příslušnému orgánu kupní smlouvu, jež sepsal se svými klienty, kteří mu následně začali vyhrožovat. Kárného provinění se advokát dopustil, ačkoliv se cítil osobně ohrožen a údaje obsažené v předmětné kupní smlouvě byly zjistitelné i z katastru nemovitostí. S ohledem na okolnosti případu uložil kárný senát obviněnému pouze písemné napomenutí.¹²⁵

K porušení povinnosti mlčenlivosti dochází i v případě, že advokát podává nezúčastněným osobám informace o sepsání společenské smlouvy v momentě, kdy předmětná obchodní společnost ještě není zapsána do obchodního rejstříku.¹²⁶

Každý advokát je povinen zajistit, aby byl spisový materiál předáván klientovi diskrétně a se zachováním značné míry opatrnosti. Za kárné provinění byla tedy považována situace, kdy po skončení zastoupení advokát předal klientovi spisový materiál v průhledných deskách, a to prostřednictvím třetí osoby, která nebyla vázána povinností mlčenlivosti.¹²⁷ I za toto provinění však byla advokátovi uložena pouze pokuta.

Na zachování povinnosti mlčenlivosti je třeba dbát i při komunikaci se soudem. Případ, kdy advokát v přípisu, kterým soudu oznamoval ukončení svého zastupování klienta, přiložil i dopis, kde cituje údajné výroky bývalé klientky na adresu soudce, byl vyhodnocen jako kárné provinění.¹²⁸

Advokát musí být obezřetný a zachovávat mlčenlivost i při sdělování informací médiím. Dle rozhodnutí kárné komise se advokát dopustí kárného provinění, jestliže poskytne novináři rozhovor, ve kterém popisuje finanční situaci klienta v době uzavírání

---

¹²⁴ Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 26. 6. 1998, sp. zn. K 133/98.

¹²⁵ Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 15. 1. 1999, sp. zn. K 249/98.

¹²⁶ Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 9. 4. 1999, sp. zn. K 396/98.

¹²⁷ Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 21. 6. 2002, sp. zn. K 39/00.

¹²⁸ Rozhodnutí odvolacího kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 8. 3. 2008, sp. zn. K 109/02.

mandátní smlouvy, předmět právních služeb i ujednání o odměně. V tomto případě se dopustil advokát porušení povinnosti mlčenlivosti dokonce dvakrát, jelikož vydal tiskové prohlášení, v němž se na adresu předsedy svého klienta neslušně vyjadřoval. Dle rozhodnutí kárné komise se jednalo o velmi závažné kárné provinění, které si vyžaduje nejprísrnější kárné opatření – vyškrtnutí ze seznamu advokátů. Tato sankce byla uložena z důvodu, že jednání advokáta bylo nejen absolutně nepřípustné, ale mělo rovněž nepříznivý dopad na jeho klienty a celou veřejnost.¹²⁹

V neposlední řadě je advokát povinen zachovávat mlčenlivost o záležitostech, které se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb svému klientovi i před svými dalšími klienty. Za kárné provinění, kdy advokát sdělil svému klientovi informace o svém jiném klientovi, byla advokátovi uložena pokuta, tentokrát ve výši 30.000 Kč.¹³⁰

Jedno z novějších kárných rozhodnutí z roku 2017 řešilo situaci, kdy advokát podal do protokolu Policie ČR vysvětlení, v němž uvedl informace, které se dozvěděl při poskytování právní služby svému klientovi, jehož hájil v jiné trestní věci. Advokát byl vzhledem k okolnostem rovněž uznán vinným a byl povinen zaplatit pokutu ve výši 45.000 Kč.¹³¹

5.3. Odpovědnost za škodu

Pokud dojde ze strany advokáta k porušení povinností uvedených v hlavě třetí zákona o advokacii, tedy i povinnosti mlčenlivosti, přichází v úvahu kromě udělení kárného opatření i odpovědnost za škodu, jež advokát způsobil porušením své povinnosti. Dle § 24 zákona o advokacii odpovídá advokát klientovi za újmu, kterou způsobil v souvislosti s výkonem advokacie sám svým jednáním nebo která byla způsobena jeho zástupcem nebo jeho zaměstnancem. Na rozdíl od kárné odpovědnosti se v případě újmy jedná o objektivní odpovědnost, tudíž není vyžadováno zavinění. Jde o speciální zákonnou úpravu, pro posouzení advokátovy odpovědnosti se tedy nepoužije obecná úprava odpovědnosti za škodu obsažená v občanském zákoníku.

Nezbytným předpokladem pro uplatnění odpovědnosti za škodu je existence právního vztahu mezi advokátem a osobou, již jsou právní služby poskytovány.¹³² V posledním odstavci toho ustanovení je uveden liberační důvod – advokát se zproští odpovědnosti,

¹²⁹ Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 17. 9. 2010, sp. zn. K 119/07.

¹³⁰ Kárné rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 16. 4. 2014, sp. zn. K 63/2013.

¹³¹ Kárný příkaz kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 7. 6. 2016, sp. zn. K 45/2016.

¹³² SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPEŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii. Komentář.* op. cit. sub 47, s. 198. Komentář k § 24.

prokáže-li, že škodě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které po něm lze požadovat.¹³³ Předpoklady pro vznik odpovědnosti za škodu tedy jsou výkon advokacie, vznik škody a příčinná souvislost mezi výkonem advokacie a vznikem škody. Pro případ vzniku odpovědnosti za škodu má advokát povinnost být pojištěn.¹³⁴

Pokud klient nabyde dojmu, že mu byla způsobena škoda v důsledku porušení povinnosti mlčenlivosti ze strany advokáta, může se domáhat nahrazení této škody prostřednictvím soudní žaloby. Důkazní břemeno spočívající v prokázání, že došlo k naplnění všech předpokladů pro vznik odpovědnosti, leží v tomto případě na žalobci – klientovi.¹³⁵

---

¹³³ Ustanovení § 24 odst. 4 zákona č. 85/1996 Sb. zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁴ Ustanovení § 24a zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 9. 2010, sp. zn. 25 Cdo 2007/2009.

6. Ochrana informací svěřených advokátovi klientem

Jak již bylo zmíněno výše, advokát je povinen zachovávat mlčenlivost nejen ohledně informací, které má uloženy ve své paměti, ale i těch, jež jsou uchovávány na různých nosičích, či těch, jež jsou obsahem komunikace mezi ním a jeho klientem, ať už jde o komunikaci ústní, písemnou nebo elektronickou. V souvislosti s institutem ochrany důvěrnosti komunikace se mnohdy pracuje s anglickým pojmem *legal professional privilege* (dále jen „LLP“). Tímto institutem, jehož úprava je rozvinuta především v angloamerické právní kultuře, je chráněna nejen důvěrná komunikace advokátů, ale i komunikace u notářů, exekutorů či daňových poradců.

Právní základ LLP lze spatřovat v základním lidském právu na právní pomoc dle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, právu na obhajobu dle čl. 40 odst. 3 Listiny, v právu na ochranu soukromí a listovního tajemství dle čl. 10 odst. 2 a čl. 13 Listiny a také v zákonné povinnosti advokátní mlčenlivosti uvedené v § 21 zákona o advokacii.¹³⁶

Ochrana důvěrné komunikace je ohrožena nejen v trestním, správním a daňovém řízení (při místním šetření, domovních prohlídkách a prohlídkách jiných prostor), ale i při sledování osob a věcí či odposlechu telekomunikačních zařízení.¹³⁷ Z tohoto důvodu obsahuje trestní řád speciální úpravu, která se týká místních šetření u advokáta či odposlechů telekomunikačních zařízení advokátů. Rovněž v § 255 daňového řádu jsou zakotvena zvláštní ustanovení sloužící k ochraně mlčenlivosti advokáta při prohlídce prováděné správcem daně.

6.1. Prohlídka u advokáta dle trestního řádu

Obecně je institut domovní prohlídky a prohlídky jiných prostor upraven v § 82 a násl. trestního řádu. Jedná se o kvalifikovaný způsob zajištění věcí důležitých pro trestní řízení, který slouží zejména k opatřování důkazů nezbytných pro trestní řízení. Domovní prohlídku lze vykonat jen na základě odůvodněného příkazu soudce za předpokladu existence důvodného podezření, že se v určitých prostorech nachází věc nebo osoba důležitá pro trestní řízení. Samotnou nařízenou prohlídku pak provede policejní orgán.

---

¹³⁶ PLACHÝ, Jiří. Legal professional privilege jako institut ochrany důvěrné komunikace. *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2013, 5/2013 [cit. 27.2.2019]. Dostupné také z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/legal-professional-privilege-jako-institut-ochrany-duverne-komunikace?browser=mobi>. ISSN: 1805-8280.

¹³⁷ Tamtéž.

Vykonat prohlídku je s výjimkou neodkladných případů možné pouze po předchozím výslechu toho, u koho má být provedena.¹³⁸

Pro dodržení povinnosti mlčenlivosti a zachování tajnosti listin nacházejících se v dispozici advokáta bylo shledáno jako nezbytné, aby bylo zákonem upraveno, jak postupovat v případech, kdy orgány činné v trestním řízení vykonávají prohlídky prostor, v nichž advokát vykonává advokacii. Z tohoto důvodu bylo do trestního řádu zařazeno novelou, provedenou zákonem č. 79/2006 Sb., ustanovení § 85b upravující součinnost ČAK při provádění prohlídek těchto prostor, které je ve vztahu speciality k obecné úpravě domovní prohlídky v trestním řádu. Smysl tohoto ustanovení byl velmi výstižně popsán Ústavním soudem. *Obsah tohoto ustanovení vychází z rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva. Cílem této úpravy je poskytnout ochranu listinám, které obsahují skutečnosti, na něž se vztahuje mlčenlivost advokáta. Tato úprava především sleduje případy, kdy se v prostorách advokátní kanceláře provádí prohlídka a advokát není osobou, která je podezřelá nebo obviněná z trestného činu. Současně touto úpravou zákonodárce poskytuje ochranu práv třetích osob, vůči kterým advokát vykonává svou profesní činnost nesouvisející s probíhajícím řízením. Zároveň je toto ustanovení formulováno tak, aby pachatelé trestné činnosti nemohli zneužít povinné mlčenlivosti advokáta tím, že s jeho vědomím cíleně páchají trestnou činností a prostory jeho kanceláře používají jako krytí před orgány činnými v trestním řízení.*¹³⁹ Jedná se tedy o legitimní nástroj představující ústavněprávně přípustný zásah do domovní svobody a do práva na výkon advokacie.¹⁴⁰

Poměrně podrobná úprava postupu dle § 85b trestního řádu je podle důvodové zprávy nezbytná především v zájmu ochrany a právní jistoty klienta příslušného advokáta.¹⁴¹ Vzhledem k obsáhlosti a komplexnosti této problematiky bude v této kapitole nastíněna pouze základní úprava a několik problémových aspektů.

Předtím, než bude popsán průběh prohlídky, je nezbytné definovat základní pojmy. Nejproblematictější z nich jsou *prostory, v nichž advokát vykonává advokacii*, neboť tento pojem lze vykládat buď restriktivně, nebo extenzivně. Z hlediska užšího vymezení lze považovat za *prostory, v nichž advokát vykonává advokacii*, pouze ty prostory, které

¹³⁸ Ustanovení § 84 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁹ Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 24. 3. 2014, sp. zn. III ÚS 3988/13.

¹⁴⁰ Usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 10. 2013, sp. zn. III ÚS 2356/13.

¹⁴¹ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 79/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

má advokát uvedeny v seznamu advokátů jako své sídlo ve smyslu § 13 zákona o advokacii. Dle druhého pojetí lze za tyto prostory považovat veškerá místa, na kterých může advokát v rámci výkonu svého povolání fakticky poskytovat své právní služby. V takovém případě by šlo nejen o zapsané sídlo, ale i o pobočku advokátní kanceláře, vozidlo advokáta, obydlí advokáta, víkendovou chalupu, místo určené k archivaci či elektronické uložení dat.¹⁴² Současná praxe se kloní spíše k extenzivnímu výkladu, přičemž toto pojetí bylo podpořeno i stanoviskem trestního kolegia Nejvyššího soudu z roku 2015.¹⁴³ V tomto stanovisku soud konstatuje, že se v současné době těžiště informací přesunulo do elektronické podoby, postup podle § 85b trestního řádu je tedy třeba uplatňovat i v případě míst, v nichž lze ukládat, zpracovávat a využívat informace o klientech (například různá elektronická úložiště dat). Tento závěr je rovněž v souladu s judikaturou ESLP, která klade elektronická data naroveň tištěným dokumentům a poskytuje jim minimálně totožnou ochranu¹⁴⁴.

Jak bylo již výše uvedeno, domovní prohlídku lze vykonat pouze tehdy, existuje-li důvodné podezření, že se v prostoru nachází věc nebo osoba důležitá pro trestní řízení. Toto přesvědčení musí být dostatečně silné, důvodné a přezkoumatelné. V opačném případě by došlo k zásahu do práva na soukromí zaručeného čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a práva na domovní svobodu dle čl. 12 Listiny základních práv a svobod. Není také přípustné, aby byly v rámci prohlídky zabavovány i listiny, které by orgány činné v trestním řízení mohly získat i jinak, například od správce daně.

Listinou ve smyslu § 85b TR se rozumí jak písemnost, případně její část, tak i jiný nosič informací. Nezáleží ani na tom, zda jde o listinu soukromou nebo veřejnou. Nosičem informací je jakýkoliv nosič dat v informační technice, ale i například videokazeta, audiokazeta či kompaktní disk.¹⁴⁵

Celý proces provádění domovní prohlídky nebo prohlídky jiných prostor, v nichž advokát vykonává advokacii, je v předmětném ustanovení upraven poměrně komplexně. Orgán provádějící úkon - zpravidla policejní orgán - je oprávněn seznámit se s obsahem

---

¹⁴² HŘEBÍČEK, Vladislav. *Prohlídky u advokátů: (§ 85b trestního řádu)*. Praha: Leges, 2017. Praktik (Leges). s. 33-37. ISBN 978-80-7502-231-8.

¹⁴³ NS, Tpjn 306/2014. op. cit. sub 88.

¹⁴⁴ Rozsudek 4. senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Wieser a Bicos Beteiligungen GmbH proti Rakousku* ze dne 16. 10. 2007, stížnost č. 74336/01.

¹⁴⁵ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. s. 1150 a násl. ISBN 978-80-7400-465-0. Komentář k § 85b.

listin nacházejících se v předmětné prostora pouze za přítomnosti a se souhlasem zástupce ČAK, kterého ustanoví předseda ČAK z řad jeho zaměstnanců komory nebo z řad advokátů. Dle usnesení ČAK je *advokát povinen ustanovení zástupcem ČAK odmítnout, pokud je mu známo, že předmětem prohlídky nebo kontroly mohou být listiny, u nichž seznámení se s nimi by mohlo neoprávněně zvýhodnit jeho, advokáty, se kterými vykonává advokacii společně, nebo osoby, jimž poskytuje právní služby.*¹⁴⁶ Pověřený zástupce ČAK by tedy měl být osobou nezávislou bez jakéhokoli vztahu k advokátovi, u něhož je prohlídka prováděna, k jeho klientům, i k orgánu, který prohlídku provádí.

Zástupce ČAK je při provádění prohlídky oprávněn zkoumat pouze charakter předložené listiny, ne však její obsah. Zástupce tedy posuzuje, zda předložené listiny souvisí s poskytováním právní služby, a tudíž se na ně automaticky vztahuje povinnost mlčenlivosti, či nikoli. V případě, že zástupce ČAK odmítne souhlas udělit, musí být listiny zabezpečeny tak, aby se s jejich obsahem nemohl nikdo seznámit, popřípadě je zničit nebo poškodit. Zabezpečení je zpravidla prováděno uložením listin do schránky, která je následně zapečetěna či uzamčena, a to za účasti orgánu provádějícího úkon, advokáta a zástupce ČAK. Poté je tato schránka dopravena do sídla ČAK.¹⁴⁷ Celý proces prohlídky je zachycen v protokolu, který obsahuje mimo jiné i stanovisko zástupce ČAK, proč nebyly listiny vydány.

Pokud zástupce ČAK odmítne udělit souhlas ohledně některých listin, lze ho nahradit na návrh orgánu, který domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor nařídil, rozhodnutím soudce nejbližší nadřízeného soudu, u něhož působí předseda senátu nebo soudce oprávněný podle § 83 odst. 1 trestního řádu a § 83a odst. 1 trestního řádu nařídít domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor.¹⁴⁸ Návrh musí obsahovat mimo obecných náležitostí i označení listin a vylíčení skutečností svědčících o tom, proč je třeba nesouhlas zástupce ČAK nahradit souhlasem příslušného orgánu. Návrh je nutné podat do patnácti dnů ode dne, kdy došlo k odmítnutí udělení souhlasu, běh lhůty k podání návrhu vyplývá z § 60 odst. 1 trestního řádu. K návrhu, který neobsahuje všechny náležitosti a který je nesrozumitelný nebo neurčitý, se nepřihlíží. Dále se nepřihlíží k návrhu podanému opožděně, popřípadě neoprávněnou osobou. ČAK vrátí advokátovi listiny poté, co marně

---

¹⁴⁶ Čl. 3 Usnesení představenstva České advokátní komory č. 6/2006 Věstníku ze dne 12. 9. 2006, kterým se stanoví postup při určování zástupce ČAK při provádění prohlídek a kontrol. Dostupné také z: https://www.cak.cz/assets/files/1510/Prohl_dky-ustanovov_n_z_stupce_AK_090115.doc.

¹⁴⁷ ŠÁMAL, P. *Trestní řád: komentář*. op. cit. sub 145. s. 1150 a násl. Komentář k § 85b.

¹⁴⁸ Ustanovení § 85b odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

uplyne lhůta k podání návrhu dle předchozího odstavce, pokud dojde k zamítnutí tohoto návrhu či pokud bude rozhodnuto, že se k návrhu nepřihlíží.

Jsou-li splněny všechny podstatné náležitosti, projedná soudce návrh bez zbytečného odkladu ve veřejném zasedání. Aby mohl soudce rozhodnout, musí mu být umožněno seznámit se s obsahem předmětných listin, toto právo však náleží pouze jemu. Při veřejném zasedání je tedy třeba postupovat velice obezřetně, aby nebyl obsah listin vyzrazen. Na soudce obecného soudu je kladen požadavek, aby pečlivě zvažoval u každé listiny zvlášť, zda je dotčený advokát ohledně jejího obsahu povinen zachovat mlčenlivost či nikoliv. Jakékoliv paušalizování je tedy naprosto nepřijatelné.¹⁴⁹

Soudce návrhu vyhoví, dojde-li k závěru, že listina neobsahuje skutečnosti, o nichž je dotčený advokát povinen zachovávat mlčenlivost. V opačném případě soudce návrh zamítne.

V případě, že bude návrhu vyhověno a usnesení nabyde právní moci, předá soudce předmětné listiny orgánu provádějícímu úkon, aby se mohl s obsahem listin seznámit. Tento orgán po provedení potřebných úkonů vrátí tyto listiny do rukou ČAK, vyjma případů, kdy mají být takové listiny použity jako důkaz v trestním řízení. V případě trestního řízení tedy nedojde k aplikaci ustanovení § 332 zákona o zvláštních řízeních soudních.

Co se týká četnosti, zveřejňuje ČAK pravidelně statistiku, v roce 2012 se uskutečnilo pět prohlídek prostor, v nichž je vykonávána advokacie. V roce 2013 došlo k velkému nárůstu na celkový počet 27 prohlídek. V roce 2014 pak proběhlo prohlídek 25, v roce 2015 je evidováno 17 prohlídek a v roce 2016 činil celkový počet 21 prohlídek.¹⁵⁰

Ačkoliv se na první pohled může zdát, že současná poměrně podrobná právní úprava je dostačující a že policie nemá téměř žádnou možnost dostat se k citlivým dokumentům, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti, praxe je poněkud jiná. Zásadní problémem je spatřován ve vymezení, které věci (spisy, elektronická zařízení apod.) je během prohlídky nezbytné zajistit, zapečetit a dopravit do sídla ČAK. V mnoha případech dospějí orgány provádějící prohlídku k závěru, že nejlepším řešením je takto zabavit veškeré dokumenty, čímž však zpravidla dojde k faktickému znemožnění výkonu advokacie postiženého advokáta, jakož i k případnému ochromení činnosti celé advokátní kanceláře, kde

¹⁴⁹ ÚS, II. ÚS 889/10. op. cit. sub 32.

¹⁵⁰ HŘEBÍČEK, V. *Prohlídky u advokátů: (§ 85b trestního řádu)*. op. cit. sub 142, s. 18.

prohlídka proběhla. Bez zabavených dokumentů totiž advokát není schopen vykonávat své povolání a poskytovat právní služby svým klientům. Advokát a případně i jeho kolegové budou v těchto případech naprosto paralyzováni, a to nejen ke své škodě, ale i ke škodě svých klientů. Otázkou zůstává, kdo bude za tuto újmu odpovědný. Tento závěr je podpořen i výrokem Ústavního soudu, dle kterého *zadržováním výpočetní techniky, ale také informací a dokumentů v nich uložených, které je advokát ze zákona povinen v rámci poskytování právních služeb přiměřeně evidovat (§ 25 odst. 1 zákona o advokacii), a které k řádnému výkonu advokacie potřebuje, v rozporu s procesním stavem věci, je pak dotčeno advokátovo ústavně zaručené právo vlastnit majetek dle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a ve svém konečném důsledku představuje i zásah do práva podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost podle čl. 26 Listiny základních práv a svobod. Toto právo totiž zahrnuje i povinnost orgánů činných v trestním řízení respektovat advokátovu povinnost mlčenlivosti sloužící jako ochrana klientů advokáta, a tedy advokátovu mlčenlivost jako podmínku pro výkon advokacie, který je advokátovou podnikatelskou činností.*¹⁵¹

Problematická je rovněž skutečnost, že neexistuje žádná zákonná lhůta, během které musí dojít k rozhodnutí soudce ohledně výše specifikovaného návrhu. Lze si tedy představit situaci, kdy budou listiny a jiné nosiče zkoumány dlouhé týdny či dokonce měsíce.

Výše uvedené sjednocující stanovisko Nejvyššího soudu se snaží na tuto situaci zareagovat a učinit přítrž takzvanému policejnímu pytlování, dle soudu by měla policie vždy popsat, proč konkrétní listiny potřebuje a jakým způsobem jsou s konkretizovaným trestným činem spojeny.¹⁵²

Problematikou prohlídek advokátních kanceláří se opakovaně zabývá mimo vnitrostátních soudů i ESLP.¹⁵³ Jedno z klíčových rozhodnutí bylo vyneseno ve věci *André a další vs. Francie*.¹⁵⁴ Pan André, advokát a partneři jeho advokátní kanceláře se v pozici stěžovatelů obrátili na ESLP, jelikož byli přesvědčeni, že nezákonnou prohlídkou jejich advokátní kanceláře provedenou francouzskými státními orgány došlo k porušení jejich

---

¹⁵¹ ÚS, II ÚS 2894/08. op. cit. sub 35.

¹⁵² NS, Tpjn 306/2014. op. cit. sub 88.

¹⁵³ Např. Rozhodnutí Velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Niemietz vs. Německo* ze dne 16.12.1992, stížnost č. 13710/88; Rozhodnutí 4. senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Roemen a Schmit vs. Lucembursko* ze dne 25.2.2003, stížnost č. 51772/99, a další.

¹⁵⁴ Rozhodnutí 5. senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *André a další vs. Francie* ze dne 24. 7. 2008, stížnost č. 18603/03.

práv garantovaných Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod. ESLP v prvé řadě došel k závěru, že prohlídka musí sledovat legitimní cíl (např. prevence trestné činnosti) a zároveň musí naplnit i požadavek proporcionality ve vztahu ke sledovanému cíli. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod nezakazuje provádění prohlídek advokátních kanceláří za předpokladu, že vnitrostátní právo tyto prohlídky umožňuje a poskytuje dotčeným osobám zvláštní záruky. V daném případě byla sice prohlídka provedena za účasti zástupce francouzské advokátní komory, jak vyžaduje tamní právní řád. Za zásadní pochybení lze však považovat absenci soudce, jehož přítomnost je dle tamních zákonů také nutná. Podstatným nedostatkem byla v tomto případě i skutečnost, že prohlídka advokátní kanceláře stěžovatelů byla nařízena za účelem získání důkazů proti podezřelé obchodní společnosti, která byla klientem stěžovatelů. Sami stěžovatelé však nikdy nebyli obžalováni ani podezříváni ze spáchání trestného činu či účasti na trestném činu podvodu. Vzhledem k výše uvedenému ESLP jednomyslným rozhodnutím konstatoval, že došlo k porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod.

6.2. Ochrana v případě sledování osob nebo věcí

Pro získávání skutečností důležitých pro trestní řízení je orgánům činným v trestním řízení umožněno používat operativních pátracích prostředků. Jedním z nich je i sledování osob nebo věcí, jehož cílem je získání poznatků o těchto osobách a věcech a jejich následné využití v trestním řízení. Toto sledování je prováděno utajovaným způsobem prostřednictvím technických či jiných prostředků a zpravidla ho lze uskutečnit jen na základě písemného povolení státního zástupce či soudce.¹⁵⁵ V § 158d odst. 1 trestního řádu je zakotveno, že pokud policejní orgán při sledování zjistí, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, je povinen záznam s obsahem této komunikace zničit a poznatky, které se v této souvislosti dozvěděl, nijak nepoužít. Ohledně komunikace obviněného s obhájcem vyslechnuté při sledování nesmí být policista pověřený sledováním vyslechnut ani jako svědek, i když jinak je takový výsledek přípustný. Tímto ustanovením je chráněn nejen rozhovor mezi obviněným a obhájcem, ale i telefonický hovor či komunikace pomocí písemných zpráv.¹⁵⁶

6.3. Ochrana v případě odposlechu telekomunikačního provozu

S ochranou důvěrnosti informací sdělených klientem advokátovi úzce souvisí i odposlechy hovorů advokáta s jeho klienty. Již z článku 13 Listiny základních práv a

¹⁵⁵ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2018. Student. s. 451-452. ISBN 978-80-7502-278-3.

¹⁵⁶ ŠÁMAL, P. *Trestní řád: komentář*. op. cit. sub 145. s. 2005 a násl. Komentář k § 158d.

svobod vyplývá, že *nikdo nesmí porušit listovní tajemství ani tajemství jiných písemností a záznamů, ať již uchovávaných v soukromí, nebo zasílaných poštou anebo jiným způsobem, s výjimkou případů a způsobem, které stanoví zákon. Stejně se zaručuje tajemství zpráv podávaných telefonem, telegrafem nebo jiným podobným zařízením.* Telefonická komunikace dle ESLP spadá pod pojmy „soukromý život“ a „korespondence“ ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, tudíž je chráněna i tímto ustanovením.

Konkrétní úpravu podmínek, za kterých lze legálně zasáhnout do tohoto ústavním pořádkem chráněného práva a provádět odposlechy a záznamy telekomunikačního provozu, nalezneme v § 88 trestního řádu. Dle něho lze vydat příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu jen za předpokladu, že je vedeno trestní řízení i pro) vyjmenované trestné činy¹⁵⁷, ii) zločiny, na které zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, nebo iii) jiné úmyslné trestné činy, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva.¹⁵⁸

Vydat příkaz k odposlechu je možné, jen pokud lze důvodně předpokládat, že jím budou získány skutečnosti významné pro trestní řízení, a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak. Odposlechy tedy nelze nařídit v případě, že je teprve prověřováno, zda k nějaké trestné činnosti vůbec dochází. *Telekomunikačním provozem* dle tohoto ustanovení je myšlen telefon, telefax, mobilní telefon, ale i zasílání zpráv elektronickou poštou.¹⁵⁹ K odposlechu může dát příkaz pouze předseda senátu a v přípravném řízení soudce. Doba, po kterou bude odposlech prováděn, nesmí být delší než 6 měsíců; tuto dobu lze však následně prodloužit. Ustanovení § 88 trestního řádu se netýká prostorového odposlechu, v tomto případě se uplatní úprava obsažená v § 158d trestního řádu.¹⁶⁰

V § 88 odst. 1 trestního řádu je jasně uvedeno, že odposlouchávání a zaznamenávání hovorů mezi obhájcem a obviněným je považováno za nepřípustné. Pokud policejní orgán zjistí při odposlechu a záznamu, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, je povinen záznam odposlechu bezodkladně zničit a získané informace nikdy nepoužít. Jedná se tedy o obdobnou úpravu jako v § 158d odst. 1 trestního řádu. Protokol o zničení bude následně

---

¹⁵⁷ Např. pro trestní čin pletichy v insolvenčním řízení podle § 226 trestního zákoníku nebo pro trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 trestního zákoníku.

¹⁵⁸ Např. Trestněprávní úmluva o korupci nebo Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví.

¹⁵⁹ FENYK, Jaroslav, Dagmar CÍSAŘOVÁ a Tomáš GRIVNA. Trestní právo procesní. 6., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 316. ISBN 978-80-7478-750-8.

¹⁶⁰ ŠÁMAL, P. *Trestní řád: komentář*. op. cit. sub 145. s. 1206. Komentář k § 88.

založen do spisu. Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu se ale tento zákaz nevztahuje na komunikaci obhájce s rodinnými příslušníky obviněného.¹⁶¹

Důležité je položit si otázku, od jakého okamžiku dochází k ochraně důvěrnosti informací vyměněných mezi obhájcem a jeho klientem. Judikatura není v tomto ohledu jednotná. Dle rozhodnutí Ústavního soudu z roku 2014 se ochrana zajišťovaná § 88 odst. 1 trestního řádu týká pouze případů, v nichž již bylo zahájeno trestní stíhání vydáním usnesení dle § 160 odst. 1 trestního řádu.¹⁶² Pro zachování ústavně zaručeného práva na právní pomoc se však jeví jako nejlogičtější vykládat předmětné ustanovení tak, že ochrana záznamů konverzace mezi advokátem a klientem počíná již od okamžiku, kdy klient požádá advokáta o právní službu a poskytne mu důvěrné informace týkající se svého případu. Důvěrnost komunikace mezi ním a advokátem by tedy měla být chráněna již v tomto stádiu, a to za předpokladu, že se advokát později stane klientovým obhájcem. Ostatně i dle nálezu Ústavního soudu z roku 2010 dochází k realizaci práva na právní pomoc již před okamžikem, kdy se orgán veřejné moci dozví, že se advokát stává klientovým obhájcem.¹⁶³ Poslední nálezu Ústavního soudu v této věci uvádí, že účinky ochrany nastávají zahájením úkonů trestního řízení.¹⁶⁴

Za zásadní nedostatek stávající právní úpravy je považován fakt, že není jakkoliv upřesněno, jak by se měl policejní orgán dozvědět, že právě zaznamenává hovor mezi obviněným a jeho obhájcem. Za předpokladu, že policie zjistí, že se jedná o tento typ hovoru až po jeho zaznamenání, je sice povinna tento záznam zničit, na druhou stranu je takřka jisté, že někteří policejní příslušníci si tento zápis před zničením přečetli a jsou tak obeznámeni se strategií obhajoby. V takové situaci dojde ke značnému znevýhodnění postavení obviněného.

Řešení tohoto problému nabízí nizozemská právní úprava, v které je od roku 2011 zakotven princip, na základě něhož není možné zaznamenávat jakoukoliv telefonickou konverzaci provedenou z telefonního čísla advokáta. Každý nizozemský advokát má totiž nahlášené své telefonní číslo u operátora, který uvedenou linku blokuje, a tudíž probíhající konverzaci nelze nahrávat ani jinak zaznamenávat. V zákonem stanovených výjimkách,

---

¹⁶¹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. 6. 2011, sp. zn. 4 Pzo 3/2011.

¹⁶² Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. I ÚS 1638/14.

¹⁶³ ÚS, II ÚS 889/10. op. cit. sub 32.

¹⁶⁴ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 3. 1. 2017, sp. zn. III. ÚS 2847/14.

například pokud je advokát sám podezřelý z trestné činnosti, lze ale tuto linku odblokovat a umožnit zaznamenání konverzace.¹⁶⁵

Výše uvedený zákaz použití odposlechů v trestním řízení se týká pouze záznamu konverzace mezi obhájcem a obviněným. Otázkou zůstává, zda by neměla být obdobným ustanovením chráněna veškerá komunikace mezi advokátem a jeho klienty. V opačném případě totiž může ze strany orgánů činných v trestním řízení docházet k ohrožení advokátního tajemství, potažmo důvěry mezi advokátem a klientem. V současné době se však orgány této změně brání a namítají, že komunikace advokáta s klientem může být komunikací o trestném činu, tudíž by ke změně úpravy obsažené v § 88 trestního řádu dojít nemělo.¹⁶⁶

Většina advokátů v čele s předsedou Výboru pro odbornou pomoc a na ochranu zájmů advokátů při České advokátní komoře se však snaží prosadit regulaci odposlechů telefonních hovorů advokátů, a to především s odvoláním na požadavek zachování advokátního tajemství. Existuje několik mediálně známých případů advokátů, kteří jsou ze strany orgánů činných v trestním řízení konstantně odposloucháváni, čímž dochází k poškozování práv nejen advokátů, ale i těch klientů, kteří nemají nic společného s trestní věcí, v níž byl odposlech nařízen. Dle slov jejího tajemníka má ČAK signály o tom, že *Policie ČR disponuje v různých trestních kauzách informacemi, které nemohla získat jinak než z odposlechu hovorů mezi advokátem a jeho klientem.*¹⁶⁷

Inspiraci, jak tento nedostatek napravit, můžeme najít ve francouzském právním řádu. Na základě tamní úpravy je možné odposlouchávat telekomunikační prostředky advokátů pouze za předpokladu, že o odposlechu bude informován zástupce tamní advokátní komory. O schválení odposlechu rozhoduje stejně jako u nás soud. Jedná se především o případy, v nichž je sám advokát podezřelý z páchaní trestné činnosti. Důležitá je však kontrolní pravomoc ze strany tamní advokátní komory.

---

¹⁶⁵ Confidential telephone conversations of lawyers automatically destroyed. In: *Government.nl* [online]. 23.8.2010 [cit. 28.2.2019]. Dostupné z: <https://www.government.nl/latest/news/2010/08/23/confidential-telephone-conversations-of-lawyers-automatically-destroyed>.

¹⁶⁶ SOKOL, Tomáš. Problematika odposlechů komunikace advokáta s klientem. In: *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírka zákonů, judikatura, právo* [online]. 9.5.2018 [cit. 12.2.2019]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/problematika-odposlechu-komunikace-advokata-s-klientem-107528.html>.

¹⁶⁷ VÁLOVÁ, Irena. Policejní odposlechy ničí advokáty, klienty i celé kanceláře. In: *Česká justice* [online]. 6.2.2014 [cit. 12.2.2019]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/2014/02/policejni-odposlechy-nici-advokaty-klienty-i-cele-kancelare/>.

Před ESLP bylo v posledních letech řešeno téma odposlechů hovorů advokátů již několikrát. Advokáti napříč Evropou se v pozici stěžovatelů u tohoto orgánu dovolávají, že použitím záznamu konverzace mezi nimi a jejich klienty došlo k porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. V případě *Michaud v. Francie* ESLP konstatoval, že profesní tajemství není nedotknutelné.¹⁶⁸ Použití záznamu konverzace mezi advokátem a jeho klientem v trestním nebo disciplinárním řízení je tedy možné, nicméně je třeba zajistit dotčeným osobám účinné kontrolní prostředky. Zásah musí být rovněž proporcionální a musí sledovat legitimní cíl uvedený v čl. 8 odst. 2 Úmluvy. Roku 2016 byl vydán rozsudek ve věci *Versini-Campinchi a Crasnianski v. Francie*, v němž soud konstatoval, že záznam komunikace mezi advokátem a jeho klientem v rámci zákonného odposlechu telefonických hovorů klienta byl oprávněně použit jako důkaz v disciplinárním řízení vedeném proti advokátovi, jelikož obsah této konverzace zakládal domněnku, že se advokát podílel na trestné činnosti, a zároveň právo advokátova klienta na obhajobu přitom nebylo dotčeno.¹⁶⁹

---

¹⁶⁸ Rozhodnutí 5. senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Michaud proti Francii* ze dne 6. 12. 2012, stížnost č. 12323/11.

¹⁶⁹ PEJCHALOVÁ GRUNWALDOVÁ, Vladimíra. Evropský soud pro lidská práva: K odposlechům komunikace mezi advokátem a klientem. In: *Bulletin advokacie, odborný právnický portál* [online]. 19.1.2019 [cit. 12.2.2019] Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/evropsky-soud-pro-lidska-prava-k-odposlechum-komunikace-mezi-advokatem-a-klientem?browser=full>.

7. Úprava ve Francii

Následující kapitola je věnována stručnému popisu institutu advokátní mlčenlivosti ve Francii. Francouzské pojetí se v několika ohledech liší od toho českého, proto po popisné části následuje i pokus o komparaci hlavních rozdílů v obou právních řádech.

7.1. Profesní tajemství – le secret professionnel

Na rozdíl od české právní úpravy, která operuje především s pojmem advokátní mlčenlivost, se ve Francii se obdobný institut nazývá *let secret professionnel*, což lze volně přeložit jako profesní tajemství. Profesní tajemství je všeobecné, absolutní a není časově limitováno. Výslovně je kladen důraz na zachování profesního tajemství v trestních věcech.¹⁷⁰ Advokátní tajemství nelze porušit. Výjimkou jsou případy, kdy je to nezbytné pro advokátovu obhajobu, například v rámci trestního řízení, pokud klient podá trestní oznámení na svého advokáta.¹⁷¹ Za těchto okolností totiž převáží advokátovo právo na obhajobu nad jeho povinností k zachování profesního tajemství.¹⁷² Důsledkem absolutnosti tohoto institutu je fakt, že ani sám klient nemůže advokáta zbavit povinnosti zachovávat profesní tajemství.

Ve francouzském pojetí má profesní tajemství dvojí charakter. Na první pohled sice slouží k ochraně soukromých zájmů klientů, nicméně se dle tamního přístupu jedná především o princip veřejného práva, jenž je nezbytný pro správné fungování liberální společnosti.¹⁷³ Advokát má tedy povinnost vůči svému klientovi uchovávat v tajnosti informace jemu svěřené, zároveň však disponuje jistými oprávněními ve vztahu k správním, policejním a soudním orgánům, například právem vyžadovat zvláštní postup při prohlídce advokátní kanceláře. Advokát také disponuje oprávněním odmítnout svědčit v trestním případě svého klienta či vydat správnímu orgánu dokumenty zachycující důvěrné informace. Toto právo bylo soudem deklarováno již v roce 1862.¹⁷⁴ Profesní tajemství chrání nejen informace přijaté od klienta, ale i informace přijaté od třetích osob. Advokát také nesmí zveřejnit své vlastní závěry a domněnky týkající se případu jeho klienta.¹⁷⁵

---

¹⁷⁰ L'article 160 du Décret n°91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat. Volně přeloženo.

¹⁷¹ L'article 2.1 du Règlement Intérieur National de la profession d'avocat. Volně přeloženo.

¹⁷² Cour de Cassation, Chambre criminelle, du 20 décembre 1967, no. 66-92.779. Volně přeloženo.

¹⁷³ MARTIN, Raymond. *Déontologie de l'avocat*. Paris: Litec, 2002. Juris classeur. s. 226. ISBN 2-7111-3379-6.

¹⁷⁴ Tamtéž, s. 230. Volně přeloženo.

¹⁷⁵ BURGUBURU, Jean-Marie. Contenu et limites du secret professionnel; Rapport au Congrès UIA de Dresde (novembre 1012). In: *Le cercle du barreau* [online]. [cit. 28.2.2019]. Dostupné z:

Profesním tajemstvím je kryta široká škála informací zaznamenaná na různých nosičích (dokumenty v papírové či elektronické podobě, fotografie), především se jedná o záznamy konzultací, korespondence mezi advokátem a klientem či mezi dvěma advokáty, advokátní spis, ale dokonce i o jméno klienta a o záležitost, se kterou se na advokáta obrátil.¹⁷⁶ Samozřejmostí je i závazek, že nejen advokát, ale advokátní koncipient případně zaměstnanci advokáta či jeho spolupracovníci v širším slova smyslu jsou povinni chránit profesní tajemství.¹⁷⁷

Právní úprava advokátního tajemství je podobně jako v českém případě rozdrobená a nalezneme ji především v *Loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques, Décret n°2005-790 du 12 juillet 2005 relatif aux règles de déontologie de la profession d'avocat et Règlement Intérieur National. Décret n°91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat, Code pénal a Code de procédure pénal.*¹⁷⁸

Pokud je francouzský advokát předvolán jako svědek v trestním či občanskoprávním řízení, aby vypovídal ohledně skutečností, které se dozvěděl v souvislosti s výkonem své funkce, může odmítnout svědčit. Jestliže se rozhodne vypovídat, může orgánům sdělit jen skutečnosti, které jsou ve prospěch jeho klienta.¹⁷⁹

7.2. Důvěrnost komunikace – la confidentialité des échanges

Mimo profesního tajemství existuje ve Francii i *la confidentialité des échanges* neboli „důvěrnost konverzace“, kterou je třeba zachovávat nejen v případě zpráv, které si vyměňuje advokát se svým klientem, ale i ohledně zpráv, které si vyměňují advokáti navzájem. Tato ochrana se týká písemné, verbální i elektronické komunikace.¹⁸⁰

Pokud se jedná o důvěrnou konverzaci mezi advokáty, jež nesmí být vyražena třetím osobám (a to mnohdy ani vlastním klientům advokáta), advokát by měl nadepsat dopis či zprávu označením „*confidentiel*“. Jestliže se jedná o dopis nedůvěrného charakteru (například předžalobní upomínku), musí být označen slovem „*officiel*“. V případě neoznačeného dopisu či jiné zprávy zaslané advokátem platí vyvratitelná domněnka, že se

---

<http://www.cercle-du-barreau.org/limites-au-secret-professionnel-par-jm-burguburu.html>. Volně přeloženo.

¹⁷⁶ L'article 2.2 du Règlement Intérieur National de la profession d'avocat. Volně přeloženo.

¹⁷⁷ L'article 2.3 du Règlement Intérieur National de la profession d'avocat. Volně přeloženo.

¹⁷⁸ Lze volně přeložit jako zákon o organizaci právních profesí, advokátní etický kodexu (stavovský předpis francouzské advokátní komory), zákon o advokacii, trestní zákoník a trestní procesní zákoník.

¹⁷⁹ MARTIN, R. *Déontologie de l'avocat*. op. cit. sub 173, s. 230. Volně přeloženo.

¹⁸⁰ L'article 66-5 de la loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques. Volně přeloženo.

jedná o důvěrnou zprávu. Pouze advokát může takovýto dopis označit za oficiální; toto právo tedy nepřísluší ani předsedovi tamní advokátní komory, ani soudci.

Zakotvení důvěrnosti komunikace mezi advokáty je dle francouzského pojetí nezbytné pro možnost efektivního vyjednávání mezi advokáty, kteří zastupují jednotlivé strany v jejich vzájemném sporu. Záznam této konverzace by neměl být v případě soudního sporu předložen ani rozhodujícímu soudu, jelikož by mohl ovlivnit nestrannost jeho rozhodování. V případě, že by jej jedna ze stran soudu navrhla jako důkaz, byl by tento návrh zamítnut, neboť tento typ důkazu je považován za nepřijatelný.¹⁸¹

Zakotvení této důvěrnosti komunikace mezi advokáty přináší jisté problémy v momentě, kdy francouzský advokát komunikuje se svým zahraničním kolegou. Ve většině států totiž tento institut upraven není. Pro tyto případy však Etický kodex advokátů v Evropské unii obsahuje článek 5.3, který stanoví, že *pokud advokát zasílající přípis jinému advokátovi v jiném členském státu si přeje, aby o věci byla zachována mlčenlivost, měl by toto výslovně vyznačit na zaslaném přípisu. Jestliže příjemce přípisu není schopen zajistit důvěrný charakter sdělení nebo jej jinak ochránit, měl by jej vrátit odesílateli, aniž by jiným sdělil obsah.*

Korespondence mezi advokátem a jeho klientem může být ze strany policejních orgánů zadržena a podrobena zkoumání jen ve zvláštních případech, zejména pokud lze důvodně předpokládat, že může sloužit jako důkaz prokazující advokátův podíl na páchaní trestné činnosti.¹⁸²

Ve francouzském *Code de procédure pénale*¹⁸³ je explicitně uvedeno, že jako písemný důkaz nemůže sloužit záznam konverzace mezi obviněným a jeho advokátem.¹⁸⁴

7.3. Porušení profesního tajemství

Francouzský právní řád sankcionuje porušení profesního tajemství v rámci trestního práva a to z důvodu, že ochrana profesního tajemství je především ve veřejném zájmu. Dle tamního trestního řádu hrozí osobě, jež vyrazí tajnou informaci, kterou je povinna chránit v rámci své profese, trest odnětí svobody až na jeden rok či peněžita pokuta v maximální výši 15.000 euro. Tento přečin musí být přitom spáchán úmyslně.¹⁸⁵ V následujících případech však platí výjimka, tzn. ačkoli advokát poruší profesní tajemství, nedopustí se trestného činu:

---

¹⁸¹ MARTIN, R. *Déontologie de l'avocat*. op. cit. sub 163, s. 244. Volně přeloženo.

¹⁸² Cour de Cassation, Chambre criminelle, du 12 mars 1992, no. 91-86843.

¹⁸³ Obdoba českého trestního řádu. Volně přeloženo.

¹⁸⁴ L'article 432 du Code de procédure pénale. Volně přeloženo.

¹⁸⁵ L'article 226-13 du Code pénal. Volně přeloženo.

- i) advokát informuje soudní, lékařské či správní orgány o zneužívání včetně sexuálního zneužívání nezletilých či zdravotně postižených osob,
- ii) advokát informuje zdravotníky či sociální pracovníky, kteří následně podají zprávu určenému úřadu o skutečnosti, že jejich klient je vysoce nebezpečný pro sebe nebo pro třetí osoby a drží zbraň či má v úmyslu si jednu pořídit.¹⁸⁶

Advokát je rovněž oprávněn, nikoliv však povinen, porušit své profesní tajemství v případě, že může okamžitým zásahem zamezit spáchání trestného činu proti osobní integritě třetí osoby (zejména pokud se jedná o osobu mladší 15 let či osobu zdravotně postiženou).¹⁸⁷ Další výjimku tvoří případ, kdy je advokát povinen oznámit příslušným orgánům zmizení osoby mladší 15 let.¹⁸⁸

Důvody kriminalizace porušení profesního tajemství, jakožto i nezbytnosti požadavku ochrany tohoto institutu, nalezneme v komentáři ke starému francouzskému trestnímu řádu: „*Zakotvení profesního tajemství je ve veřejném zájmu. Jeho porušení bezpochyby může způsobit škodu jednotlivci, což ale ke kriminalizaci tohoto institutu nestačí. Zákon trestá toto porušení v rámci trestního práva, jelikož to vyžaduje obecný zájem. Správné fungování společnosti vyžaduje, aby nemocný našel lékaře, žalovaný právního zástupce, katolík zpovědníka, ale ani lékař, ani advokát, ani kněz nemohou dokončit své poslání, pokud nebude zaručeno, že důvěrné informace mu svěřené budou chráněny neporušitelným tajemstvím. Je tedy nezbytné, aby bylo ve veřejném zájmu bezvýhradně chránit tyto důvěrné informace, jinak se nikdo neodvází tyto důvěrné informace výše zmíněným osobám svěřit...*“¹⁸⁹

Kromě trestněprávní odpovědnosti je namíště aplikace i té disciplinární. Jestliže ze strany advokáta dojde k porušení profesního tajemství, dopustí se takzvané *faute disciplinaire*, což je obdoba českého disciplinárního deliktu. Sankce za porušení profesního tajemství mohou být varování (*l'avertissement*), vyslovení viny (*le blâme*), dočasný zákaz výkonu advokacie (*l'interdiction temporaire d'exercice*) a v nejzávažnějších případech i vymazání ze seznamu advokátů (*la radiation du tableau des avocats*).

7.4. Prohlídka advokátní kanceláře a odposlechy

Advokátní kancelář, v níž jsou uchovávány dokumenty týkající se osobního života klientů advokáta a obhajoby advokátových klientů, je považováno za místo nedotknutelné

---

¹⁸⁶ L'article 226-14 du Code pénal. Volně přeloženo.

¹⁸⁷ L'article 223-6 du Code pénal. Volně přeloženo.

¹⁸⁸ L'article 434-4-1 du Code pénal. Volně přeloženo.

¹⁸⁹ MARTIN, R. *Déontologie de l'avocat*. op. cit. sub 173, s. 229. Volně přeloženo.

a posvátné.¹⁹⁰ Za jistých podmínek a při dodržení stanovených pravidel lze však tuto nedotknutelnost porušit. Prohlídku kanceláře či bydliště advokáta je možné tedy provést, jen pokud je na místě přítomen nejen zástupce advokátní komory (jak je tomu v České republice), ale i vyšetřující soudce (*le juge d'instruction*).¹⁹¹ Pouze oni dva se mohou při prohlídce seznámit s obsahem nalezených dokumentů. Zástupce advokátní komory má právo ohradit se proti tomu, aby se s dokumenty seznámil orgán provádějící prohlídku (zpravidla se jedná o policejní orgán), pokud se domnívá, že nalezené dokumenty obsahují informace, na než se vztahuje profesní tajemství. Pokud tedy zástupce advokátní komory nabyde takového dojmu, je tento dokument umístěn do zajištěné schránky a předán soudci (*le juge des libertés et de la détention*). *Le juge des libertés et de la détention* má ve francouzském trestním řízení speciální funkci. Rozhoduje mimo jiné i o zatčení a vazbě obviněných osob, o jejich propuštění či pověřuje státního zástupce k provádění určitých úkonů. Jedná se o poměrně nový „typ“ soudce, jeho funkce byla zřízena v roce 2000.¹⁹²

Ve veřejném jednání, kterého se účastní advokát, zástupce komory, státní zástupce (*le procureur de la République*) a vyšetřující soudce (*le juge d'instruction*), soudce rozhodne, zda se s obsahem dokumentů může vyšetřující orgán případně jiné osoby seznámit či nikoliv. Toto řízení má kontradiktorní povahu a mělo by proběhnout do pěti dnů od přijetí dokumentů; proti rozhodnutí soudce není přípustný opravný prostředek.¹⁹³

Zajímavý je úzus uplatňovaný ve francouzském právním prostředí, že obviněný nemůže být zatčen v advokátní kanceláři svého obhájce.¹⁹⁴

Francouzská úprava odposlechů advokátů je podobná té české, platí zákaz pořizovat záznam konverzace obviněného a jeho obhájce, pokud se týká práva jeho klienta na obhajobu.¹⁹⁵ Odposlech telefonu či sledování elektronické komunikace advokáta jsou umožněny jen tehdy, existuje-li důvodné podezření, že se sám advokát dopouští trestného činu.¹⁹⁶ V případě, že orgány činné v trestním řízení mají v úmyslu zaznamenávat advokátovu komunikaci, musí získat povolení vyšetřujícího soudce (*le juge d'instruction*) nebo soudce (*le juge des libertés et de la détention*). Záleží na fázi vyšetřování, ve které je odposlech nařízen. Zároveň je třeba o odposlechu informovat i zástupce tamní advokátní

---

¹⁹⁰ Tamtéž, s. 231. Volně přeloženo.

¹⁹¹ L'article 56-1 du Code de procédure pénale. Volně přeloženo.

¹⁹² Loi n° 2000-516 du 15 juin 2000 renforçant la protection de la présomption d'innocence et les droits des victimes. Volně přeloženo.

¹⁹³ MARTIN, R. *Déontologie de l'avocat*. op. cit. sub 173, s. 232. Volně přeloženo.

¹⁹⁴ Tamtéž. Volně přeloženo.

¹⁹⁵ L'article 100-5 du Code de procédure pénale. Volně přeloženo.

¹⁹⁶ Cour de Cassation, Chambre criminelle, du 15 janvier 1997, no. 96-83753. Volně přeloženo.

komory (*le bâtonnier*).¹⁹⁷ Je poté na zvážení zástupce komory, zda upozorní advokáta, že je jeho telefon odposloucháván, či nikoliv. V první fázi přípravného řízení (*le stade de l'enquête*) může odposlech a zaznamenávání trvat maximálně jeden měsíc. Po uplynutí této doby lze nařízení odposlechu prodloužit, ale jen jednou. V další fázi přípravného řízení (*le stade de l'instruction*) může být odposlech nařízen na maximálně čtyři měsíce, nicméně toto nařízení lze bez omezení prodloužovat. Můžeme tedy shrnout, že odposlech a záznam komunikace advokáta se řídí stejnými pravidly jako odposlechy ostatních osob, s výjimkou povinnosti informovat o této skutečnosti zástupce advokátní komory.

V posledních letech byl ve Francii bedlivě sledován případ odposlechů konverzace bývalého prezidenta Nicolase Sarkozyho a jeho advokáta. Dle tamního soudu byl však záznam této konverzace použit jako důkaz v trestním řízení proti Sarkozymu oprávněně, a to především z důvodu, že advokát nebyl v době pořizování záznamu Sarkozyho obhájcem v trestní věci a obsah rozhovoru nijak nesouvisel s výkonem Sarkozyho práva na obhajobu.¹⁹⁸

7.5. Transpozice směrnice DAC 5

Problematika „praní špinavých peněz“ (ve francouzštině *le lutte contre le blanchiment*) je upravena zejména v příslušných ustanoveních zákona *Code monétaire et financier*. I do francouzského právního řádu byla implementována evropská směrnice DAC 5. Ani ve Francii však nedochází k prolomení povinnosti advokátní mlčenlivosti vůči tamnímu správci daně.¹⁹⁹

7.6. Stručné porovnání české a francouzské právní úpravy advokátní mlčenlivosti

První rozdíl je spatřován v základním pojetí francouzského advokátního tajemství jako práva absolutního na rozdíl od české advokátní mlčenlivosti, která za absolutní považována není. Český právní řád totiž dává samotnému klientovi právo zbavit advokáta této povinnosti, francouzský však nikoli. Naopak shodným prvkem je skutečnost, že úprava tohoto institutu je v obou státech poměrně rozdrobená, je obsažena jak v zákonech upravujících výkon advokacie, tak ve stavovských a trestněprávních předpisech.

Ve Francii je kladen důraz na skutečnost, že zachování advokátního tajemství je především ve veřejném zájmu. Z toho důvodu je v této zemi porušení této povinnosti

---

¹⁹⁷ L'article 100-7 et l'article 706-95 du Code de procédure pénale. Volně přeloženo.

¹⁹⁸ Cour de Cassation, Chambre criminelle, du 22 mars 2016, no. 15-83.205. Volně přeloženo.

¹⁹⁹ Transpozice směrnice Dac 5 – přístup daňových orgánů k informacím (pro informaci). In: *Česká advokátní komora* [online]. 23.3.2018 [cit. 28.2.2019]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/priloha_1_2018_03_18.pdf. 7. schůze jednání představenstva, 22. – 23.3.2018.

kriminalizováno, nicméně se jedná o jeden z nejméně závažných přečinů (*l'infraction*). V České republice je advokátní mlčenlivost zakotvena zejména na ochranu samotného klienta a jeho základního lidského práva na obhajobu.

Kromě advokátního tajemství je ve francouzském právním řádu upravena i důvěrnost konverzace (*la confidentialité des échanges*). Ochrana se v tomto případě týká nejen záznamů komunikace mezi advokátem a klientem, ale i záznamů komunikace mezi advokátem a protistranou. Pokud tedy advokát zašle klientovi či třetí straně dopis či email, který není označený jako *officiel*, jedná se o zprávu důvěrnou, která by neměla být zveřejněna.

Poruší-li advokát svou povinnost mlčenlivosti, může být ve Francii i v České republice disciplinárně sankcionován ze strany ČAK či francouzské obdoby *Le Conseil National des Barreaux*. Obdobné jsou i hrozící sankce.

Prohlídka prostor, v nichž je vykonávána advokacie, je v obou právních řádech poměrně podrobně popsána, zárukou řádného průběhu a ochrany listin krytých advokátním tajemstvím by měla být přítomnost zástupce advokátní komory. Jediný významnější rozdíl lze spatřovat ve skutečnosti, že ve Francii má případné soudní řízení, v němž soudce rozhodne, zda nalezené listiny obsahují informace kryté advokátním tajemstvím, kontradiktorní povahu.

Co se týká odposlechů telekomunikačního zařízení advokáta, platí v obou státech striktní zákaz zaznamenávat konverzaci mezi obviněným a jeho obhájcem. Pokud je ve Francii nařízen odposlech telekomunikačního zařízení, musí být o této skutečnosti informován mimo vyšetřujícího soudce i zástupce tamní advokátní komory. V České republice však žádný obdobný požadavek zakotven není.

8. Úvahy de lege ferenda

V předchozích kapitolách byla detailně zmapována právní úprava advokátní mlčenlivosti v České republice a také stručně shrnuta úprava profesního tajemství advokátů ve Francii. Tato část bude věnována úvahám, jakým směrem by se česká úprava mohla vyvíjet.

Jak již bylo řečeno výše, v současnosti je tento institut upraven v několika různých zákonných a podzákonných právních předpisech. Za zvážení by tedy stálo, zda by nemělo dojít ke sjednocení úpravy obsažené v § 21 zákona o advokacii, relevantních ustanovení trestního řádu, AML a Etického kodexu do jednoho zákonného předpisu. Ke shodnému závěru dospěl i jeden z předních českých advokátů JUDr. Petr Toman. Dle jeho názoru by takto koncipovaný zákon měl obsahovat nejen přesná pravidla, za kterých lze mlčenlivost zásahem státu porušit, ale také požadavek, že by k tomuto prolomení mělo docházet výlučně v případě ohrožení života, zdraví a v zájmu národní bezpečnosti.²⁰⁰

Lze také uvažovat o sjednocení úpravy na úrovni Evropské unie. V čl. 2.3 Etického kodexu advokátů v Evropské unii je sice zakotven požadavek všech advokátů dodržovat povinnost mlčenlivosti, nicméně pojetí tohoto institutu se v jistých aspektech v jednotlivých členských státech liší. Tyto odlišnosti však mají svůj historický původ, obecně lze totiž říci, že státy střední Evropy pojímají závazek advokátní mlčenlivosti spíše jako právo klienta, zatímco v germánsko-románské právní kultuře je profesní tajemství koncipováno jako absolutní.

V poslední době lze v zahraničních státech pozorovat tendence zasahovat do povinné mlčenlivosti advokátů a omezovat ji více, než je nezbytně nutné. Jako příklad můžeme uvést Polsko a pokus tamních zákonodárců prolomit profesní mlčenlivost advokátů, notářů, právních poradců, daňových poradců či lékařů tak, že by o zproštění této povinnosti nadále nerozhodoval soud, ale tamní prokurátor. Vzhledem k provázanosti polské prokuratury s politickou reprezentací panuje obava, že by při tomto rozhodování nebyla zajištěna dostatečná nezávislost. Navíc jsou státní zástupci a advokáti v řadě případů z povahy věci protivníky. Návrh této novely je negativně hodnocen jak polskými advokáty a jejich sdružením, tak i ze strany zástupců Evropské unie.²⁰² Nezbyvá tedy než

---

²⁰⁰ TOMAN, Petr. Mlčenlivost by měla být soustředěna v jednom zákoně. In: *Unie obhájců České republiky* [online]. 19.4.2018 [cit. 15.2.2019] Dostupné z: <http://www.uocr.cz/petr-toman-mlcenlivost-by-mela-byt-soustredena-v-jednom-zakone/>.

²⁰² LATA, Jan a Vladimír JIROUSEK. Společné prohlášení USZ a ČAK k zásahům do profesní mlčenlivosti v Polsku. In: *Česká advokátní komora* [online]. 4.10.2018 [cit. 15.2.2019]. Dostupné z: <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=19521/>.

doufat, že navrhovaná změna nebude v Polsku schválena a čeští zákonodárci si nevezmou z této země příklad a nebudou se snažit prosadit obdobnou novelu i v České republice.

V některých evropských zemích (mimo Francii i například v Itálii²⁰³) je porušení profesního tajemství kriminalizováno. Advokátní mlčenlivost je zde pojímána především jako institut, jehož dodržování je ve veřejném zájmu, nikoli pouze v zájmu klienta. Otázkou tedy je, zda by nebylo vhodné kriminalizovat porušení advokátní povinnosti i v České republice. Autor se přiklání k závěru, že nová skutková podstata „porušení advokátního tajemství“ by do trestního zákoníku zařazena být neměla. Škodlivost nedosahuje v případě porušení povinnosti mlčenlivosti takové intenzity, aby bylo nutné na ni reagovat prostředky trestního práva. Sankce ze strany ČAK, kdy advokát může být za vážné porušení advokátní mlčenlivosti vyškrtnut ze seznamu advokátů, se tudíž jeví jako dostatečná. Vyškrtnutí ze seznamu vedoucí ke znemožnění pokračování ve výkonu advokacie daného advokáta zajišťuje, že se advokát tohoto kárného provinění později již nebude moci dopustit.

Za zvážení by naopak stálo zakotvení možnosti advokáta ve výjimečných případech oznámit orgánům činným v trestním řízení trestný čin, o němž se dozvěděl v rámci poskytování právních služeb, aniž by mu za to hrozila sankce ze strany ČAK. Jednalo by se o situaci, kdyby advokát nebyl v pozici obhájce obviněného z trestného činu; oznámení by se týkalo zvláště závažného zločinu a současně by hrozilo, že pachatel bude ve své trestné činnosti pokračovat.

Jak již bylo naznačeno v šesté kapitole, v současné době se množí případy, kdy jsou odposlouchávány a zaznamenávány telefonní hovory či konverzace advokátů, čímž bezpochyby dochází k ohrožování profesního tajemství. Jedním z mediálně známých případů je v tomto ohledu trestní stíhání podnikatele Zadeha, přičemž se záznamy zachycující komunikaci mezi ním a jeho obhájcem staly v jiné věci součástí vyšetřovacího spisu.²⁰⁴ Dle odborníků je třeba, aby byla přijata jistá opatření ke snížení počtu odposlouchávaných advokátů k ochraně nejen jejich klientů, ale i jejich vlastního soukromí a práva na podnikání. Zástupci ČAK upozorňují na skutečnost, že by mělo dojít ke změně nejen trestního řádu, v němž jsou upraveny policejní odposlechy, ale i zákona č. 154/1994 Sb., zákona o bezpečnostní informační službě, zákona č. 289/2005 Sb., zákona o Vojenském obranném zpravodajství či zákona č. 242/2016 Sb., celního zákona.

---

²⁰³ Art. 622 Codice penale.

²⁰⁴ Žalobce v kauze Zadeh zásadně pochybil. Potrestaný za to ale stále nebyl. In: *ČT24 — Česká televize* [online]. 7.9.2017 [cit. 15.2.2019]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2233003-zalobci-v-kauze-zadeh-zasadne-pochybili-potrestany-za-ale-nikdo-nebyl>.

Zásadním nedostatkem stávající právní úpravy je mimo jiné skutečnost, že neobsahuje možnost zpětné kontroly, tzn. že úprava nedává občanovi právo, aby se sám domáhal přezkoumání zákonitostí odposlechu, což je v rozporu s čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.²⁰⁵

Inspiraci bychom si mohli vzít ve zmiňovaném Nizozemí, kde jsou odposlechy z telefonů patřícím advokátům automaticky blokovány ze strany operátora, či ve Francii, kde je o odposlechu telefonního čísla advokáta informován zástupce advokátní komory.

Z pohledu advokátů má i současná právní úprava prohlídek advokátních kanceláří a celkově prostor, kde je vykonávána advokacie, hodně mezer. Jednou z nich je skutečnost, že při prohlídkách dochází k takzvanému „pytlování“, kdy orgán provádějící prohlídku „zabavuje“ veškeré dokumenty a výpočetní techniku, které se nalézají v prohledávané prostře, což má negativní dopad na chod celé kanceláře. Bylo by vhodné stanovit lhůtu, v níž musí příslušný soudce rozhodnout o tom, zda přezkoumávané dokumenty obsahují informace, na než se vztahuje povinnost mlčenlivosti. A za účelem snížení negativního dopadu by bylo žádoucí, kdyby bylo možné zabavené dokumenty a techniku vracet již průběžně.

Závěrem by autor rád vyjádřil svůj postoj k navrhovanému znění novely AML, dle níž by advokáti museli správci daně poskytnout informace o jakémkoliv klientovi, který možná v budoucnu nesplní svou daňovou povinnost. Jak již bylo uvedeno v kapitole 3.5, tento návrh sice přijat nebyl, nicméně lze očekávat, že se o obdobnou změnu zákona zákonodárci pokusí i v budoucnu. Z tohoto důvodu považuje autor této práce za nezbytné, aby edukace veřejnosti ohledně významu institutu advokátní mlčenlivosti pokračovala. Institut advokátní mlčenlivosti se stejně jako nezávislost soudů dá považovat za základní prvek demokratického právního státu. Zákonodárci by se zajisté neodvážili jakkoliv ohrožovat soudní nezávislost, tudíž by měli důsledněji chránit i advokátní mlčenlivost, místo toho, aby ji omezovali. Ke stejnému závěru dospěli i zástupci ČAK ve svém výroku obsaženém v dopise adresovaném poslancům - *advokacie se s ničím podobným minimálně od roku 1945 nesetkala, i komunisté, kteří advokáty rozhodně nemilovali, si netroufli advokátní mlčenlivost prolomit.*²⁰⁶ Tato novelizace sice sledovala legitimní cíl v podobě omezení daňových úniků, nicméně navrhovaná opatření rozhodně nelze považovat za

---

²⁰⁵ JIROUSEK, Vladimír. Stanovisko České advokátní komory (ČAK) k problematice odposlechlů. In: *Česká advokátní komora* [online]. [cit. 15.2.2019]. Dostupné z: <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=20>.

²⁰⁶ MALECKÝ, Robert. Útok na advokátní tajemství. Nejhorší od roku 1945, píše Česká advokátní komora poslancům. In: *Česká advokátní komora* [online]. 7.3.2018 [cit. 21.2.2019]. Dostupné z: <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=18514>.

proporcionální. Existuje také důvodná obava, že by mohlo docházet ke zneužití této pravomoci správce daní.

Závěr

Cílem diplomové práce byl rozbor právní úpravy advokátní mlčenlivosti obsažené především v zákoně o advokacii, v trestním řádu, ale i dalších zákonných a podzákonných právních předpisech. První dvě kapitoly jsou obecnějšího charakteru, pojednávají zejména o principech výkonu advokacie jako takové, pokouší se definovat pojem mlčenlivosti a vymezit rozsah této povinnosti, tj. jakých skutečností se mlčenlivost týká a které osoby jsou vázány advokátním tajemstvím.

Třetí kapitola se věnuje situacím a podmínkám, za kterých může dojít k omezení advokátního tajemství. Celkem je zde zmíněno pět situací, během kterých dochází k prolomení povinnosti mlčenlivosti. Jak již bylo nastíněno, v současné době se vede poměrně vyostřená debata na téma, za jakých podmínek by měl mít správce daní přístup k tajným informacím.

Za podstatný poznatek považuje autor i skutečnost, že ačkoliv advokátní mlčenlivost slouží primárně k ochraně klientů, nemůže být tento závazek na újmu samotným advokátům. Z tohoto důvodu dochází k omezení povinnosti mlčenlivosti i v případě sporu advokáta a klienta (např. o odměnu za poskytnuté právní služby), v kárném řízení vedeném proti advokátovi (např. při rozhodování, zda advokát porušil povinnost mlčenlivosti či nikoliv), ale i v případě, kdy klient podá trestní oznámení na svého klienta.

Čtvrtá kapitola je zaměřena na advokátní mlčenlivost v trestním řízení. Lze shrnout, že pro advokáta platí výjimka z obecné oznamovací povinnosti ve smyslu § 368 trestního zákoníku. Zde by naopak stálo za úvahu pokusit se v zákoně či stavovském předpisu ČAK definovat případy, kdy by advokát měl právo, či dokonce povinnost oznámit trestné činy spáchané svým klientem. Na druhou stranu je i advokát povinen překazit spáchání nebo dokončení trestných činů taxativně vymezených v § 367 trestního zákoníku, byť by se jich měl dopustit jeho klient. Aby se předešlo střetu zájmů, nesmí obhájce vystupovat v pozici svědka ani v pozici spoluobviněného v trestním řízení vedeném proti obviněnému, kterého zastupuje.

Porušení povinnosti mlčenlivosti ze strany advokáta může vyústit ve vznik kárné odpovědnosti či odpovědnosti za způsobenou škodu. Obecně je porušení povinnosti mlčenlivosti považováno za velmi závažné pochybení, advokátovi může být tedy uložena ta nejpřísnější sankce – vyškrtnutí ze seznamu advokátů. Vzhledem k tomu, že neexistuje žádná hmotněprávní definice kárného provinění spočívajícího v porušení povinnosti

mlčenlivosti, rozhodl se autor uvést v této práci několik klíčových rozhodnutí kárné komise ČAK. Prostřednictvím těchto příkladů je tedy nastíněno, jak je institut advokátní mlčenlivosti vykládán kárnou judikaturou.

Advokát je povinen zachovávat mlčenlivost nejen ohledně skutečností, které má uložené ve vlastní paměti, ale i ohledně skutečností zaznamenaných na jakýchkoliv nosičích. Z tohoto důvodu je do této práce zařazena i kapitola zabývající se ochranou komunikace mezi advokátem a klientem. K ohrožení tajnosti korespondence dochází především v situacích, kdy orgány činné v trestním řízení nařídí prohlídku advokátní kanceláře, odposlouchávají a sledují telekomunikační zařízení či provádějí prostorový odposlech. Jak je nastíněno v kapitole poslední, současná právní úprava, obsažená zejména v trestním řádu, má značné nedostatky. Bylo již evidováno několik případů, kdy došlo k zaznamenání komunikace mezi obhájcem a obviněným, což je dle dikce zákona absolutně nepřijatelné. Za zásadní problém lze také považovat skutečnost, že při prohlídkách u advokátů dochází k zabavování nejen zbytečně velkého množství dokumentů, ale i datových nosičů, což de facto znemožní dotčeným advokátům výkon jejich profese. Současná právní úprava rovněž nereflektuje skutečnost, že většina podstatných informací je uchovávána v elektronické podobě, zejména na různých cloudových uložiscích. Ze strany samotných advokátů jsou tyto nedostatky ostře kritizovány. Společně se tedy snaží apelovat na zákonodárce kvůli prosazení účinnější právní úpravy, která by definované problémy efektivně řešila.

Kapitola sedmá se stručně zaobírá francouzským pojetím institutu advokátní mlčenlivosti, a to konkrétně profesním tajemstvím a důvěrností komunikace mezi advokátem a dalšími subjekty. Část této kapitoly je věnována i francouzské úpravě prohlídek advokátních kanceláří, zaznamenávání odposlechů telefonních hovorů advokátů a trestnému činu, jehož skutková podstata spočívá v porušení profesního tajemství. Závěrem se autor pokusil o srovnání obou právních úprav uvedením několika rozdílných a shodných prvků. Autor je také přesvědčen, že by se česká úprava mohla v jistých ohledech inspirovat tou francouzskou.

V poslední kapitole se autor pustil do úvah, kam by se mohla právní úprava institutu advokátní mlčenlivosti v budoucnosti ubírat. Dle jeho názoru není vhodné, aby v budoucnu došlo ke kriminalizaci porušení povinnosti advokátní mlčenlivosti. Za zvážení by však stálo, zda by nebylo přehlednější sjednotit současnou právní úpravu, která je rozdrobena v mnoha právních předpisech, do jednoho zákona.

V úvodu této práce poukazuje autor na skutečnost, že institut advokátní mlčenlivosti je velmi komplexní a je upraven ve více právních odvětvích. Tyto závěry se podařilo prokázat, jelikož se s advokátní mlčenlivostí setkáme nejen v občanském právu procesním a právu trestním, ale okrajově i v právu finančním respektive daňovém a správním.

Lze říci, že institut advokátní mlčenlivosti je s výkonem právních povolání spojen již od počátku vzniku samotné advokacie. I v současné době má svou nezastupitelnou funkci v každém demokratickém právním státě. Jak je z této práce patrné, právní úprava advokátní mlčenlivosti je poměrně rozdrobená a každoročně podstupuje neustálé změny. Nezbyvá než doufat, že i přes rychlý vývoj celé naší společnosti bude advokátní mlčenlivost českým právním řádem stále náležitě chráněna coby jeden z významných atributů ústavně zaručeného práva na obhajobu jakožto i práva na spravedlivý proces.

SAEPE SIBI ET ALIIS GARRULA LINGUA NOCET

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

BREJCHA, Aleš. *Právo na informace a povinnost mlčenlivosti v českém právním řádu*. Praha: Codex Bohemia, 1998. ISBN 80-85963-47-7.

FENYK, Jaroslav, Dagmar CÍSAŘOVÁ a Tomáš GŘIVNA. *Trestní právo procesní. 6. aktualizované vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-750-8.

HENDRYCH, Dušan, Miroslav BĚLINA, Josef FIALA, Pavel ŠÁMAL, Ivana ŠTENGLOVÁ a Pavel ŠTURMA. *Právníký slovník*. 3. podstatně rozš. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.

HŘEBÍČEK, Vladislav. *Prohlídky u advokátů: (§ 85b trestního řádu)*. Praha: Leges, 2017. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-231-8.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní*. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2018. Student. ISBN 978-80-7502-278-3.

JELÍNEK, Jiří a Marta UHLÍŘOVÁ. *Obhájce v trestním řízení*. Praha: Leges, 2011. Teoretik. ISBN 978-80-87212-88-2.

LICHNOVSKÝ, Ondřej a kol. *Daňový řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, V-VI. ISBN: 9788074003318.

MACKOVÁ, Alena. *Právní pomoc advokátů a její dostupnost*. Praha: Beck, 2001. Právo a společnost. ISBN 80-7179-457-0.

MARTIN, Raymond. *Déontologie de l'avocat*. Paris: Litec, 2002. Juris classeur. ISBN 2-7111-3379-6.

SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace justice a právní služby*. Ostrava: Key Publishing, 2008. Právo. ISBN 978-80-87071-68-7.

SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Alena MACKOVÁ a Martin VYCHOPĚŇ. *Advokátní právo*. Praha: C.H. Beck, 2017. Praktická knihovna. ISBN 978-80-7400-659-3.

SVEJKOVSKÝ, J., VYCHOPĚŇ, M., KRYM, L., PEJCHAL, A. a kol. *Zákon o advokacii. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7179-248-2.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0.

TVRDÝ, Jiří. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a předpisy související: komentář*. 2. vydání Praha: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-688-3.

WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní. Díl první, Řízení nalézací: soudy, notářství, advokacie, exekutorské úřady, sporné řízení soudní, nesporná (zvláštní) řízení, rozhodčí řízení, mediace*. 9. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student. ISBN 978-80-7502-298-1.

2. Časopisecké články

ČÁP, Petr a Bohuslav SEDLATÝ. Předmluva. *Bulletin advokacie* [online]. Sbíрка kárných rozhodnutí České advokátní komory 2014 – 2015. Praha: Česká advokátní komora, 2016 [cit. 27.2.2019]. Dostupné z:

https://www.cak.cz/assets/komora/bulletin-advokacie/sbirka_2014-2015.pdf. ISSN 1210-6348.

DOSTÁL, Aleš. Povinnost mlčenlivosti advokáta s náznakem mezinárodního srovnání. *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2004, 6/2004 [cit. 25.2.2019]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/files/170/BA_04_06.pdf. ISSN: 1805-8280.

GŘIVNA, Tomáš. Právo na zachování důvěrné komunikace mezi advokátem a jeho klientem. In *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2017, č. 6 [cit. 27.2.2019]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/pravo-na-zachovani-duverne-komunikace-mezi-advokatem-a-jeho-klientem> ISSN: 1805-8280.

Stanovisko představenstva České advokátní komory ze dne 8. 10. 2002 k otázce rozsahu zproštění povinnosti mlčenlivosti advokáta správcem konkursní podstaty. *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2003, č. 1 [cit. 27.2.2019]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/files/183/BA_03_01.pdf. ISSN: 1805-8280.

MULLERAT, Ramón. Advokacie – Na rozcestí mezi uchováním důvěry klientů a úlohou strážce bran a informátora. In *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2003, č. 6-7 [cit. 27.2.2019]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/files/183/BA_03_06.pdf ISSN: 1805-8280.

NOVOTNÁ, Monika. Povinnost mlčenlivosti advokáta v daňovém řízení. *EPRAVO.CZ Magazine* [online]. Praha: Epravo.cz a.s., 2017, 3/2017 [cit. 24.2.2019]. Dostupné z: https://www.epravo.cz/_dataPublic/data/E-pravo_mag/2017_E3_web.pdf. ISSN 1802-1492.

PLACHÝ, Jiří. Legal professional privilege jako institut ochrany důvěrné komunikace. *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2013, 5/2013 [cit. 27.2.2019]. Dostupné také z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/legal-professional-privilege-jako-institut-ochrany-duverne-komunikace?browser=mobi>. ISSN: 1805-8280.

PTAŠNIK, Adam a Karolína ŠTANGLOVÁ. Zproštění mlčenlivosti advokáta. *Právní rozhledy*. Praha: C.H. Beck, 2004, č. 15. ISSN 1210-6410.

ŘEHULOVÁ, Lenka. Institut zproštění povinnosti mlčenlivosti advokáta klientem. *Právní rozhledy*. Praha: C.H. Beck, 2011, č. 11. ISSN 1210-6410.

SEIFERT, Filip. Obsah a význam mlčenlivosti advokáta a její prolamování pohledem předních českých advokátů (odpověď L. Trojana). *EPRAVO.CZ Magazine* [online]. Praha: Epravo.cz a.s., 2017, 3/2017 [cit. 24.2.2019]. Dostupné z: https://www.epravo.cz/_dataPublic/data/E-pravo_mag/2017_E3_web.pdf. ISSN 1802-1492.

ŠEVČÍK, Ludvík a Daniel ŠEVČÍK. Polemika k publikovanému prolomení povinnosti mlčenlivosti advokáta vůči soudnímu exekutorovi a několik poznámek k hájení zájmů advokáta Českou advokátní komorou. *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2002, 1/2002 [cit. 27.2.2019]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/files/182/BA_02_01.pdf. ISSN: 1805-8280.

TERYNGEL, Jiří a Jan SCHRAMHAUSER. Obviněný advokát, obviněný klient a povinnost mlčenlivosti. *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora,

2013, 5/2013 [cit. 27.2.2019]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/komora/bulletin-advokacie/ba-05_2013_web.pdf. ISSN: 1805-8280.

TROJAN, Lukáš. Rok 2018: ve znamení ataků proti advokátní mlčenlivosti. *Bulletin advokacie*. Praha: Česká advokátní komora, 2019, 1-2/2019. ISSN: 1805-8280.

VANTUCH, Pavel. Mlčenlivost obhájce, zproštění mlčenlivosti a jeho oznamovací povinnost. *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2013, 4/2013 [cit. 24.2.2019]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/komora/bulletin-advokacie/ba_04_2013_web.pdf. ISSN: 1805-8280.

VLK, Václav. Exekuce a advokáti ještě jednou. *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2002, 1/2002 [cit. 27.2.2019]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/files/182/BA_02_01.pdf. ISSN: 1805-8280.

ZACHOVÁ, Markéta. Povinnost mlčenlivosti (nejen) advokáta. *Bulletin advokacie* [online]. Praha: Česká advokátní komora, 2001, 4/2001 [cit. 24.2.2019]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/files/181/BA_01_04.pdf. ISSN: 1805-8280.

3. Seznam použitých internetových zdrojů

ADAMEC, Martin. Zpovědní tajemství a jeho relevance v trestním právu. *Právní prostor* [online]. Ostrava: ATLAS consulting s.r.o., 2015 [cit. 24.2.2019]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/zpovedni-tajemstvi-a-jeho-relevance-v-trestnim-pravu>. ISSN: 2336-4114.

BURGUBURU, Jean-Marie. Contenu et limites du secret professionnel; Rapport au Congrès UIA de Dresde (novembre 1012). In: *Le cercle du barreau* [online]. [cit. 28.2.2019]. Dostupné z: <http://www.cercle-du-barreau.org/limites-au-secret-professionnel-par-jm-burguburu.html>.

Confidential telephone conversations of lawyers automatically destroyed. In: *Government.nl* [online]. 23.8.2010 [cit. 28.2.2019]. Dostupné z: <https://www.government.nl/latest/news/2010/08/23/confidential-telephone-conversations-of-lawyers-automatically-destroyed>.

JIROUSEK, Vladimír. Stanovisko České advokátní komory (ČAK) k problematice odposlechů. In: *Česká advokátní komora* [online]. [cit. 15.2.2019]. Dostupné z: <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=20>.

JIROUSEK, Vladimír a Jan LATA. Společné prohlášení USZ a ČAK k zásahům do profesní mlčenlivosti v Polsku. In: *Česká advokátní komora* [online]. 4.10.2018 [cit. 15.2.2019]. Dostupné z: <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=19521/>.

MALECKÝ, Robert. Útok na advokátní tajemství. Nejhorší od roku 1945, píše Česká advokátní komora poslancům. In: *Česká advokátní komora* [online]. 7.3.2018 [cit. 21.2.2019]. Dostupné z: <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=18514>.

Mlčenlivost advokátů odolala. Sněmovna schválila novelu proti praní špinavých peněz bez sporného návrhu Pirátů. In: *Info.cz* [online]. 21.3.2018 [cit. 10.02.2019]. Dostupné z: <https://www.info.cz/pravo/mlcenlivost-advokatu-odolala-snemovna-schvalila-novelu-proti-prani-spinavych-penez-bez-sporneho-navrhu-piratu-26423.html>.

PEJCHALOVÁ GRUNWALDOVÁ, Vladimíra. Evropský soud pro lidská práva: K odposlechům komunikace mezi advokátem a klientem. In: *Bulletin advokacie, odborný právní portál* [online]. 19.1.2019 [cit. 12.2.2019] Dostupné z:

<http://www.bulletin-advokacie.cz/evropsky-soud-pro-lidska-prava-k-odposlechum-komunikace-mezi-advokatem-a-klientem?browser=full>.

SMEJKAL, Vladimír. Povinnost mlčenlivosti advokáta a elektronická komunikace. In: *Bulletin advokacie, odborný právní portál* [online]. 1.10.2007 [cit. 12.2.2019] Dostupné z: http://www.bulletin-advokacie.cz/assets/zdroje/casopis/2007/BA_07_10.pdf

SOKOL, Tomáš. Problematika odposlechů komunikace advokáta s klientem. In: *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírka zákonů, judikatura, právo* [online]. 9.5.2018 [cit. 12.2.2018]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/problematika-odposlechu-komunikace-advokata-s-klientem-107528.html>.

ŠRÁMEK, Dušan. Analýza ČAK: V EU prolomení advokátní mlčenlivosti neexistuje. In: *Česká justice* [online]. 22.4.2018 [cit. 15.2.2019]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/2018/04/analyza-cak-eu-prolomeni-advokatni-mlcenlivosti-neexistuje/>.

TOMAN, Petr. Mlčenlivost by měla být soustředěna v jednom zákoně. In: *Unie obhájců České republiky* [online]. 19.4.2018 [cit. 15.2.2019] Dostupné z: <http://www.uocr.cz/petr-toman-mlcenlivost-by-mela-byt-soustredena-v-jednom-zakone/>.

Transpozice směrnice Dac 5 – přístup daňových orgánů k informacím (pro informaci). In: *Česká advokátní komora* [online]. 23.3.2018 [cit. 28.2.2019]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/priloha_1_2018_03_18.pdf. 7. schůze jednání představenstva, 22. – 23.3.2018.

VÁLOVÁ, Irena. Policejní odposlechy ničí advokáty, klienty i celé kanceláře. In: *Česká justice* [online]. 6.2.2014 [cit. 12.2.2019]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/2014/02/policejni-odposlechy-nici-advokaty-klienty-i-cele-kancelare/>.

Žalobce v kauze Zadeh zásadně pochybil. Potrestaný za to ale stále nebyl. In: *ČT24 – Česká televize* [online]. 7.9.2017 [cit. 15.2.2019]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2233003-zalobci-v-kauze-zadeh-zasadne-pochybili-potrestany-za-ale-nikdo-nebyl>.

4. Seznam použitých právních předpisů

Code Civil.

Code de procédure pénale.

Code pénal.

Codice penale.

Décret n°91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat.

Décret n°2005-790 du 12 juillet 2005 relatif aux règles de déontologie de la profession d'avocat et Règlement Intérieur National.

Loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques.

Loi n° 2000-516 du 15 juin 2000 renforçant la protection de la présomption d'innocence et les droits des victimes.

Règlement Intérieur National de la profession d'avocat.

Sdělení č. 209/1992 Sb., sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících.

Směrnice Rady EU 2016/2258 ze dne 6. prosince 2016, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o přístup daňových orgánů k informacím pro boj proti praní peněz.

Úmluva na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny přijatá roku 1997 Radou Evropy, pro Českou republiku vstoupila tato úmluva v platnost dne 1. 10. 2001.

Usnesení představenstva České advokátní komory č. 1/1997 Věstníku ze dne 31. října 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné také z: <https://www.cak.cz/assets/eticky-kodex-091118.doc>.

Usnesení představenstva České advokátní komory č. 1/1998 Věstníku ze dne 10. Března 1998, o výchově advokátních koncipientů a dalším vzdělávání advokátů, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné také z: <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=410>

Usnesení představenstva České advokátní komory č. 6/1998 Věstníku ze dne 8.12.1998 ve znění Usnesení představenstva ČAK č. 4/2018 Věstníku ze dne 25.9.2018. Dostupné také z: https://www.cak.cz/assets/substituce-6_1998--18-10-2018.doc.

Usnesení představenstva České advokátní komory č. 6/2006 Věstníku ze dne 12. 9. 2006, kterým se stanoví postup při určování zástupce ČAK při provádění prohlídek a kontrol. Dostupné také z: https://www.cak.cz/assets/files/1510/Prohl_dky-ustanovov_n_z_stupce_AK_090115.doc.

Usnesení představenstva České advokátní komory č. 2/2008 Věstníku ze dne 11. 9. 2008, kterým se stanoví podrobnosti o povinnostech advokátů a postupu kontrolní rady České advokátní komory ve vztahu k zákonu o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné také z: https://www.cak.cz/assets/spinave-penize-2_2008--18-10-2018.doc.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., upravující odměny a náhrady advokátů.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 244/1996 Sb., kterou se podle zákona o advokacii stanoví kárný řád.

Zákon č. 96/1868 ř. z., jímž se uvádí řád advokátský.

Zákon č. 231/1948 Sb., zákon na ochranu lidově demokratické republiky.

Zákon č. 322/1948 Sb., zákon o advokacii.

Zákon č. 114/1951 Sb., zákon o advokacii.

Zákon č. 57/1963 Sb., zákon o advokacii.

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 99/1963 Sb., občanský řád soudní, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 118/1975 Sb., zákon o advokacii.
Zákon č. 128/1990 Sb., zákon o advokacii.
Zákon č. 85/1996 Sb., zákon o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 101/2000 Sb., zákon o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 3/2002 Sb., zákon o církvích a náboženských společnostech, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 69/2006 Sb., zákon o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 79/2006 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, a další související předpisy.
Zákon č. 253/2008 Sb., zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.
Zákona č. 273/2008 Sb., zákon o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 208/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 372/2011 Sb., zákon o zdravotnických službách, ve znění pozdějších předpisů.

5. Seznam použité judikatury

Cour de Cassation, Chambre criminelle, du 20 décembre 1967, no. 66-92.779.
Cour de Cassation, Chambre criminelle, du 12 mars 1992, no. 91-86843.
Cour de Cassation, Chambre criminelle, du 15 janvier 1997, no. 96-83753.
Cour de Cassation, Chambre criminelle, du 22 mars 2016, no. 15-83.205.
Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 28. 8. 2009, sp. zn. II. ÚS 2894/08.
Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 25. 11. 2010, sp. zn. II. ÚS 889/10.
Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 10. 9. 2014, sp. zn. I. ÚS 3859/13
Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 3. 1. 2017, sp. zn. III. ÚS 2847/14.
Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. 8 Tdo 1148/2007.
Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 9. 2010, sp. zn. 25 Cdo 2007/2009.
Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. 6. 2011, sp. zn. 4 Pzo 3/2011.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 6. 2012, č.j. 6 Ads 30/2012-47.

Rozhodnutí 4. senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Roemen a Schmit vs. Lucembursko* ze dne 25.2.2003, stížnost č. 51772/99.

Rozhodnutí 4. senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Wieser a Bicos Beteiligungen GmbH proti Rakousku* ze dne 16. 10. 2007, stížnost č. 74336/01.

Rozhodnutí 5. senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *André a další vs. Francie* ze dne 24. 7. 2008, stížnost č. 18603/03.

Rozhodnutí 5. senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Michaud proti Francii* ze dne 6. 12. 2012, stížnost č. 12323/11.

Rozhodnutí Velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Mor proti Francii* ze dne 5. 12. 2011, stížnost č. 28198/09.

Rozhodnutí Velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Niemietz vs. Německo* ze dne 16. 12. 1992, stížnost č. 13710/88.

Sjednocující stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. 6. 2005, sp. zn. Tpjn 306/2014.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. 6. 2011, sp. zn. 4 Pzo 3/2011.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 10. 2013, sp. zn. 3 Tdo 947/2013.

Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 24. 10. 2013, sp. zn. III ÚS 2356/13.

Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 24. 3. 2014, sp. zn. III ÚS 3988/13.

Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. I ÚS 1638/14.

6. Kárná rozhodnutí kárných orgánů České advokátní komory

Kárný příkaz kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 7. 6. 2016, sp. zn. K 45/2016.

Kárné rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 16. 4. 2014, sp. zn. K 63/2013.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 26. 6. 1998, sp. zn. K 133/98.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 15. 1. 1999, sp. zn. K 249/98.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 9. 4. 1999, sp. zn. K 396/98.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 18. 1. 2002, sp. zn. K 56/01.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 21. 6. 2002, sp. zn. K 39/00.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. K 04/2005.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 17. 9. 2010, sp. zn. K 119/07.

Rozhodnutí odvolacího kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 8. 3. 2008, sp. zn. K 109/02.

7. Seznam ostatních zdrojů

ČÁP, Petr. Povinnost mlčenlivosti. Prezentace ze semináře pořádaného ČAK. Dostupné také z: <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=10470>

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 79/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Etický kodex advokátů v Evropské unii přijatý plenárním zasedáním CCBE konaném 28.10.1988 a následně novelizovaný na plenárním zasedání CCBE 28.11.1998 a 6.12.2002. Dostupné také z: https://www.cak.cz/assets/files/435/e03_PPA_2005_CZ_43.pdf.

FILIPEC, Josef, František DANEŠ, Jaroslav MACHAČ, Vladimír MEJSTRŮK a Františka HAVLOVÁ. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky*. Vydání 2., opravené a doplněné. Praha: Academia, 1994. ISBN 80-200-0493-9.

Kodex kanonického práva: úřední znění textu a překlad do češtiny: latinsko-české vyd. s věc. rejstř. Praha: Zvon, 1994. ISBN 80-7113-082-6.

Seznam použitých zkratk

Zákon o advokacii	- Zákon č. 85/1996 Sb., zákon o advokacii, ve znění pozdějších předpisů
Listina základních práv a svobod	- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod ČR, ve znění pozdějších předpisů
Ústava	- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
ČAK	- Česká advokátní komora
Etický kodex	- Usnesení představenstva ČAK č. 1/1997 ze dne 31. října 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky, ve znění pozdějších předpisů
Trestní zákoník	- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Trestní řád	- Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů
Občanský zákoník	- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
AML	- Zákon č. 253/2008 Sb., zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů
ESLP	- Evropský soud pro lidská práva
Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod	- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod přijatá sdělením č. 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod
DAC 5	- Směrnice Rady Evropské unie 2016/2258 ze dne 6. prosince 2016

Vybrané aspekty povinnosti mlčenlivosti advokátů

Abstrakt

Jednou ze stěžejních povinností advokáta je závazek zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb. Nejedná se však o žádné privilegium advokáta, nýbrž o závazek chránit práva a oprávněné zájmy svých klientů. Povinnosti mlčenlivosti může být advokát zproštěn pouze klientem či právním nástupcem klienta. K omezení či prolomení této povinnosti by mělo docházet výjimečně, a to pouze v zákonem stanovených případech. V posledních letech lze však v České republice pozorovat snahy ze strany zákonodárců a jiných subjektů o prolamování povinnosti advokátní mlčenlivosti.

Hlavním cílem této práce je rozbor právní úpravy institutu advokátní mlčenlivosti. Pozornost je věnována úpravě obsažené především v zákoně o advokacii, v relevantních ustanoveních trestního řádu a ve stavovských předpisech ČAK.

První dvě kapitoly této práce jsou spíše obecnějšího charakteru, nejvíce prostoru je zde věnováno vysvětlení pojmu mlčenlivosti, jeho významu a věcnému a osobnímu rozsahu. Třetí kapitola rozebírá zákonné výjimky, za nichž je možno prolomit advokátní mlčenlivost. Čtvrtá kapitola se zaměřuje na to, jak se advokátní mlčenlivost projevuje v trestním řízení. Následně se autor věnuje následkům porušení povinnosti advokátní mlčenlivosti a uvádí několik příkladů z kárné praxe České advokátní komory. Kapitola šestá se zabývá především ochranou advokátní mlčenlivosti během prohlídek advokátních kanceláří a odposlouchávání telekomunikačních zařízení advokátů. Předposlední část této práce je věnována stručnému exkurzu do francouzské právní úpravy institutu advokátní mlčenlivosti.

V závěru práce autor formuluje několik vlastních úvah, jakým směrem by se úprava tohoto institutu mohla v příštích letech ubírat, navrhuje řešení několika praktických problémů a zamýšlí se nad tím, zda by se česká úprava mohla v jistých ohledech inspirovat tou francouzskou.

Klíčová slova: advokát, povinnost mlčenlivosti, profesní tajemství

Selected aspects of attorney's duty of confidentiality

Abstract

One of the attorney's most important duties is the commitment to maintain the confidentiality of information he or she has learned while providing legal services. However, it is not a lawyer's privilege but a commitment to protect the rights and legitimate interests of his or her clients. The duty of confidentiality may be waived exclusively by the client or his legal successor of the client. Restrictions or breaches of this obligation should occur exceptionally, only in defined cases. In recent years, the effort of the legislators and other entities to disclose this duty of confidentiality can be noticed in the Czech Republic.

The overall purpose of this thesis is to analyse the legal regulation of attorney's confidentiality in the Czech Republic. This thesis focuses mainly on the regulation contained in the Czech Law of Advocacy, in the relevant provisions of the Czech Criminal Procedure Code and in the professional regulations of the Czech Bar Association.

The first two chapters of this thesis are rather of general nature. A significant part is devoted to explanation of the notion of confidentiality, its meaning and its material and personal scope. The third chapter discusses legal exceptions when breaching of attorney's confidentiality is possible. The fourth chapter focuses on how the duty of confidentiality is manifested in criminal proceedings. Subsequently, the author deals with the consequences of violation of the duty of confidentiality and gives some examples of disciplinary decisions of the Czech Bar Association. Chapter Six deals primarily with the protection of attorney's confidentiality during inspections in attorney's office and during eavesdropping of attorney's telecommunication. The seventh part is devoted to a brief excursion into the French legal regulation of duty of confidentiality.

In conclusion, the author formulates a few of her own considerations, ~~she~~ tries to predict how the law regulation of this institute could be followed in the upcoming years. Furthermore, she proposes possible solutions to several practical problems and takes under consideration whether the Czech regulation could be in some ways inspired by the French one.

Key words: attorney, duty of confidentiality, professional secrecy